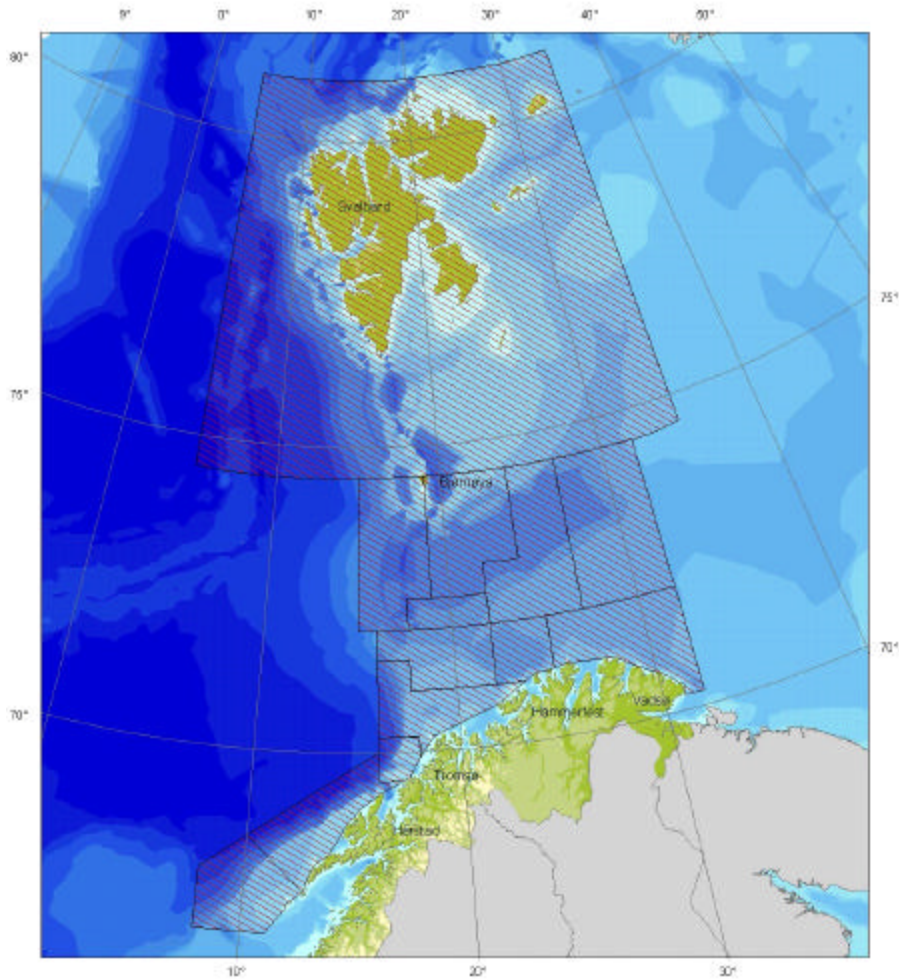

Utredning av konsekvenser av helårig petroleums- virksomhet i området Lofoten – Barentshavet (ULB)

Behandling av høringsuttalelsene til ULB

11. mai 2004

1. Bakgrunn.....	2
2. Prosess/organisering	2
3. Behandling av høringsuttalelsene.....	3
4. Vurdering av sentrale kommentarer	3
4.1 Sannsynlighet/risiko ved oljevirksomhet og forholdet til skipstrafikk	3
4.2 Oljevern.....	6
4.3 Kunnskapsgrunnlaget/kunnskapshull.....	7
4.4 ULB og forvaltningsplan – fremtidig petroleumsvirksomhet i området Lofoten – Barentshavet.....	8
4.5 Null utslipp til sjø	10
4.6 Erstatningsordninger for fiske	11
4.7 Lokal og regional verdiskapning.....	11
4.8 Sameksistens mellom fiskerinæringen og oljevirksomheten.....	11
5. Behandling av de enkelte høringsuttalelsene til ULB.	15

1. Bakgrunn

Områdene fra Lofoten og nordover, inklusive Barentshavet, inneholder betydelige naturressurser av fisk, sjøfugl og sjøpattedyr. Det er derfor knyttet viktige miljøutfordringer til framtidig petroleumsvirksomhet i de nordlige havområdene.

Oljedirektoratet vurderer at dette området inneholder en betydelig del av uoppdagede petroleumsreserver på norsk sokkel. Det er således stor interesse blant oljeselskapene for videre leteboring og eventuell utbygging i området.

For å sikre at petroleumsvirksomheten i de nordlige havområdene skjer innenfor forsvarlige miljørammer, har regjeringen utført et arbeid med en utredning av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet (**ULB**). Utredningen har som formål å klargjøre de mest sentrale problemstillingene knyttet til miljømessige, fiskerimessige og samfunnmessige konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området.

Det aktuelle området er viktig for fiskerinæringen, og sameksistens er et sentralt prinsipp i norsk petroleumspolitik. Det er viktig å finne løsninger som gjør at ulike næringer kan bruke de samme havområdene innenfor rammen av en bærekraftig utvikling. Det legges derfor til grunn i utredningen et teknologiregime som er forankret i null utslipp til sjø. Med dette forstås null utslipp av produsert vann, samt borekaks og boreslam fra feltet ved normal drift. Basis for dette er den kontinuerlige teknologiutviklingen som drives for å øke sikkerhetsnivå og redusere miljøfare. En forutsetning er at de løsninger som vurderes er de beste for miljøet.

Den ferdigstilte utredningen, dvs. sammendragsrapport med delutredninger, innkomne høringsuttalelser og behandlingen av disse, ble lagt til grunn for regjeringens behandling av spørsmålet om betingelser og forutsetninger for helårig petroleumsvirksomhet i området.

2. Prosess/organisering

Arbeidet med ULB ledes av en styringsgruppe hvor Olje- og energidepartementet, Fiskeridepartementet og Miljøverndepartementet deltar. Olje- og energidepartementet leder gruppen.

Programforslaget til ULB ble sendt på en bred høring 4. juni 2002. I tillegg til den skriftlige høringen ble det også avholdt egne høringsmøter med sentrale organisasjoner både i Oslo-området (miljøvernorganisasjoner) og i Nord-Norge (fiskeriorganisasjoner og regionale myndigheter). Totalt ble kommentarer fra 38 instanser mottatt til programforslaget, behandlet og innarbeidet. Programmet ble fastsatt januar 2003. Høringskommentarer, behandlingen av disse og endelig program finnes tilgjengelig på OEDs nettside for ULB.

Fra tidlig høsten 2002 til mai 2003 ble totalt 27 delutredninger utført av uavhengige fagmiljøer¹. Foreløpige resultater fra en del av disse studiene ble fremlagt på et åpent seminar i Tromsø 1-2. april 2003, og disse studiene ble sluttført i etterkant av seminaret. Basert på delutredningene ble det utarbeidet en sammendragsrapport. Denne ble sendt på ekstern høring 1. juli 2003, med høringsfrist 1. oktober 2003. Det ble også i forbindelse med denne høringen arrangert separate møter med spesielt berørte interessegrupper herunder fiskeriinteresser og regionale myndigheter i Nord-Norge.

---

¹ I tillegg ble 6 felles grunnlagsstudier for samtlige utredninger under forvaltningsplanen utarbeidet.

Det har vært stor interesse for ULB-prosessen. Det er mottatt i alt 66 uttalelser fra et bredt utvalg av høringsinstanser. I foreliggende dokument gjengis og behandles de mottatte høringsuttalelser.

3. Behandling av høringsuttalelsene

ULB-prosessen er en faglig forankret prosess hvor hensikten har vært å legge frem et faktabasert beslutningsgrunnlag for regjeringens beslutninger om helårig petroleumsaktivitet i området Lofoten – Barentshavet.

I denne oppsummeringen er det først søkt å gjengi hovedinnholdet i kommentarene fra høringsuttalelsene. Mange av kommentarene er rettet mot faglige problemstillinger eller faktagrunnlaget i delrapportene eller sammendragsrapporten. Noen uttalelser inneholder mer overordnet eller prinsipiell kritikk av arbeidet som er fremlagt. Disse uttalelsene er vurdert og kommentert ofte med begrunnelser for de valg som er gjort og forslag til hvordan eventuelle utestående problemstillinger kan ivaretas.

Noen uttalelser gir tilleggsopplysninger til prosessen mens atter andre uttalelser går på forhold som ligger utenfor mandatet til utredningen, inkludert om hvilke konklusjoner som bør trekkes og beslutninger som bør fattes på bakgrunn av det som fremkommer i ULB-rapportene. Disse uttalelsene er kommentert hvor dette er vurdert som hensiktsmessig.

Mange av emnene som er tatt opp i høringen, går igjen blant flere av høringsuttalelsene. Disse emnene er i stor grad kommentert innledningsvis i kapittel 4 med henvisninger ifm. behandlingen av den enkelte høringsuttalelse.

Generelt har høringskommentarene vært svært omfattende. For å sikre en hensiktsmessig fremstilling i dette dokumentet har det i gjengivelsen vært behov for å korte noe ned på høringsuttalelsene. Det er samtidig vektlagt å fremlegge det budskapet kommentaren omhandler på en korrekt og objektiv måte. De fullstendige høringsuttalelsene er tilgjengelige på OEDs nettsider for ULB, se www.oed.dep.no.

4. Vurdering av sentrale kommentarer

En del sentrale punkter er kommentert i flere av høringsuttalelsene. En del av disse er derfor behandlet innledningsvis og kun referert til i den spesifikke kommentarbehandlingen.

4.1 Sannsynlighet/risiko ved oljevirkosomhet og forholdet til skipstrafikk

Fra mange hold er det mottatt kommentarer til den delen av ULB som vurderer sannsynligheten for utilsiktede oljeutslipp og miljørisiko. Dette er kommentarer til spesifikke vurderinger og anslag, men også etterspørsel etter anslag av total sannsynlighet for all virksomhet (skipstrafikk og petroleumsvirksomhet) og total miljørisiko.

Årsaken til at ULB i utgangspunktet ikke har gitt et totaltall på sannsynlighet for utilsiktede utslipp for de ulike aktivitetsnivåer er at tallgrunnlaget for hhv petroleumsvirksomhet og skipstransport i delrapportene er forankret på ulike statistikkgrunnlag og med ulike forutsetninger. For petroleumsproduksjon inkluderer tallgrunnlaget sannsynlighetsreduserende tiltak som er implementert, mens det motsatte er tilfelle for

skipstrafikk. Det er derfor etter høringsrunden utført oppdateringer av frekvensberegningene for skipstrafikk, slik at disse også tar hensyn til implementerte og vedtatte tiltak, og for å gjøre det totale bildet synlig. Arbeidet er utført av Det Norske Veritas. Resultatene av dette er presentert under, og hele rapporten er tilgjengelig på OEDs nettside.

Det er hovedsakelig fire typer av ulykkeshendelser som kan føre til store akutte oljeutslipp i petroleumsvirksomheten på havet. Dette er:

- Rørledningsbrudd
- Utblåsninger
- Utslipp fra produksjons- og lagerskip, FPSO (Floating production storage and offloading, produksjonsskip)
- Tankskipshavari

I tillegg kommer mindre utslipp ved produksjonsuhell og fra assosiert skipstrafikk.

Det er viktig å understreke at statistikk har begrenset verdi for å anslå sannsynlighet for framtidige olje utslipp i Norge. For hendelser som utblåsninger og rørledningslekkasjer er det likevel beregnet spesifikke sannsynligheter for tre aktivitetsnivåer i ULB for perioden 2005 – 2020:

- Aktivitetsnivå 1: 3 leteboringer pr. år, 1 oljefelt i drift i deler av perioden
- Aktivitetsnivå 2: 3 leteboringer pr. år, inntil 3 oljefelt i drift samtidig
- Aktivitetsnivå 3: 3 leteboringer pr. år, inntil 4 oljefelt i drift samtidig

Det er gjort beregninger av fire hendelser som alle er svært forskjellige med hensyn til mulighet for å detektere samt stoppe oljeutslipp. De aktuelle hendelser som er beregnet er; langvarige rørledningslekkasjer med lave lekkasjerater og som normalt ikke gir olje på havoverflaten, kortvarige rørledningslekkasjer med høye lekkasjerater, utblåsninger, utslipp fra FPSO samt utslipp fra skipstrafikk. Oppdaterte resultater for skipstrafikk er utarbeidet i etterkant av publiseringen av sammendragsrapporten for ULB. Resultatene av beregningene for hendelser som kan gi oljesøl på havoverflaten er presentert i tabellen under. Tallene angir statistisk forventningsverdi for en hendelse; et høyt tall har en lav forventet hyppighet mens et lavt tall vil ha en relativt høyere forventet hyppighet.

Tabell 1.

Statistiske forventningsverdier for uhellshendelser over 1000 tonn med oljesøl på havoverflaten i Lofoten–Barentshavet ut fra internasjonal statistikk. År mellom statistisk forventet hendelse. (Kilde: Det Norske Veritas og Scandpower).

Hendelse	Aktivitets- nivå 1	Aktivitets- nivå 2	Aktivitets- nivå 3
Rørledningslekkasjer som gir oljeflak på havoverflaten	2.200	660	320
Utblåsninger	1.300	630	460
Utslipp fra FPSO	3.000	1.500	750
Skipstrafikk assosiert med norsk petroleumsvirksomhet i området	460	130	60
Akkumulert forventningsverdi	270	90	45

Resultatene i tabell 1 angir en statistisk forventningsverdi for utslipp over 1000 tonn. Dette viser at en med en aktivitet tilsvarende aktivitetsnivå 1 statistisk kan forvente et stort oljeutslipp en gang på 270 år. Tilsvarende for en aktivitet som for aktivitetsnivå 3 kan en statistisk forvente et stort oljeutslipp en gang på 45 år. Oversikten viser også at skipstrafikken assosiert med petroleumsvirksomheten kan utgjøre en relativt stor del av den totale sannsynligheten for utilsiktet oljeutslipp. Generelt representerer imidlertid utslipp fra skip mindre mengder olje, oftest i form av bunkersolje (drivstoff).

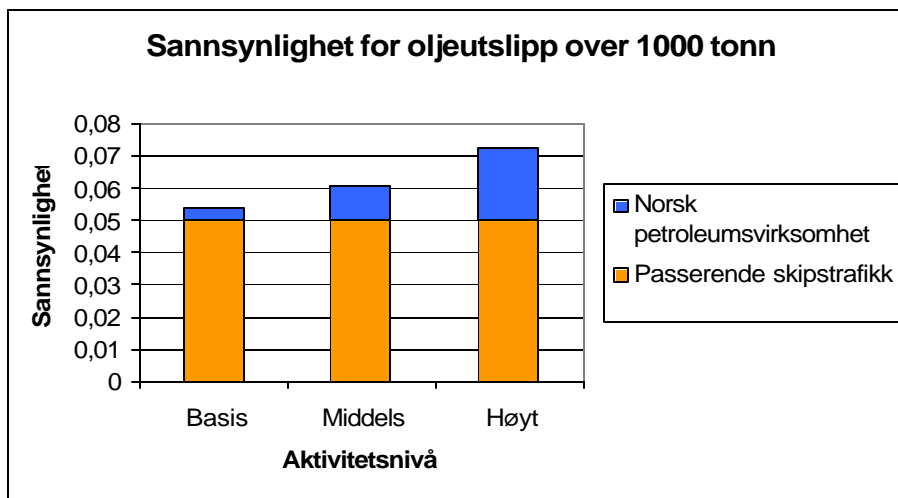
Det er videre viktig å understreke at konsekvensvurderingene i hovedsak relateres til de største utslippene, dvs. oljeutblåsninger med utslipp i størrelsesorden 10.000 – 180.000 tonn. En slik hendelse har en statistisk returperiode på 460-1.300 år.

For å sette sannsynlighetstallene i perspektiv er det vurdert som nyttig også å vurdere andre mulige kilder til utilsiktede oljeutslipp. Vurderinger av passerende skipstrafikk er derfor utført og til sammenligning er statistisk forventningsverdi for store utslipp fra annen skipstrafikk i området, inkludert forventet oljetransport fra Russland, 1 hendelse ca. hvert 20. år.

Figuren under angir sannsynlighet for oljeutslipp over 1000 tonn med og uten norsk petroleumsvirksomhet i området. Blå del av kolonnene utgjør bidraget fra norsk petroleumsvirksomhet til den totale sannsynligheten for utslipp, som igjen utgjør en del av risikobildet.

Figur 1.

Sannsynlighet for oljeutslipp over 1000 tonn for ulike aktivitetsnivå av petroleumsvirksomhet, og inkludert andre utslippkilder. (Kilde: Det Norske Veritas)

Det er dessuten viktig å presisere at risiko er en teoretisk størrelse, og at ovennevnte statistiske forventningsverdier ikke på noen måte er ment å spå om fremtiden. Hensikten med å analysere risiko er å forstå farene og deres konsekvenser i hvert enkelt tilfelle, for å kunne skreddersy de mest relevante og effektive sikkerhets- og beredskapstiltak. Hensikten er å hindre ethvert utslipp i fremtiden. Oppfølging av sannsynlighets- og konsekvensreducerende tiltak er en sentral del av regelverket for offshore virksomhet. Også i ULB er dette viet stor oppmerksomhet og det er foreslått prosesser for oppfølging blant annet knyttet til inspeksjon og overvåking, oljevernberedskap og kartlegging av sjøfuglressurser.

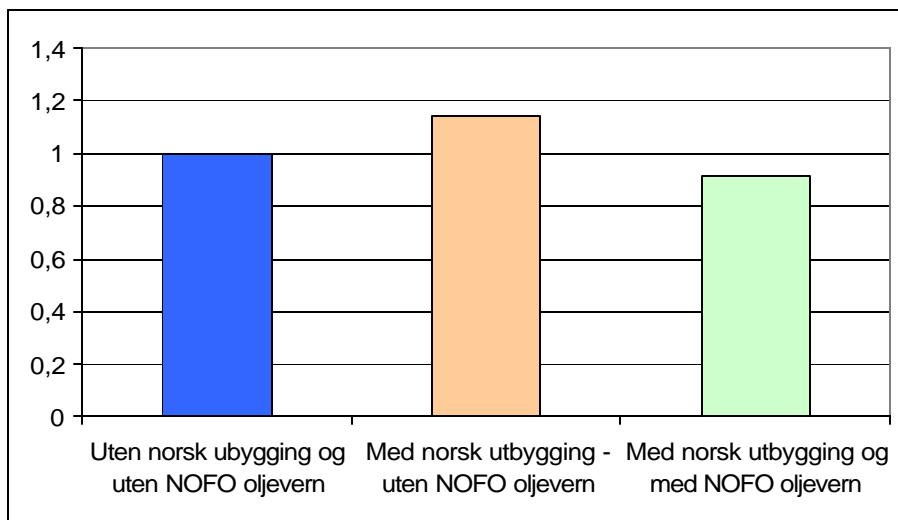
Bakgrunnsrisiko, uten norsk petroleumsvirksomhet i området Lofoten – Barentshavet, er beregnet ved å studere sannsynlighet for utslipp fra skipstrafikk og konsekvenser av dette. Dette inkluderer også risiko fra russisk oljetransport. Samtidig er effekten av offentlig norsk beredskap lagt til grunn i beregningene av risiko.

Resultatene viser at norsk petroleumsvirksomhet i området vil øke den totale sannsynligheten for oljeutslipp i området. Samtidig vil beredskapen som industrien etablerer i området gi en økning i den totale beredskapen. Denne beredskapen vil kunne redusere konsekvensene av et oljeutslipp, også av utslipp fra annen virksomhet (skipstrafikk). Resultatene angir at den samlede risikoen ved norsk petroleumsvirksomhet i området blir lavere enn for en situasjon uten norsk virksomhet i området. Dette skyldes at samlet konsekvensbidrag reduseres relativt mer enn samlet sannsynlighetsbidrag øker. Et eksempel er gitt nedenfor.

Figuren under angir miljørisiko for middels aktivitetsnivå. Denne tar hensyn til både sannsynlighet for utslipp og utslippsmengde (som igjen kan gi konsekvens). Den blå kolonnen er en referansesituasjon uten norsk petroleumsvirksomhet, hvor oljetransport fra Russland er største bidragsyter. Den brune kolonnen angir referansesituasjonen pluss norsk petroleumsvirksomhet, men hvor en ikke tar hensyn til beredskapstiltak. Den grønne kolonnen angir tilsvarende situasjon, men hvor en også tar hensyn til industriens oljevernberedskap. Dette viser en økt isolert risiko ved petroleumsvirksomhet på 14 %. Effekten av beredskapen reduserer imidlertid risikoen med 22 %, slik at den totale effekten av petroleumsvirksomheten er en risikoreduksjon på 8 % i forhold til en situasjon uten norsk petroleumsvirksomhet. Dette er ikke absolutte verdier, men gir en indikasjon på hvordan petroleumsvirksomhet av et visst omfang vil kunne innvirke på den totale miljørisikoen i området. Resultatene understreker også viktigheten av en god oljevernberedskap.

Figur 2.

Miljørisiko med og uten norsk petroleumsvirksomhet (middels aktivitetsnivå), samt effekt av beredskapen på total risiko. (Kilde: Det Norske Veritas). Bakgrunnsrisiko satt lik 1.

4.2 Oljevern

Viktigheten av å ha en god oljevernberedskap er understreket fra mange hold. Enkelte har stilt spørsmål om oljevernberedskapen er god nok for å tillate oljevirksomhet i området.

Norsk regelverk krever en beredskap tilpasset den aktuelle virksomheten. Petroleumsvirksomhet i området vil derfor bety en styrking i forhold til dagens beredskapsnivå, noe figur 2 viser. Kvaliteten på oljevernet avhenger av utstyr, men også en rekke andre faktorer. Myndighetene og industrien fokuserer derfor foruten på utstyrsutvikling også på mobilitet av utstyr for raskere respons og mer effektive operasjoner. Det utføres øvelser for å høste erfaringer og sikre en gjennomføring av aksjoner, inkludert samordning av personell og ressurser. Spesifikt for nordområdene fokuseres på operasjoner i mørke, samt tiltak mot ising.

Oljevern er et meget viktig tema, og som beskrevet i sammendragsrapporten vil dette følges grundig opp.

Regjeringen, gjennom Fiskeridepartementet, arbeider med flere tiltak for å styrke den statlige beredskapen langs kysten. Dette er et prioritert område og flere av tiltakene er iverksatt eller vil bli implementert allerede neste år. En Stortingsmelding om oljevernberedskapen vil legges frem i løpet av høsten 2004.

4.3 Kunnskapsgrunnlaget/kunnskapshull

Spørsmålet om kunnskapsgrunnlaget er en sentral del av det totale beslutningsgrunnlaget. Kunnskapsgrunnlaget vil aldri være fullkomment. Det er derfor en vurdering hvilket kunnskapsnivå en trenger for de ulike beslutninger og for en forsvarlig forvaltning. Dagens kunnskap om naturressursene i området bygger på flere tiårs undersøkelser.

Kunnskapsgrunnlaget er ikke generelt dårligere i sårbare områder enn i mindre sårbare områder. Ofte tvert imot. Kunnskapen omkring petroleumsvirksomhetens konsekvenser i forhold til miljø, naturressurser og andre næringer er generelt god og bygger på mange års erfaringer og en kontinuerlig teknologiutvikling. Kunnskapen innen disse områdene vil også øke i fremtiden.

For å gjøre en vurdering av kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for ULB er det viktig å huske på hva denne utredningen har som formål. Kunnskapsgrunnlaget må vurderes opp mot hva som er nødvendig kunnskap i forhold til en beslutning om videre petroleumsaktivitet i området Lofoten - Barentshavet. Formålet med ULB har vært å frembringe et godt faglig beslutningsgrunnlag til regjeringen i dette spørsmålet.

Kunnskap om eventuelle svakheter i faktagrunnlaget er viktig i forbindelse med beslutningsprosesser. En sentral del av ULB-arbeidet har derfor vært å vurdere kunnskapsgrunnlaget og å identifisere og vurdere eventuelle mangler i kunnskapsgrunnlaget (omtalt som kunnskapshull). Dette er derfor gjort i delutredningene til ULB, og viktige mangler i kunnskapsgrunnlaget er gjengitt i sammendragsrapporten med forslag til oppfølging for å bedre kunnskapsgrunnlaget.

Det er mottatt en rekke kommentarer til temaet kunnskapshull. Det er ikke påpekt mange nye kunnskapshull, men det er kommentert på hvordan disse er presentert og behandlet i sammendragsrapporten, samt at en fra enkelte hold mener at kunnskapshullene er så store og mange at det ikke foreligger et godt nok kunnskapsgrunnlag til å fatte beslutninger.

Det er prinsipielt tre grunner til at det oppstår usikkerhet i beregningene av konsekvenser av fremtidig petroleumsvirksomhet:

- Manglende kunnskaper om nåsituasjonen

- Manglende kunnskaper om konsekvensene av petroleumsaktivitet på livet i havet og samfunnsutviklingen
- Endrede forutsetninger i prognoseperioden frem til 2020

Den kunnskap som finnes om naturressurser og miljøforhold utgjør grunnlaget for dagens forvaltning av området. Kunnskapen bygger på mangeårige undersøkelser i regi av blant annet universitetene, Havforskningsinstituttet, Norsk Polarinstitutt og Norsk Institutt for Naturforskning, og favner en rekke tema, arter og populasjoner. Det må likevel understrekes at kunnskapen på enkelte områder er mangelfull, det gjelder for eksempel kartlegging av ressursene på sjøbunnen. Dette betyr at vurderingene av konsekvenser er beheftet med større usikkerhet på disse områdene enn på områder hvor det er bedre kunnskap. Eksempelvis er det svært vanskelig å si hvordan sjøfugl vil bli berørt av oljesøl så lenge det ikke finnes gode data om hvor de oppholder seg utenom hekkelokalitetene. Enkelte fuglearter har en bekymringsfull status slik at det er viktig å få et langt bedre grunnlag for å vurdere årsaken til dette og for å kunne vurdere hvordan nye aktiviteter vil virke inn. Mangelfull kartlegging av havbunnen gjør det også vanskelig å forutsi hvordan eksempelvis korallrev, skjellbanker osv vil bli påvirket.

For å sikre en god forvaltning av havmiljøet er det således viktig at kunnskapsgrunnlaget styrkes på enkelte områder. Dette vil derfor være en viktig oppgave knyttet til arbeidet med oppfølging av sektorutredningene og den helhetlige forvaltningsplanen.

Det må understrekes at konsekvensvurderingene i ULB-arbeidet generelt er basert på føre-var prinsippet, og at usikkerhet således i stor grad er ivaretatt i vurderingene. Generelt er det imidlertid dokumentert god kunnskap om potensial for konsekvenser for de ulike aktiviteter og for ulike miljøkomponenter. Dette følger av erfaringer fra over 35 år med petroleumsvirksomhet på norsk sokkel hvor det er opparbeidet betydelig kunnskap om konsekvenser på miljø, naturressurser og i forhold til andre næringer. I tillegg finnes det betydelig med kunnskap fra andre land og havområder. Det er imidlertid i ULB-arbeidet ikke gjort studier av alle relevante arter, selv om kunnskap om konsekvenser for en art ofte muliggjør vurderinger også for andre beslektede arter. Dette er i tråd med retningslinjene for studiene under forvaltningsplanen, hvor felles konsekvensvariable er valgt ut og utredet på temanivå.

4.4 ULB og forvaltningsplan – fremtidig petroleumsvirksomhet i området Lofoten – Barentshavet

I Sem-erklæringen skrev regjeringen at den vil "foreta en konsekvensutredning av helårig petroleumsvirksomhet i de nordlige havområder fra Lofoten og nordover. Inntil en slik plan er på plass, åpnes ikke Barentshavet ytterligere for petroleumsvirksomhet". Videre heter det i Sem-erklæringen at regjeringen vil "legge opp til en helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet, der hensynet til miljø, fiskerier, petroleumsvirksomhet og sjøtransport vurderes samlet".

ULB er et selvstendig dokument med en egen timeplan, men vil også benyttes som et av flere grunnlagsdokument for den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet. Forholdet mellom ULB og forvaltningsplanen er kommentert i sammendragsrapporten, samt i kommentarene til utredningsprogrammet for ULB.

I St.meld. nr. 12 (2001-2002) *Rent og rikt hav* (Havmiljømeldingen) presenterte Regjeringen et opplegg for en helhetlig forvaltning av våre havområder. Det skal etableres helhetlige

forvaltningsplaner for havområdene, med Barentshavet som første område. Disse må ha bærekraftig utvikling som sentral målsetning, og forvaltningen av økosystemene må bygge på føre-var-prinsippet og skje ut fra respekt for naturens tålegrenser. Viktige elementer vil være økosystemtilnærming, bl.a. gjennom etablering av miljøkvalitetsmål. Formålet med forvaltningsplanen for Barentshavet er å etablere rammebetingelser som gjør det mulig å balansere næringsinteressene knyttet til fiskeri, sjøtransport og petroleumsvirksomhet innenfor rammen av en bærekraftig utvikling.

Hovedutfordringen i ULB var å undersøke mulighetene for helårig petroleumsvirksomhet i området uten at dette skulle gå på bekostning av annen virksomhet og naturmiljøet. ULB presenterer de mest sentrale problemstillingene knyttet til miljømessige, fiskerimessige og samfunnsmessige konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området.

Regjeringen valgte å avvente ferdigstillelsen av ULB før den konkluderte endelig om hvilke beslutninger som kunne fattes på grunnlag av ULB, og hvilke beslutninger som måtte avvente den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet. Det har vært avgjørende for regjeringen at den har hatt et tilstrekkelig faglig grunnlag for å kunne si at de aktuelle aktivitetene kan gjennomføres på en forsvarlig måte uten å skade miljøet på det tidspunktet regjeringen gir tilslutning til slike aktiviteter.

ULB ble sendt på en bred offentlig høring 1. juli 2003 og høringsfristen ble satt til 1. oktober 2003. Basert på utredningen og høringsuttalelsene til denne besluttet regjeringen den 15. desember at det ikke skal åpnes for videre petroleumsvirksomhet i Nordland VI utenfor Lofoten. Områdets spesielle karakter som gyteområde for viktige fiskeslag og områdets betydning som fangstområde er tillagt betydelig vekt. Regjeringen mener det ikke er demonstrert at hensynet til fiskeriene og miljøet kan ivaretas på en tilfredsstillende måte ved oppstart av petroleumsvirksomhet i området. En nærmere vurdering av dette spørsmålet vil bli foretatt når den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet foreligger.

I lys av resultatene fra ULB og høringsuttalelsene til utredningen åpnet regjeringen for videre helårig petroleumsvirksomhet i de allerede åpnete områdene i Barentshavet syd, med visse unntak. Unntakene er de kystnære områdene i Troms og Finnmark og de særlig verdifulle områdene: polarfronten, iskanten, Bjørnøya og Tromsøflaket

Samtidig med at regjeringen besluttet åpne for videre helårig petroleumsvirksomhet i Barentshavet syd slo den fast at det er viktig å påvise tilleggsressurser av gass til Snøhvitfeltet. I tråd med regjeringens beslutning ble et nærrområde til Snøhvit inkludert i utlysningen av "Tildeling i forhåndsdefinerte områder 2004" (TFO 2004) i januar i år. Søknadsfristen er satt til 1. oktober 2004 og det legges opp til tildeling av utvinningstillatelser i desember i år.

Miljø- og fiskerivilkårene som vil gjelde for Barentshavet innebærer at det vil være krav om null utslipp til sjø ved normal drift. Det er strengere krav enn kravet ellers på sokkelen om nullutslipp av miljøskadelige stoffer, se kapittel 4.5.

Det er en grunnleggende forutsetning for regjeringens beslutning at sikkerheten og beredskapen er fullt ut ivaretatt. Oljevernberedskapen må styrkes i forhold til dagens nivå, se kapittel 4.2.

4.5 Null utslipp til sjø

For petroleumsvirksomhet i Lofoten-Barentshavet er det forutsatt null utslipp til sjø, hvor null utslipp er definert strengere enn hva som gjelder ellers på sokkelen. Dette har medført en del spørsmål til om dette er en absolutt forutsetning, samt en del spørsmål om hva som ligger i definisjonen. Dette er derfor søkt redegjort for her.

For helårig petroleumsvirksomhet i området har Regjeringen satt som en forutsetning at det ikke skal være utslipp til sjø av produsert vann, borekaks eller boreslam ved normal drift. Med normal drift menes all planlagt virksomhet, inkludert letevirksomhet; "alt unntatt utilsiktede utslipp". Denne forutsetningen kommer som et tillegg til den generelle nullutslippsmålsetningen for hele sokkelen; null utslipp til sjø av mulig miljøfarlige stoffer (jmfør St. meld. nr. 58 (1996-1997) og presiseringer i St. meld. nr. 12 (2001-2002)). Den generelle nullutslippsmålsetningen er definert i St. meld. nr. 25 (2002-2003) og gjengitt nedenfor.

Nullutslippsmål for petroleumsvirksomhetens utslipp til sjø
Miljøfarlige stoffer:
<ul style="list-style-type: none">
• Ingen utslipp, eller minimering av utslipp, av naturlig forekommende miljøgifter omfattet av resultatmål 1 for helse- og miljøfarlige kjemikalier,
• Ingen utslipp av tilsatt kjemikalier innen SFTs svarte kategori (i utgangspunktet forbudt å bruke og slippe ut) og SFTs røde kategori (høyt prioritert for utfasing ved substitusjon)
Andre kjemiske stoffer:
Ingen utslipp eller minimering av utslipp som kan føre til miljøskade av:
<ul style="list-style-type: none">
• Olje (komponenter som ikke er miljøfarlige)
• Stoffer innen SFTs gule og grønne kategori
• Borekaks
• Andre stoffer som kan føre til miljøskade. Jf. forskrift om utføring av aktiviteter i petroleumsvirksomheten (aktivitetsforskriften) av 3. september 2001.

For utslipp utenom borekaks/borevæske og utslipp av produsert vann, og i tilfeller hvor det forekommer utslipp av borekaks og produsert vann, vil de generelle nullutslippsmålsetningene gjelde.

For virksomhet i Lofoten-Barentshavet er det i tillegg stilt ytterlige krav som er spesifisert nedenfor:

- For virksomheten skal det legges til grunn injeksjon, evt. annen teknologi, som hindrer utslipp av produsert vann.
- Maksimum 5 % av det produserte vannet kan ved driftsavvik slippes ut under forutsetning av at det renses før det slippes ut. Eksakte rensekraav vil stilles av konsesjonsmyndighetene for konkret virksomhet
- Borekaks og boreslam reinjiseres eller tas til land for deponering.
- Borekaks og boreslam fra boring av topphullet vil normalt kunne slippes ut. Forutsetningen er at utslippet ikke inneholder komponenter med uakseptable miljøegenskaper, dvs. miljøfarlige stoffer eller andre stoffer som kan skade miljøet. Dette gjelder kun i områder hvor potensialet for skade på sårbare miljøkomponenter vurderes

som lavt. Som grunnlag for slike vurderinger skal det foreligge grundige kartlegginger av sårbare miljøkomponenter (gytefelt, korallrev og annen sårbar bunnfauna). Slike utslipp vil være gjenstand for søknad og tillatelse fra konsesjonsmyndighetene.

- Petroleumsvirksomhet i området skal ikke føre til skade på sårbar flora og fauna. Det er således et krav at områder som kan påvirkes skal kartlegges før aktivitet igangsettes.
- Det skal ikke være utslipp til sjø fra brønntesting
- Det er et krav at effekten av beredskapen mot akutt forurensning skal være minst like god som på andre deler av sokkelen.

Forutsetningen om at det ikke skal være utslipp til sjø av borekaks og produsert vann (fysisk nullutslipp) representerer en vesentlig skjerping i forhold til de kravene som gjelder ellers på sokkelen. Det innebærer at dersom en rettighetshaver ikke kan demonstrere at virksomheten vil møte forutsetningen om at det ikke skal være utslipp til sjø, vil det ikke være aktuelt med helårig petroleumsvirksomhet på det aktuelle felet innenfor området Lofoten – Barentshavet.

4.6 Erstatningsordninger for fiske

Det er betydelig usikkerhet om omfanget av konsekvenser for fiskerinæringen ved et eventuelt utilsiktet stort oljeutslipp. En rekke faktorer spiller inn på dette og fagutredningene som har arbeidet med å utrede konsekvenser for fiskeriene i ULB-arbeidet har ikke funnet det faglig forsvarlig å kvantifisere denne type konsekvenser. Foruten direkte konsekvenser ved tilgrising av redskap og fangst, og restriksjoner på utøvelse av fisket kan det også inntreffe indirekte effekter ved eventuelle reaksjoner i markedene. Selv om det ikke har vært mulig å tallfeste mulige konsekvenser er det likevel klart at det er et potensial for betydelige negative konsekvenser. Lokale og sesongrelaterte fiskerier vil være særlig utsatt, herunder særlig Lofotfisket. Fra fiskerinæringen er det derfor stilt krav om at det etableres en erstatningsordning for fiskerne som skal komme til anvendelse dersom en slik alvorlig hendelse skjer.

Regjeringen vil sette ned et utvalg for å vurdere erstatningsordninger for norskfiskeri- og havbruksnæring for skader ved store oljeutslipp. En slik ordning ble i stor grad etterspurt på høringsmøter som departementet hadde med fiskerierorganisasjonene.

4.7 Lokal og regional verdiskapning

Petroleumsvirksomhet kan bidra til betydelig verdiskapning både lokalt og regionalt hvis forholdene legges til rette for det. En eventuell petroleumsvirksomhet i området Lofoten – Barentshavet kan legges an på flere måter som gir ulikt omfang av ringvirkninger lokalt og regionalt.

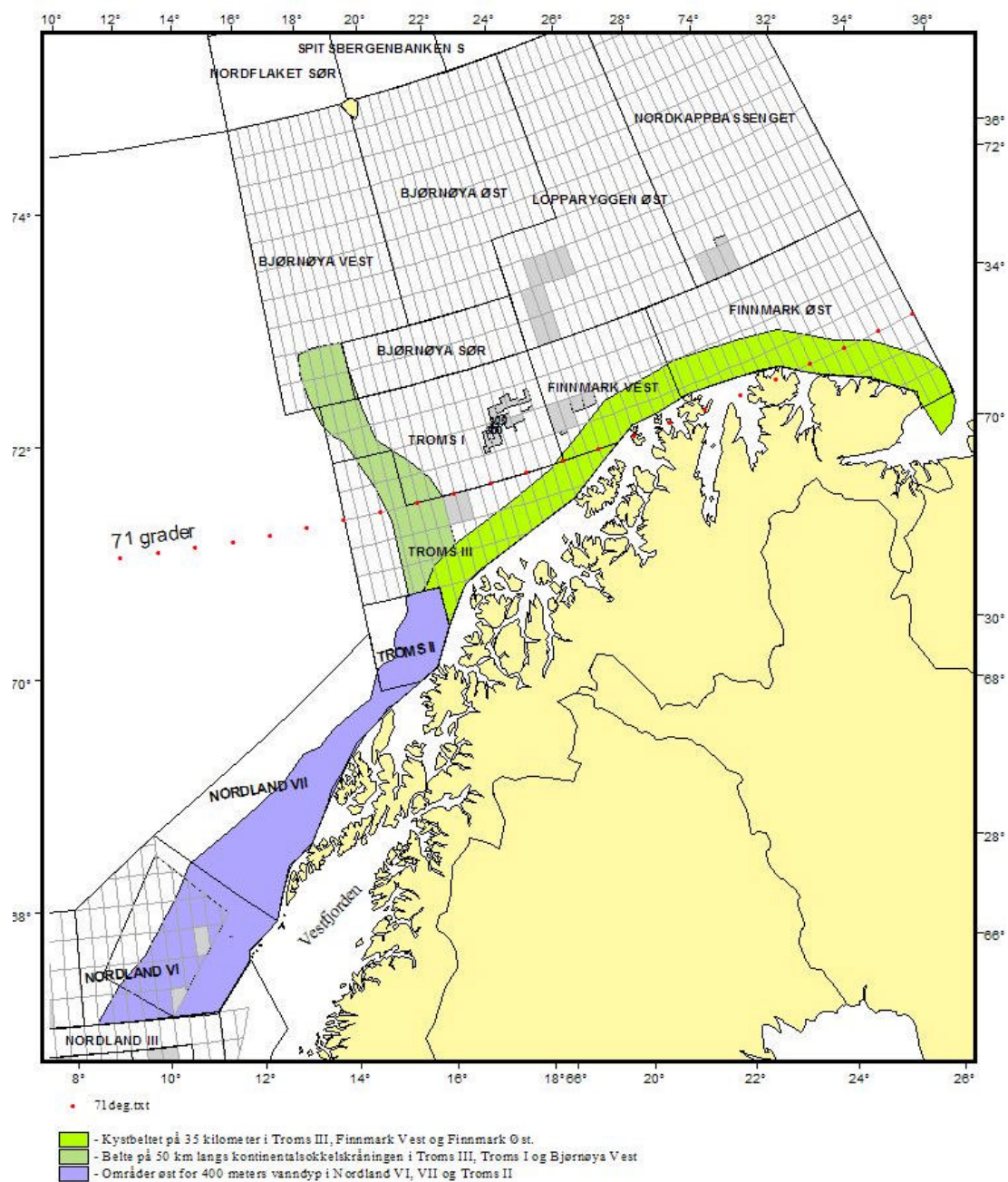
Fra myndighetenes side vil det være et uttrykt ønske at helårig petroleumsaktivitet i området Lofoten – Barentshavet innrettes på en slik måte at den bidrar til verdiskapning i nærområdene. Det kan skje ved feltutbygginger med behandling på land og ved valg av plassering av driftsorganisasjon. Vurderinger og krav om dette vil være aktuelt i forbindelse med planer for utbygging og drift og feltspesifikke konsekvensutredninger.

4.8 Sameksistens mellom fiskerinæringen og oljevirksomheten

Sameksistens med andre næringer har helt siden oppstarten av petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel stått sentralt. Særlig har forholdet til fiskeriene vært viktig, jf. St. meld. nr. 38 (2003-2004).

I Sem-erklæringen sier Regjeringen at den vil "foreta en vurdering av petroleumsfrie fiskerisoner. Vurderingen skal omfatte områdene fra Lofoten og nordover, inkludert Barentshavet." Olje- og energidepartementet og Fiskeridepartementet nedsatte tidlig i 2003 en gruppe som skulle vurdere mulighetene for sameksistens mellom fiskerinæringen og petroleumsnæringen i området Lofoten – Barentshavet. Gruppen bestod av representanter fra de to departementene samt Oljedirektoratet, Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet, Oljeindustriens Landsforening og Norges Fiskarlag. Gruppen leverte sin rapport i juli 2003.

Arbeidsgruppen identifiserte i sitt arbeid tre områder av særlig viktighet for fiskeriaktiviteten, hvor en ser behov for operasjonelle begrensninger for petroleumsvirksomheten i fasene seismikk leteboring og produksjon. Områdene er vist på figur 3.

Figur 3.

Anbefalingene fra arbeidsgruppen om begrensninger i petroleumsvirksomheten i de områdene som er definert i figur 3 er oppsummert i tabell 2.

Tabell 2.

	Seismikk	Letebrøring	Produksjon
Havområder i Lofoten–Barentshavet Sør som ikke nevnes nedfor	Arbeidsgruppen har ikke fremmet forslag om steds spesifikke tiltak.		

Havområder øst for 400 meters vanddyb i Nordland VI, VII og Troms II	Innsamling av seismikk bør ikke tillates desember – april. Innsamling av seismikk bør ikke tillates under innsiget av sild til Lofoten, vanligvis i august – september. I denne perioden bør seismikkfartøy ha fiskerifaglig kvalifisert følgefartøy, og innhenting av seismikk legges opp slik at den ikke forstyrrer innsiget av sild til overvintringsområdene.	Leteboring, inklusive forberedende arbeider, bør ikke tillates i desember – april. Leteboring i mulig oljeførende lag bør ikke tillates i mai.	Arbeidsgruppen har ikke kunnet samle seg om en konklusjon om at petroleumsvirksomhet vil være forenelig med å ivareta hensynet til fiskeressurser og fiskeriaktiviteter på en god måte i området.
Et belte med en bredde på 50 kilometer langs kontinentalsokkelskråningen i Troms I, III og sør for 72°30'N i Bjørnøya Vest	Innhenting av seismikk bør ikke gjennomføres i første kvartal Vilkår for innsamling av seismikk under innsiget av sild til Lofoten tilsvarende som for delområdet ovenfor.	Leteboring, inklusive forberedende arbeider, bør ikke gjennomføres nord for 71°N i første kvartal. Sør for 71°N bør leteboring, inklusive forberedende arbeider, ikke gjennomføres i perioden desember-april. Leteboring i mulig oljeførende lag bør ikke gjennomføres i mai.	Ingen stedsspesifikke begrensninger.
Et belte på 35 kilometer langs kysten i Troms III, Finnmark Vest og Øst	Vilkår for innhenting av seismikk avklares mellom berørte myndigheter og næringsinteresser i forkant av de planlagte aktivitetene.	Petroleumsvirksomhet i disse områdene synes ikke aktuelt i overskuelig framtid. Vilkår for leteboring og produksjon er derfor ikke drøftet nærmere.	

Regjeringen vil legge disse anbefalingene til grunn ved vurdering av vilkår og mulige begrensninger for petroleumsaktiviteten av hensyn til fiskeriaktiviteten ved eventuelle fremtidige tildelinger av nye utvinningstillatelser Barentshavet, jf. St. meld. nr. 38 (2003-2004).

Regjeringen ønsker dertil å videreføre arbeidet i denne gruppen for å vurdere spørsmål mellom petroleumssektoren og fiskerisektoren, inkludert å få belyst behovet for eventuelle petroleumsfrie fiskerisoner i området Lofoten-Barentshavet. Regjeringen vil i lys av arbeidsgruppens anbefaling og den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet vurdere opprettelsen av petroleumsfrie fiskerisoner.

5. Behandling av de enkelte høringsuttalelsene til ULB.

Listen nedenfor angir i alfabetisk rekkefølge instanser som har avgitt høringsuttalelse til ULB. Fra organisasjonen Natur og Ungdom er det mottatt flere likelydende kommentarer fra ulike lokalavdelinger, samt en mer omfattende uttalelse fra hovedorganisasjonen. Tilsvarende har partiet Venstre levert 7 likelydende kommentarer fra ulike geografiske avdelinger og ungdomsorganisasjoner. Disse er derfor omtalt samlet.

Uttalelsene er oppsummert og behandles fortløpende i dokumentet.

1. AGR Services AS
2. Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD)
3. Avinor
4. Bellona
5. Bjarkøy Kommune
6. Brønnøy kommune
7. Coastcare
8. Direktoratet for naturforvaltning (DN)
9. DONG Norge AS
10. Energy Advisory Group
11. Finnmark Fylkeskommune
12. Fiskebåtredernes forbund
13. Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening (fhl)
14. Fiskeridepartementet
15. Fiskeridirektoratet
16. Forsvarsdepartementet
17. Forsvarsdepartementet/Forsvarsbygg
18. Fylkesmannen i Finnmark
19. Fylkesmannen i Nordland
20. Fylkesmannen i Troms
21. Greenpeace
22. Hammerfest kommune
23. Harstad kommune
24. Havforskningsinstituttet
25. Konkurransetilsynet
26. Kystdirektoratet
27. Kystdirektoratet/Kystverket avd. Finnmark
28. Landsorganisasjonen i Norge (LO)
29. Lofotrådet
30. Miljøverndepartementet
31. Natur og Ungdom og lokalavdelinger (26)
32. Naturviterforbundet (NaFo)
33. Nord-Trøndelag Fylkeskommune
34. Nordland fylkes fiskarlag (NFF)
35. Nordland fylkeskommune
36. Norges Fiskarlag
37. Norges kystfiskarlag
38. Norges naturvernforbund
39. Norges Rederiforbund
40. Norsk institutt for naturforskning (NINA)

41. Norsk Petroleumsforening, avd. Nordland (NPF)
42. Norsk polarinstitutt (NP)
43. Norske Sivilingeniørers Forening
44. Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
45. OER oil AS
46. Oljedirektoratet
47. Oljeindustriens landsforening (OLF)
48. Riksantikvaren
49. Sabima
50. Sametinget
51. Samferdselsdepartementet
52. Skjervøy kommune
53. Snøhvit næringsforening
54. Statens forurensningstilsyn (SFT)
55. Statens strålevern
56. Sør-Troms Regionråd
57. Sør-Trøndelag Fylkeskommune
58. Sør-Varanger kommune
59. Teknologibedriftenes landsforening (TBL Offshore)
60. Troms Fylkeskommune
61. Tromsø kommune
62. Venstre, fylkeslag og ungdomsorganisasjon (7 dellag)
63. Vest-Finnmark Regionråd
64. Vesterålen regionråd
65. WWF
66. Zero

AGR Services AS

1. AGR diskuterer begrepsbruken knyttet til henholdsvis "null utslipp" og "topphullseksjonen". De vurderer generelt en lik tolkning av null utslipp i ULB som i "nullutslippsarbeidet" når det gjelder utslipp fra topphullet.

Det vises til kapittel 4.5 i dette dokumentet for en redegjørelse for begrepet null utslipp til sjø.

2. AGR viser konkret til volumberegninger gjort i ULB-arbeidet, og at disse bør revurderes. Det vises videre til at delrapport 10 vier liten oppmerksomhet mot teknologi for å redusere/eliminere utslipp fra boring av topphullet.

I scenariedokumentet for ULB er beklageligvis topphullet omtalt kun som 36" seksjonen ett sted. Dette er normalt sett ikke en riktig avgrensning. Ellers i dokumentet er det korrekt angitt som de to øverste seksjoner. Dette betyr at volumet av kaks/sediment som eventuelt slippes ut fra topphullet normalt vil være høyere enn angitt. Faglige vurderinger av denne situasjonen tilsier imidlertid at omfanget av konsekvenser vil være omtrent som beskrevet, med et influensområde normalt avgrenset til innenfor 100 meter fra borehullet. Slike forhold vil vurderes under konkrete betingelser for det lokale miljø ved eventuelt planlegging av konkret virksomhet. Nærvær av sårbar bunnfauna og eventuelle gyteområder vil da legges til grunn for en vurdering av tiltak.

Utslipp fra topphullet vurderes generelt å representere en svært liten og lokal miljøbelastning. Dette spørsmålet er derfor ikke tillagt vesentlig vekt verken i nullutslippsarbeidet (jf. kapittel 4.5) eller i ULB. Dette gjenspeiles også i miljøteknologirapporten. Unntaket er imidlertid for boring i særskilt sårbare områder, hvor tiltak også mot topphullet vil iverksettes. Ulike teknologier for dette er vurdert i miljøteknologirapporten. Det ble også utført feltforsøk av industrien sommeren 2003. For første gang på norsk sokkel prøvde en ut et system som heter "Sub-sea Toe-Driven Conductor". Dette ble prøvd ut på "Deepsea Bergen" for brønn 6406/1-2 i Norskehavet. Her hamres/pæles 30" casing ned i sedimentene fra en halvt nedsenkbar rig, ved hjelp av en innvendig hydraulisk hammer. Systemet minimaliserer utslipp av borekaks og sementeringskjemikalier fra denne seksjonen, og har et stort potensial der det er nødvendig å redusere eller eliminere utslipp av partikler fra toppseksjonen.

3. AGR refererer til uttalelse av Statsråd Steensnæs, herunder nullutslippsmål som skal motvirke miljøskader, at nullutslippsmålet også gjelder topphullseksjonen, samt en kontinuerlig utvikling og testing av ny teknologi. AGR konkluderer med manglende samsvar mellom regjeringens politikk, Steensnæs' uttalelse og ULB.

I arbeidet med ULB er det gjort noen klargjøringer omkring definisjoner og forutsetninger omkring null utslipp (se innledningen til dette dokumentet, kapittel 4.5). Når det gjelder utslipp fra boring er det uttalt "null utslipp" til sjø med unntak av topphullet. Sistnevnte skal vurderes basert på lokale forhold, hvor særlig hensynet til sårbare bunnsamfunn og eventuelle gyteområder skal vektlegges. I slike tilfeller vil det være et "null utslipp" også for topphullet. Dette medfører at i områder med fare for miljøskade vil det være et absolutt null utslipp. I ULB legges det opp til en miljøstandard som er strengere enn hva som gjelder ellers på sokkelen. ULB oppfordrer således til teknologiutvikling for å sikre at forutsetningene kan nås. Basert på dette synes det å være godt samsvar mellom Regjeringens politikk, Statsråd Steensnæs' uttalelse og ULB.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD)

AADs kommentarer er basert på innspill fra Oljedirektoratet

4. ULB vurderer ikke hva som vil skje med et eventuelt oljeutslipp nord for Bjørnøya. De konklusjonene som er gitt er ikke nødvendigvis gjeldende nord for Bjørnøya.

ULB belyser konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området fra Lofoten til Bjørnøya. Dette utgjør "aktivitetsområdet" i utredningen. Området nord for Bjørnøya er kun vurdert som mulig influensområde fra aktivitet i nevnte sørligere område, og det har ikke vært hensikten at ULB skal vurdere virksomhet i dette området. AADs anmerkning er således korrekt.

5. Sannsynlighetstallene som er lagt frem for større oljeutslipp er gitt per delaktivitet og ikke samlet.

Det vises til innledningen til dette dokumentet, kapittel 4.1, hvor det er redegjort for hvorfor dette var gjort på denne måten i ULB sammendragsrapporten. I refererte kapittel ligger også tall for samlet sannsynlighet, slik at kommentaren er imøtekommet.

6. Ved oljefunn bør det vurderes eksport med bøyelasting i stedet for ved rørledning

til land. Mulighetene for grunnstøting vil da reduseres.

I utredningen er det sett på alternativene bøyelasting og rørledning til land for videre transport. Slike forhold vil utredes grundig i eventuelle feltspesifikke utredninger. For ULB har det imidlertid vært viktig å synliggjøre konsekvenser av de aktuelle konsepter.

7. Konsekvensanalysen i ULB gir få føringer i forhold til hvor mye større konsekvensene er av utslipp i Lofoten og Barentshavet enn ellers på norsk sokkel. Dersom ambisjonen er et likt risikonivå som ellers ville slike føringer vært til hjelp i myndighetenes arbeid med krav om tiltak.

Det har ikke vært hensikten at ULB skal rangere risiko i området med andre områder på sokkelen. I ULB er det imidlertid avklart en relativ forskjell innen konsekvenspotensial mellom ulike områder i influensområdet og for ulike faglige tema. Siden ULB bygger på fiktive scenarier for virksomhet er det ingen vesentlig relativ forskjell i sannsynlighet for utslipp mellom geografiske områder. Sannsynligheten styres således av omfanget av virksomhet i et område.

8. De viktigste forskjellene i årsaker for utilsiktede utslipp mellom virksomhet i nord og på sokkelen er knyttet til klima, store avstander og manglende infrastruktur. Det vil derfor i mange tilfeller stilles andre krav i dette området enn lengre sør.

Virksomhetsspesifikke krav vil settes av myndighetene for å ivareta et akseptabelt sikkerhetsnivå i henhold til norsk regelverk. Dette er en forutsetning også i ULB.

9. Skred og skredrisiko i området er dårlig kartlagt. Dette kan påvirkes ved petroleumsvirksomhet. Ved eventuell virksomhet i skråningene må det derfor gjøres omfattende studier og risikovurderinger.

ULB er basert på fiktive felt, hvor plassering på mange måter er styrt av andre kriterier enn nødvendigvis kun sannsynlighet for funn. Spørsmål om skredrisiko var heller ikke et tema som ble skissert for utredning gjennom programforslaget og høringsrunden. Dette er imidlertid et tema som må vurderes for eventuelle konkrete prosjekter som kommer i berøring med sokkelskråningen, slik det for eksempel er gjort for Ormen Lange.

AAD viser videre til Konkurransetilsynets kommentarer, som er behandlet senere.

Avinor

Avinor har ingen merknader til utredningen.

Bellona

10. Bellona mener at Lofoten — Barentshavet ikke kan åpnes for petroleumsvirksomhet fordi:

- CO₂-utslippene fra petroleumsvirksomheten i Lofoten og Barentshavet vil øke Norges totale CO₂-utslipp med 8 %. I følge FN's klimapanel må de totale CO₂-utslippene reduseres med mellom 60-80%. Norge har gjennom Kyoto-avtalen forpliktet seg til ikke å øke utslippene mer enn med 1 % fra 1990-nivå. Bellona mener at det ikke kan legges opp til en slik gigantisk økning i utslippene.

- Lofoten og Barentshavet er rike og sårbare økosystemer. Disse områdene er helt avgjørende for de kommersielle fiskeslagene som har sine gyte- og oppvekstområder der. Barentshavet er et av de mest fuglerike områdene i verden. Petroleumsvirksomhet i disse områdene vil sette disse unike naturressursene i fare.
- Når det skal avgjøres om områdene skal åpnes for petroleumsvirksomhet eller ikke, må beslutningen tas på et faglig godt grunnlag. Bellona synes det er positivt at det skal utarbeides en forvaltningsplan. Det er imidlertid svært kritikkverdig at utredningen for petroleumsvirksomhet er løsrevet i tid fra denne planen.
- ULB er bygd på eksisterende data og der er store kunnskapsmangler knyttet til å ta en beslutning om petroleumsvirksomhet i Lofoten og Barentshavet skal tillates. Sammendragsrapporten gjengir ikke delutredningene på en objektiv måte, og utredningen er preget av at den er skrevet for å få en mest mulig positiv vinkling på en eventuell petroleumsvirksomhet i nord.
- Sammendragsrapporten gjenspeiler ikke konklusjonene i delrapportene. Det er påfallende hvordan sammendragsrapporten velger å nedtone de negative sidene av en eventuell petroleumsvirksomhet i Lofoten - Barentshavet og samtidig fremhever og til dels overdriver det positive, som f. eks. sysselsettingsvirkninger.

Når det gjelder klimagassutslipp er det andre prosesser som ivaretar tiltak og virkemidler. For regjeringens klimapolitikk vises det til St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk Klimapolitikk og St. meld. nr. 15 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001).

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning, samt forholdet mellom ULB og forvaltningsplanen, vises til kapittel 4.4.

Identifisering og vurdering av kunnskapsmangler har vært meget sentralt i ULB-arbeidet. Det er således gjennom arbeidet opparbeidet en god oversikt over både kunnskap og kunnskapsmangler. I sammendragsrapporten er det søkt å sammenfatte den viktigste delen av informasjonen fra delutredningene. Dette er forsøkt gjort uten at informasjonens verdi skal endres. Det er videre søkt å balansere informasjonen i henhold til de kriterier og tema som er avtalt gjennom utredningsprogrammet. Det er således utredet en rekke konsekvenstema som kan gi både negative og positive konsekvenser. Det er på ingen måte forsøkt å skjule det potensialet for negative miljøkonsekvenser som kan skje dersom et større oljeutslipp inntreffer. Dette gjenspeiles blant annet i at en rekke miljøparametere er omtalt med stort konsekvenspotensial for mange geografiske områder.

Bellonas spesifikke kommentarer er behandlet i det følgende:

11. Det bør fokuseres på økt utnyttelse fra eksisterende felt. Det er både mer økonomisk og miljøriktig å satse på utbygging av infrastruktur for CO₂-injeksjon i Nordsjøen med tilknytning til kontinentet fremfor å starte opp med petroleumsvirksomhet i Lofoten – Barentshavet.

Injeksjon av CO₂ for økt oljeutvinning er et tiltak som er gjenstand for vurderinger både i industrien og hos myndighetene. For regjeringens politikk på dette området vises det til St.meld.nr. 9 (2002-2003) Om innenlands bruk av naturgass mv. og St.meld. nr. 38 (2003-2004) Oljemeldingen.

12. Med henvisning til praksis med involvering av personer fra oljeindustrien er Bellona i tvil om disse er i stand til å gi uhildede og nøytrale råd.

For å sikre best mulig kvalitet i alle faser av utredningsprosessen benyttet sekretariatet (Det Norske Veritas) en arbeidsform hvor det ble trukket på ulike ressurspersoner med ekspertise på spesifikke fagområder og tilsvarende utredningsprosesser. Noen av disse personene er ansatt i konsultantselskaper og noen i oljeselskaper. Disse kontaktene dreide seg kun om faglig assistanse fra enkeltpersoner. Det var kun sekretariatet som hadde direkte kontakt med leverandørene av de faglige delutredningene og innhentet informasjon ble vurdert og behandlet i sekretariatet. Utrederne står selv faglig ansvarlig for de arbeidene som leveres.

Forholdene i denne saken er redegjort for flere ganger, både overfor Stortinget og i media. Statsråden valgte også å offentliggjøre bl.a. all e-postkorrespondanse som hadde forekommet mellom sekretariatet og dens faglige rådgivere og referansepersoner tidlig i april 2003. I etterkant av offentliggjøringen av disse dokumentene har det ikke kommet frem noe som kan underbygge at det skal ha skjedd noe som kan trekke troverdigheten til ULB i tvil.

På bakgrunn av de reaksjonene som kom på den nevnte arbeidsformen, ga OED beskjed til sekretariatet at kontakten med medarbeidere i oljeselskapene ikke skulle benyttes i det videre arbeidet med ULB.

13. Bellona kritiserer selve anbudsprosessen idet det pekes på at det ikke er i overensstemmelse med lov om offentlige anskaffelser § 5 og forskriftens § 3-6 når Olje- og energidepartementet har innhentet råd fra aktører i oljebransjen i forbindelse med utarbeidelse av spesifikasjonene til anbudskonkurransen.

Regler om offentlige anskaffelser er fastsatt i lov 16. juli 1999 nr. 69 og forskrift 15. juni 2001 nr. 616 om offentlige anskaffelser. Det er etter dette regelverket bl.a. ikke tillatt å søke å motta råd eller motta råd under utarbeidelse av spesifikasjonene for en bestemt anskaffelse fra noen som kan ha økonomisk interesse i anskaffelsen når dette skjer på en måte som vil kunne utelukke konkurranse. Eksempelvis vil en som potensielt kan tenkes å ville delta i anbudskonkurransen ha økonomisk interesse i anskaffelsen. Kriteriet "økonomisk interesse i anskaffelsen" må avgrenses mot en avledet interesse av utfallet av en eventuell studie som anskaffelsen gjelder. Det er innenfor rammene av det nevnte regelverk å innhente råd fra aktører i den bransjen som en anskaffelse gjelder, i dette tilfellet oljebransjen, som ikke selv er en potensiell konkurrent i anbudskonkurransen. Olje- og energidepartementet har fulgt ovennevnte regelverk i forbindelse med ULB-prosessen.

14. Bellona mener at grunnlagsrapportene for forvaltningsplanen langt fra gir noe fullstendig bilde av området slik det er i dag. Herunder nevnes blant annet begrenset kunnskap om bunnforholdene i Barentshavet, samt utbredelse av sjøfugl, fisk og sjøpattedyr som ikke er av kommersiell interesse. Det vises videre til "kunnskapsbehov-rapporten" fra HI/NP, og at dette ikke blir "glemt" gjennom arbeidet med utredninger og forvaltningsplan.

Det henvises til innledningen til dette dokumentet (kapittel 4.3) for en redegjørelse for kunnskapsgrunnlaget. Oversikt over områder med mangelfullt eller begrenset kunnskap står sentralt både i ULB og i arbeidet med forvaltningsplanen. Områder med viktige kunnskapsbehov vil derfor følges opp.

I oppfølgingen av ULB vil OED, i samarbeid med andre etater/prosesser, særlig fokusere på

sjøfugl, oljevern og risiko knyttet til skipstrafikk.

Andre prosesser, herunder forvaltningsplanen, vil følge opp sjøpattedyr, bunnfauna, samiske forhold med mer.

15. Det stilles spørsmål til nullutslippsforutsetningen med 95 % driftsregularitet, gitt dagens situasjon med 85 % regularitet. Det må videre stadfestes at null utslipp er en absolutt forutsetning. Bevisbyrden for nullutslipp må påligge de parter som ønsker å drive petroleumsvirksomhet.

ULB omtaler ikke driftsregularitet for produksjon, men driftsregularitet på reinjeksjonsanlegget. Det vises til innledningen til dette dokumentet (kapittel 4.5) for en redegjørelse for nullutslippsforutsetningen for virksomhet i området.

Siden det er vanskelig å generalisere omkring detaljerte teknologiske løsninger vil det, som Bellona påpeker, være en bevisbyrde på utbygger i konkrete prosjekt å vise hvilke teknologiske løsninger som planlegges benyttet, og at disse vil møte forutsetningene. Dette vil selvfølgelig også være gjenstand for en betydelig vurdering fra myndighetenes side.

16. Bellona er uenig i at sameksistens legges som en forutsetning i utredningen. Dette forholdet er forskjellig fra områder som er åpnet til områder som ikke er åpnet, og må vurderes i etterkant av utredningen.

For sameksistens mellom petroleumsvirksomheten og fiskerinæringen vises til kapittel 4.8 i dette dokumentet.

17. Bellona mener det må være krav om null utslipp til luft tilsvarende som for null utslipp til sjø. Videre er det en mangel med ULB at det ikke er en egen delutredning knyttet til klimagassutslipp.

Det henvises til utredningsprogrammet og høringen av denne for presentasjon av de utredningstema som ligger til grunn for ULB. Mandatet for ULB omfatter ikke utredning av Norges klimaforpliktelser. Andre prosesser ivaretar tiltak og virkemidler i forhold til klimagassutslipp. For regjeringens klimapolitikk vises det til St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk Klimapolitikk og St. meld. nr. 15 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001).

18. Bellona etterspør en redegjørelse for hvor langt myndighetene kan gå i å sette vilkår (arealbegrensninger, tidsbegrensninger) etter petroleumsloven, inkludert vilkår som eventuelt vil utløse en erstatningsplikt for det offentlige som følge av pålagte begrensninger.

Før den enkelte utvinningstillatelse er tildelt står myndigheten fritt innenfor alminnelige forvaltningsrettlige rammer til å sette de vilkår i den enkelte utvinningstillatelse den finner grunn til, herunder knyttet til arealbegrensninger og tidsbegrensninger. Etter at en utvinningstillatelse er tildelt vil rettighetshaver måtte forholde seg til generelle regler i lover og forskrifter som gjelder for virksomheten. For øvrig vil nye vilkår knyttet til enkelte utvinningstillatelser etter denne tid være å anse som en delvis omgjøring av tildelingsvedtaket.

Omgjøring kan skje etter alminnelige forvaltningsrettslige regler, jf. forvaltningsloven 35

femte ledd og ulovfestede regler. Etter disse ulovfestede omgjøringsreglene har forvaltningen kompetanse til å omgjøre gyldige vedtak, selv om det er gitt underretning om vedtaket og selv om omgjøringen er til skade for noen som vedtaket angår, dersom de hensyn som taler for omgjøring veier vesentlig tyngre enn de hensyn som taler mot. Nye faktiske forhold av betydning som en blir kjent med etter at de aktuelle tillatelsene ble gitt og fram til i dag vil bli tillagt vekt i en slik avveining.

Dersom det ikke foreligger adgang til omgjøring, kan departementet heller ikke rettsgyldig treffe et slikt vedtak. En beslutning i en slik situasjon er derfor uten virkning. Uten omgjøringshjemmel kan man altså ikke vedta omgjøring og så etterpå behandle det hele som en erstatningssak.

19. Bellona mener at ODs miljøteknologirapport viser at teknologiregimet for å nå null utslipp per dags dato ikke foreligger. Det vises eksempelvis til brønntesting.

Det stilles videre spørsmål til setningen: "Det for utsettes at det ved valg av tiltak/teknologiske løsninger for å hindre utslipp foreligger en helhetsvurdering av reservoarmessige-, sikkerhetsmessige-, økonomiske- og miljømessige forhold slik at den optimale løsningen implementeres" Bellona tolker dette som en reservasjon til kravet om null utslipp.

Oljedirektoratet har gjort en gjennomgang av teknologi som finnes, som er under uttesting, og som er på forsøksstadiet. Generelt viser OD at innen samtlige sentrale områder finnes en eller flere metoder som kan nå forutsetningen om null utslipp til sjø.

Det finnes imidlertid ikke universelle løsninger innen alle tema, og teknologi må tilpasses og utvikles for å møte konkrete behov og forhold relatert til hvert konkret prosjekt. Derfor har OD lagt vekt på å presentere bredden i teknologiutvikling og angi status for denne. For konkrete prosjekter kan det således være utfordringer knyttet til tilpassing av teknologi for å møte prosjektets spesifikke behov. Før ny teknologi kan implementeres ligger det til grunn en omfattende prosess med kvalifisering av teknologien. I dette ligger strenge krav til at ny teknologi må demonstrere at sikkerheten er ivaretatt.

Forutsetningen om null utslipp til sjø ligger fast. Det innebærer at dersom en rettighetshaver ikke kan demonstrere at virksomheten vil møte forutsetningen om null utslipp til sjø, vil det ikke være aktuelt med helårig petroleumsvirksomhet på det aktuelle feltet innenfor området Lofoten – Barentshavet.

Referert setning henviser til at det kan finnes ulike tilgjengelige teknologier, og at en teknologi ikke nødvendigvis er den totalt sett beste i alle tilfeller. Dette skal da være gjenstand for en vurdering av de faktorer som er nevnt. Dette er ingen reservering i forhold til null utslipp, kun en påpekning av at flere løsninger kan gi måloppnåelse.

20. Bellona refererer at ULB vurderer skader på havbunnen i forbindelse med feltutbygging som neglisjerbare, og viser spesifikt til forekomster av korallrev. Kun 10 % av Barentshavets havbunn er kartlagt, og kartlegging må til før det kan tas stilling til petroleumsvirksomhet i disse områdene.

Generelt vil skader på havbunnen fra feltutbygging og rørlegging være lokalt og tidsmessig avgrenset. I områder med sårbar funnfauna, som korallrev, vil dette ikke være tilfelle.

Konsekvensutredning for konkrete feltutbygginger skal redegjøre for kartlegging, forekomst og tiltak. Knyttet til planlegging av eventuelle konkrete utbyggingsprosjekter vil det stilles krav til omfattende kartlegging av sjøbunnen i direkte berørte områder samt influensområde. Basert på de funn som gjøres vil det stilles vilkår til konsept, trasser og plassering, samt drift. Overvåking av eventuelle nærliggende sårbare bunnsamfunn vil også vurderes i samråd med faginstansene (SFT).

21. Reinjeksjon vil ofte medføre økt energibehov og således økte utslipp til luft. Det er derfor misvisende å snakke om nullutslipp all den tid nullutslipp til sjø medfører økte luftutslipp.

Nullutslipp er i ULB-sammenheng null utslipp til sjø. I utslippsanslagene er det tatt hensyn til utslipp til luft fra energiproduksjon for å besørge reinjeksjon av produsert vann.

22. Bellona hevder at langtidsvirkninger fra petroleumsvirksomheten ikke er kartlagt, og viser spesielt til PAH-forbindelser og alkylfenoler, samt tungmetaller i produsert vann.

Langtidsvirkninger av utslipp til sjø fra petroleumsvirksomheten er tema for et eget forskningsprogram, som også er omtalt i ULB. Forutsetningen om null utslipp til sjø i området reduserer imidlertid betydningen av kunnskapshull knyttet til langtidsvirkninger fra utslipp til sjø.

23. Bellona mener det er en svakhet at ULB kun vurderer nuklidene ^{226}Ra og ^{228}Ra og ikke polonium. Det finnes ikke oversikt over verken mengder eller effekter av utslipp av dette med produsert vann.

Det er videre ikke utredet hvor eventuelt radioaktivt avfall fra området skal lagres, konsekvenser av dette og kostnader.

Forutsetningen for drift i området er null utslipp til sjø av produsert vann. Problemstillingen ble imidlertid tatt med i ULB etter innspill fra Statens strålevern våren 2003. Statens strålevern har også igangsatt et arbeid for å kartlegge omfanget av radioaktivitet i produsert vann (ref brev fra Statens strålevern til operatørselskapene datert 7. juli 2003). Det fokuseres her på ^{226}Ra , ^{228}Ra og ^{210}Pb .

Omfang av LRA (lav radioaktivt avfall) er vurdert generelt i delutredning 13. Lokalisering av anlegg for mottak/deponering av LRA er en pågående prosess mellom industrien og myndighetene. Dette skjer uavhengig av ULB.

24. Utslippskrav for landanlegg må være tilsvarende som for offshore anlegg. Konsekvenser av utslipp fra landanlegg er ikke utredet og kan derfor ikke tillates.

Ved bruk av produksjonsanlegg på land vil en søke å finne løsninger der en ikke tar store mengder produsert vann til land (f.eks. undervannsseparasjon). På grunn av bedre plass og ingen vektbegrensning kan eventuelt produsert vann som tas til land renses bedre, f.eks. i biologiske anlegg. Eventuell etterinstallasjon av ny miljøteknologi vil også være enklere på et landanlegg. Det vil normalt være en lite hensiktsmessig miljøløsning å transportere produsert vann ut til feltet igjen for injeksjon. Likevel kan det være relevant å vurdere injeksjon for landanlegg i tilfeller hvor utslipp nær land kan skade arter og økosystemer eller på annen måte være til ulempe. Generelt vil best tilgjengelige teknikker (BAT) kreves lagt til

grunn, og konsesjonsmyndighetene vil vurdere miljøkrav i forhold til den konkrete virksomheten og lokale resipientforhold. Dette vil bidra til å sikre gode totale miljøløsninger.

I forhold til landanlegg og mulige konsekvenser er beliggenhet og lokale miljøforhold svært viktige. Dette er derfor ikke utredet generelt, men vil være gjenstand for spesifikke konsekvensutredninger for eventuell konkret virksomhet.

25. Bellona mener sammendragsrapporten ikke korrekt gjengir delutredningens anbefalinger om behandling av ballastvann.

I sammendragsrapporten henvises det til delutredningen hva gjelder konkrete tiltak. Ballastvann er ikke et særegent tema for Lofoten-Barentshavet, og ULB henviser derfor til det arbeidet Norge gjør nasjonalt med utarbeidelse av egen forskrift som utarbeides på området. I tillegg vises det til arbeidet med et internasjonalt regelverk som vil være viktig for å ivareta problemstillingen. Den refererte IMO konvensjonen ble inngått i februar 2004.

Temaet ballastvann vil også utredes helhetlig for all skipstrafikk i Utredning av Skipstrafikk.

26. Vurderingene for samfunn omfatter i hovedsak normal drift, og er ikke brede nok knyttet til fiskeri, havbruk og turisme.

Det er korrekt at samfunnsutredningene har fokusert på konsekvenser i utbyggings- og driftsfase, relatert til normal drift. Dette angir antatte (sannsynlige) virkninger ved ulike aktivitetsnivå. Det er forholdsvis god erfaringsbasis for slike vurderinger, og størrelsesorden av virkninger vurderes som realistiske.

Konsekvenser for samfunn fra utilsiktede hendelser er beheftet med betydelig usikkerhet. Dette skyldes usikkerhet relatert til konkrete forhold som sted, omfang, tidspunkt osv., men også utenforliggende forhold som markedsoppfatninger og administrative/politiske virkemidler. Dette er derfor kun belyst kvalitativt og er av fagutrederne vurdert som vanskelig kvantifiserbart. Det vises for øvrig til beskrivelsen av erstatningsordninger ved store oljeutslipp i innledningen til dette dokumentet, kapittel 4.6.

27. Høyt aktivitetsnivå er ikke realistisk.

ULB bygger på scenarier med fiktive aktivitetsnivå. I forhold til ulike kriterier er disse således realistiske eller mindre realistiske. Scenariene er fiktive og må på ingen måte anses som absolutte, verken i den ene eller andre retningen. I henhold til Oljedirektoratet er basis til middels aktivitetsnivå nærmere et mulig forventet nivå enn høyt aktivitetsnivå (innenfor 15-års perioden). Samtlige aktivitetsnivå er imidlertid lagt til grunn både i forhold til problemstillinger som gir positive og negative konsekvenser.

28. Valg av mer landanlegg vil gi andre sysselsettingsvirkninger.

Et av kriteriene for ULB er å se på ulike utbyggingskonsept. Det er således gjort en fordeling av dette, som ligger til grunn for eksempelutredningen. Herunder inngår noen offshoreanlegg og noen landanlegg. Oljeterminal på land er utredet for to felt.

29. Utredningen går i liten grad inn på virkninger for samiske fiskerier. Samiske

folkerettslige forhold er ikke tilstrekkelig belyst i delutredning og ULB generelt. I videre vurderinger om åpning av petroleumsvirksomhet i området anmoder Bellona om at disse forholdene vurderes nærmere.

Samiske fiskerier er vurdert i delutredningen om samiske forhold, og sett i forhold til delutredningen om fiskerier, og vurderes som dekket.

Når det gjelder folkerettslige forhold vises det til OEDs kommentar til uttalelse 302 fra Sametinget.

30. Petroleumsvirksomhet i området vil på flere punkter kunne påvirke fiskeri og havbruksnæringen negativt; arealkonflikter, utslipp av ballastvann, langtidseffekter av kjemikalier og akutt oljeforurensning. Sammendragsrapporten er ikke i seg selv et godt nok grunnlag for å vurdere konsekvensene. Grunnlagsrapportene har videre ofte vanskelig for å tallfeste og gi klare konklusjoner.

Det er viktig å understreke at ULB-arbeidet er representert ved både grunnlagsutredningene og sammendragsrapporten. Sammendragsrapporten alene gir således kun et ekstrakt av det fullstendige grunnlaget. Konkret til anmerkningene:

- Areakonflikter er utredet innen de ulike områder (delutredningene) og gjengitt i sammendragsrapporten.
- Ballastvann er utredet i form av en separat studie, samt at forholdet er vurdert også i studien av havbruksvirksomhet. Temaet er videre gjenstand for utredning gjennom Utredning av Fiskeri og havbruk, Utredning av Skipstrafikk, og Utredning av ytre påvirkning, og vil vurderes samlet i forvaltningsplanen.
- Langtidseffekter av kjemikalieutslipp vurderes ikke som relevant i forhold til fiskeri/havbruksvirksomhet gitt forutsetningen om null utslipp til sjø. Oppfølging generelt er omtalt i kapittel 9.3.6 i sammendragsrapporten.
- Akutt oljeforurensninger er utredet i forhold til fiskeri og havbruk, men som Bellona poengterer vurderer fagutredningene usikkerheten for stor til at samfunnsmessige konsekvenser kan kvantifiseres.

31. Det er ingen oversikt over det totale behovet for seismikkskyting.

OD har laget en delutredning (18a) om behovet for seismikkskyting. Det konkrete behovet vil imidlertid være relatert til faktisk eller planlagt virksomhet, og kan således ikke kvantifiseres nærmere.

32. For oppdrett tas det kun hensyn til eksisterende oppdrettslokaliteter.

I ULB scenariene inngår totalt fem mulige landanlegg. Arealbehov i forhold til oppdrettsnæringen er således meget begrenset, og av fagutredningene vurdert som ikke å gi negative konsekvenser. I delutredningen belyses ulike scenarier for utvikling av havbruk i Nord-Norge. Utredningen konkluderer med at petroleumsvirksomhet kan bidra positivt, i form av infrastruktur og mulighet for bruk av oppvarmet vann, og at slike virkninger langt overstiger eventuelle negative (ved normal drift).

Når det gjelder konsekvenspotensial i forhold til akutt oljeforurensning konkluderer ULB med at det kan inntreffe alvorlige konsekvenser for næringen. Delutredning 8-c angir flere detaljer om mulig totalt omfang, men det er vanskelig å trekke klare kvantitative konklusjoner. At potensial for skade er stort er likevel klart fremme vet.

33. I fremtiden må påregnes betydelig mer uvær. Skipsulykker skjer ofte i dårlig vær. Hvordan vil dette påvirke sannsynligheten for ulykker som vil kunne gi store oljeutslipp?

Det er ikke konkret vurdert hvordan et eventuelt endret vær-regime vil påvirke sannsynligheten for skipsulykker. Beregningene som er gjort bygger på statistikk, og tar heller ikke hensyn til implementerte eller planlagte tiltak. Disse tallene angir derfor en større sannsynlighet enn det som forventes. Gjennom arbeidet med Utredning av Ytre Påvirkning er effektene av eventuelle klimaendringer vurdert nærmere. Det synes klart at kun begrensede endringer forventes i utredningsperioden for ULB (frem til 2020).

34. Alle sannsynlighetsberegningene må videre kumuleres for å si noe om totalrisiko.

Sannsynlighet for hendelser generelt er omtalt innledningsvis i dette dokumentet, kapittel 4.1. Det er her angitt kumulative sannsynlighetstall og vurderinger av total miljørisiko.

35. For sjøfugl i åpent hav er kunnskapsgrunnet svært mangelfullt. Bellona nevner videre at "variabiliteten i åpent hav er så stor på flere nivåer at det vanskelig lar seg gjøre å utarbeide en forutsigbar fordeling av sjøfugl på annet enn svært stor skala (Fauchald et al. 2002)".

Mangelfull kunnskap om sjøfugl er erkjent. Det er en utfordring at det er svært vanskelig å etablere detaljert og grundig dokumentasjon om sjøfugls utbredelse. Hvordan data best mulig kan oppnås vil vurderes i det oppfølgende arbeidet knyttet til sjøfugl.

36. Små og hyppige utslipp kan gi en like stor belastning for sjøfuglbestandene som store utslipp.

At småutslipp kan ha store konsekvenser for sjøfugl er korrekt. Eventuell virksomhet i området vil derfor ha stor fokus på at slike utslipp ikke skal skje. Håndtering av slike hendelser skal også legges til grunn i enhver konkret virksomhets beredskapsplaner.

37. Bellona hevder at sammendragsrapporten gir inntrykk av at sjøfugl i vintersesongen er vurdert, mens delutredningen sier dette ikke er gjort. Sammendragsrapporten oppfattes heller ikke å referere konservativt om dette forholdet. Lopparyggen og Finnmark Øst vurderes således underestimert. Uansett tid og sted så står mange verneverdige bestander i fare for å bli påført svært betydelige konsekvenser.

Utbredelse av sjøfugl vinterstid er svært lite vurdert, da det er lite kunnskap om dette. Vurderingene er gjort i forhold til den kunnskapen en har. I delutredning og sammendragsrapport er dette forsøkt understreket. Lopparyggen og Finnmark Øst vil vurderes i forbindelse med oppfølging av sjøfugl. At hele området kan inneholde sårbare sjøfuglbestander er riktig, men en relativ vurdering av områder er gjort av fagutredere (NINA).

38. Bellona støtter opprettelsen av et forum for oppfølging av temaet sjøfugl, og foreslår at representanter fra miljøbevegelsen også bør delta i dette.

Det er klart uttrykt i ULB at datagrunnet for sjøfugl er mangelfullt. Konsekvensvurderingene, som er utført av NINA, er derfor utført konservativt for å ta høyde for denne usikkerheten. Bedre kunnskap om sjøfugl i området er blant de høyest prioriterte

temaene for oppfølging som er avdekket, og OED vil ta initiativ til en prosess for å forbedre kunnskapsgrunnlaget innen dette temaet. Det gjenstår å bestemme omfanget av arbeidet og hvordan dette skal organiseres.

39. Det refereres til delutredning 7-b (utkast) og at denne senere endret sin relative skala fra fire til tre kategorier. Videre at en lignende endring ble gjort for utredningsarbeidet i 1988, og at dette vurderes å ha endret resultatene.

Inndelingen i en relativ skala er fremdeles firedelt, og ble endret i fagutredernes interne kvalitetssikring. OED har ikke hatt noen synspunkt på selve inndelingen. Kategoriseringen har ingen sammenheng med utredningsarbeidet gjennomført på 1980-tallet.

40. Bellona viser til erfaringer som viser at tiltak mot oljesøl på strand har medført lengre restitusjonstid enn for ubehandlede områder.

Det er korrekt at slike erfaringer er gjort. Korrekt valg av opprenskingsmetode og utførelse av denne er derfor meget viktig. Eksempler på negative effekter av opprenskingsaksjoner er behandlet i delutredning 7-d. SFT/Kystverket har etablert retningslinjer for valg av beredskapstiltak i strandområder for å sikre at de mest optimale metodene benyttes.

41. Bellona mener etablering av oljevirkosomhet i områdene Nordland VI, Nordland VII og på Tromsøflaket vil være uansvarlig overfor hensynet til miljø og fiskerinæringens langsiktige interesser. Det er umulig å gardere seg helt mot oljeulykker. Av denne grunn fraråder Bellona etablering av petroleumsvirksomhet i våre viktigste gyte- og oppvekstområder for fisk.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

42. Bellona mener myndighetene må sette nye krav til teknisk oljevernutstyr slik at bransjen får nødvendig tid på å utvikle bedre utstyr, særlig tilpasset bruk i nordområdene.

Oljevern er generelt adressert i innledningen til dette dokumentet, kapittel 4.2.

43. Bellona mener at sammendragsrapporten ikke har fokusert nok på isingsproblemer.

Isingsproblemer knyttet til fartøy, utstyr samt arbeidsmiljø er fokusert på i delutredning 7-d. En del av delutredningene, men langt fra alt, er referert i sammendragsrapporten. Isingsproblemer på fartøy og utstyr er ikke noe nytt fenomen, velkjent blant fiskere og innen maritim virksomhet og god kunnskap finnes. Det vises for øvrig til innledningen til dette dokumentet, kapittel 4.2.

44. Bellona mener at lav temperaturs innvirkning på oljens viskositet og videre oljevernets håndtering av høyviskøse oljer ikke er godt nok adressert.

ULB er basert på scenarier. Av oljetyper er det valgt flere, med ulike kvaliteter, som grunnlag for oljedrift- og oljevernbergingene. Herunder inngår også høyviskøse oljer. I praksis for konkrete felt vil beredskapen tilpasses virksomheten. Som eksempelet Norne har vist vil derfor utstyr spesialtilpasses den konkrete oljetypen. Dette gjelder også for bruk i

perioder med lav temperatur.

45. Bellona krever at det utarbeides tidsbesparende beslutningsprosedyrer for å avgjøre hvorvidt bruk av dispergeringsmidler er hensiktsmessig for en gitt situasjon.

Om en virksomhet eller et felt kan nyttiggjøre dispergeringsmidler avgjøres av SFT i forkant knyttet til planlegging av beredskapen. Dette følger av forskrift om bruk av dispergeringsmidler, på bakgrunn av en netto miljøanalyse for konkret aktivitet, oljetype og miljøforhold. Bruk eller ikke bruk er således avklart før en eventuell hendelse.

46. Bellona mener at samme ndragsrapporten inneholder en rekke eksempler hvor kun positive argumenter fra delutredningene gjengis, mens eventuelle motargumenter forties. Generelt nedtones også de negative virkningene.

Sammendragsrapporten forsøker, på objektivt grunnlag, å gjengi de viktigste resultatene og anbefalingene fra delutredningene. For å kunne være en lesbar og håndterbar rapport er det imidlertid nødvendig å kutte ned på detaljerte vurderinger, noe som kan svekke det faglige inntrykket. Med referanse til for eksempel tabe ll 1 kan det vanskelig forstås at sammendragsrapporten fortier negative virkninger. For en rekke tema og områder er negativt konsekvenspotensial vurdert som stort.

47. Bellona er uenig med sammendragsrapportens vurdering om at den store utfordringen er knyttet til risiko for oljeutslipp. Bellona mener at teknologi for null utslipp ikke finnes, og at dette således er den største utfordringen.

Se kommentar nr. 49 og nr. 19.

48. Petroleumsfrie områder burde vært med i vurderingen som et avbøtende tiltak. Bellona viser videre til at representanter for miljøinteressene også burde vært med i sameksistensgruppen.

Spørsmålet omkring eventuelle petroleumsfrie fiskerisoner er beskrevet i behandlingen av kommentarene til utredningsprogrammet. Det refereres her blant annet til St. meld. nr. 38 (2001-2002): "I den grad det skulle oppstå situasjoner der det synes umulig å oppnå god sameksistens mellom de to næringene, vil regjeringen vurdere opprettelsen av petroleumsfrie soner". Arbeidsgruppen som har vurdert mulighetene for sameksistens mellom fiskerinæringen og petroleumsnæringen har bestått av representanter for næringer og myndigheter innen disse to sektorer. For øvrig vises til kapittel 4.8 i dette dokumentet.

49. Bellona er uenig i at ULB behandles før forvaltningsplanen er på plass. De er videre uenig i at dokumentasjonsbehovet for de to prosesser er ulike. Bellona understreker i denne sammenheng at de ikke tror at teknologi for å møte null utslipps forutsetningen finnes.

ULB og forvaltningsplanen - det vises til kapittel 4.4 i dette dokumentet.

Rapporten fra OD viser at for de store forutsetningene for å nå null utslipp (som definert) så finnes teknologi. Det er videre en del teknologi under utvikling og testing. Med det tidsaspektet som er reelt for en eventuell feltutvikling vurderes teknologiregimet som godt i forhold til forutsetningene. For boring er det avdekket teknologi/løsninger som ivaretar avhending av borekaks. For produsert vann er dagens løsning som kan møte forutsetningen

bruk av reinjeksjon. I fremtiden vil teknologiutvikling kunne gi alternative løsninger for dette.

50. Bellona mener det er viktig at de kunnskapsmangler som poengteres i HI/NPs kunnskapsbehov-notat blir fulgt opp og tillagt vekt når det skal tas beslutning om helårig petroleumsvirksomhet i området.

Bellona oppsummerer kunnskapshullene som følger:

- kunnskap om bunnforholdene i Barentshavet
- basiskunnskap om hvilke arter som finnes, livssyklus, utbredelse, næringsøkologi og bestandsdynamikk
- kunnskap om effekter på disse "ukjente" naturressursene av produsert vann, borekaks og kjemikalier som slippes ut ved petroleumsutvinning
- kunnskap om effekten av kjemikalier på arter med høyt fettinnhold som er mer utsatt for oppkonsentrering av miljøgifter
- kartlegging og kunnskap om sårbarhet for kjente og ukjente koraller
- kunnskap om effekter av fysiske inngrep og nedslamming av den "ukjente" havbunnen
- kunnskap om kumulative effekter og synergieffekter av alle de foregående mangler og kunnskapshull
- kunnskap om sjøfugl til havs
- tilfredsstillende oljevernberedskap hvor kravene defineres konkret før virksomhet tillates
- krav om utprøvd nullutslippsteknologi

Det vises til innledningen til dette dokumentet, kapittel 4.3, for en vurdering av kunnskapsgrunnlaget.

De fleste av forholdene som nevnes av Bellona er behandlet i sammendragsrapporten, med forslag til oppfølging gjennom ulike prosesser og initiativer. Forvaltningsplanen for Barentshavet står da sentralt. Hva gjelder effekter av utslipp av produsert vann, borekaks og kjemikalier henvises til forutsetningen om null utslipp til sjø, samt de programmer som er igangsatt vedrørende langtidsvirkninger.

Tilfredsstillende oljevernberedskap og demonstrasjon av teknologi for å møte forutsetningene er påkrevd i henhold til regelverket for petroleumsvirksomhet.

51. Avslutningsvis har Bellona en kommentar til HI/NPs arbeid med "Særlig verdifulle områder" (SVO). Dette baseres på eksisterende (begrenset) kunnskap, og Bellona mener derfor at dokumentet ikke er absolutt, og at flere SVO kan finnes.

Uttalelsen vil bli spilt inn i det videre arbeidet med forvaltningsplanen for Barentshavet.

Bjarkøy Kommune

52. Bjarkøy kommune har gitt sin tilslutning til uttalelse fra Harstad kommune og vedtak gjort i Sør-Troms Regionråd.

Det vises til behandling av Harstad kommunes og Sør-Troms Regionråds kommentarer.

53. Bjarkøy formannskap ser det som viktig at oljevernberedskapen blir styrket og at virksomheten skjer i samvirke med fiskerinæringen og dens interesser.

Norsk regelverk krever en beredskap tilpasset den aktuelle virksomhet.

Petroleumsvirksomhet i området vil derfor bety en styrking i forhold til dagens beredskapsnivå (se kapittel 4.2 "Oljevern"). En viktig premiss for virksomheten er at den skal kunne skje i sameksistens med annen næringsvirksomhet.

Brønnøy kommune

54. Med henvisning til Petroleumslovens § 1- 2 kommenterer Brønnøy kommune at "ULB synes ikke å ta tilbørlig hensyn til distriktpolitiske interesser".

I ULB er det for de valgte scenarier eksempelvis beregnet virkninger i forhold til sysselsetting knyttet til definerte regioner og landsdelen. For eventuelle konkrete utbyggingsprosjekter vil den feltspesifikke konsekvensutredningen belyse samfunnsmessige forhold konkret slik at nødvendige distriktpolitiske hensyn kan tas i samsvar med Petroleumslovens intensjoner. Det vises for øvrig til innledningen til dette dokumentet, kapittel 4.7, for en vurdering av distriktsrelaterte forhold.

55. Under forutsetning av at de distriktpolitiske interesser fokuseres på en helt annen måte enn i ULB ser Brønnøy kommune positivt på at det kan drives helårig olje - og gassvirksomhet i Lofoten – Barentshavområdet.

Formannskapet har gjort følgende vedtak:

1. Viktig område for gyting, oppvekst og fangst utenfor Lofoten og i Barentshavet må skånes for leting og utvinning av olje og gass.
2. Arbeidsplasser i forbindelse med leting, utvinning og videreforedling skal lokaliseres til oljemiljøer i landsdelen – herunder basebyene, samt forsknings-, utdannings- og industrimiljøene.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Ringvirkninger fra petroleumsvirksomheten er i særlig grad knyttet til utbyggings- og driftsfasen. Dette vil adresseres ifm eventuelle utbyggingsplaner.

56. Det vises til at helikopterbase på Andenes ikke er nevnt i sammendragsrapportens tabell 2-1.

Det er opprettet en helikopterbase på Andenes som var i drift i begynnelsen av 1980-tallet. Siden har den stort sett vært brukt til overnatting og vedlikehold for fly. Det har ikke vært noen helikoptre der de siste 20 årene år, så basen ble utelatt fordi tabellen bare omfatter anlegg i drift.

Coastcare

57. Havmiljøforum Norskehavet arbeider for at dette kyst- og havområde skal kunne benyttes til nasjonal og regional verdiskaping i regi av flere næringer. En slik sameksistens vil være basert på en rekke vilkår.

ULB er et godt innspill i en dialog mellom ulike interesser. Utredningen selv avdekker at her er betydelige kunnskapshull, og ulike høringsinstansers innspill forsterker dette inntrykket ytterligere. Det må derfor snarest lages en forpliktende plan for hvordan det skal arbeides med områder hvor en mangler kunnskap.

I forbindelse med det videre arbeidet med dette, samt med forvaltningsplanen anmodes det at det lages et godt opplegg for informasjon og kommunikasjon med involverte aktører, fylker og kommuner. Havmiljøforum Norskehavet ønsker å bidra i dette.

For en redegjørelse av kunnskapsgrunnlaget/kunnskapshull, se kapittel 4.3 i dette dokumentet. Bedre kunnskap om sjøfugl i området er blant de høyest prioriterte temaene for oppfølging som er avdekket, og OED vil ta initiativ til en prosess for å forbedre kunnskapsgrunnlaget innen dette temaet. Det gjenstår å bestemme omfanget av arbeidet og hvordan dette skal organiseres.

Ifm forvaltningsplanen legger Miljøverndepartementet opp til høring og høringsmøter der dette er hensiktsmessig.

Det er i tillegg avgitt en del kommentarer til selve utredningen:

58. Lofoten hører naturlig sammen med Norskehavet og bør innlemmes i en senere forvaltningsplan for Norskehavet.

ULB dekker området fra Lofoten til og med Barentshavet. Forvaltningsplanen vil dekke det samme havområdet, fra Lofoten til og med Barentshavet.

Coastcare har en del konkrete kommentarer som behandles nedenfor:

59. Datagrunnlaget er generelt for gammelt.

Datagrunnlaget om naturressursene som ligger til grunn for ULB er generelt oppdatert per oktober 2002. Det er riktig at for enkelte miljøkomponenter er datagrunnlaget en del år gammelt. Dette er omtalt og diskutert i ULB, med konkrete forslag til oppfølging. Kunnskapsgrunnlaget er også omtalt innledningsvis i dette dokumentet.

60. Det etterlyses en korallrevkartlegging og generelt en havbunnskartlegging.

Korallrev er beskrevet i Miljø- og naturressursbeskrivelsen fra HI/NP, og angir kunnskapsstatus per oktober 2002. Det er videre i ULB beskrevet prosesser for konkret undersøkelse av koraller i forbindelse med eventuell konkret petroleumsvirksomhet, samt at prosesser for omhandling av havbunnsundersøkelser er diskutert.

61. Økonomiske konsekvenser av arealbeslag, driftsuhell og katastrofer er ikke beskrevet.

Økonomiske konsekvenser av normal drift forventes å være marginale, noe som er beskrevet, og er ikke beregnet. Økonomiske konsekvenser av eventuelle store oljeutslipp er i følge fagutrederen vanskelige å anslå, da svært mange utenforliggende faktorer vil spille inn på dette. Konsekvenspotensialet er imidlertid anslått til stort. Det vises for øvrig til innledningen av dokumentet for en gjennomgang av kunnskapsgrunnlag og ordning for erstatning ved

store oljeutslipp.

62. Det mangler redegjørelse for miljømessige konsekvenser av utslipp ved driftsavvik.

Konsekvenser fra utslipp ved driftsavvik er utredet i delutredning 5. Herunder utslipp av produsert vann i inntil 2 måneder, samt uhellsutslipp av boreslam. Konsekvenspotensialet er vurdert som lite. Dette er også referert i sammendragsrapporten.

63. Henvisninger til Nordsjøen er ikke alltid relevant (arealer, avstand fra land og drift).

Henvisninger til Nordsjøen er i hovedsak relatert til erfaringer – som kan være relevante også for tilsvarende virksomhet i andre havområder. Generell henvisning er naturlig nok ikke korrekt, hvor det må tas hensyn til spesielle geografiske, klimatiske og miljømessige forskjeller.

64. Konsekvenser for rekruttering til fiskerinæringen og andre næringer (lønnsnivå) er ikke utredet.

I ULB er det diskutert premisser og muligheter for sysselsetting innen petroleumsvirksomheten. Det er generelt konkludert med at det ikke vil være signifikant konkurranse mellom fiskeri- og petroleumsnæringen. At det for enkeltindivider vil være aktuelt er likevel klart. Samtidig er det viktig å erkjenne at Nord-Norge har en utfordring hva gjelder sysselsetting, og at fiskerinæringen har gjennomgått en vesentlig omstrukturering de siste 20-30 årene med redusert sysselsetting som konsekvens. Denne problemstillingen vurderes derfor ikke som særlig sentral.

65. Det er en ufullstendig vurdering av Harstad.

For vurdering av Harstad vises det til behandling av kommentarene fra Harstad kommune.

66. Borekaks/-væske er ikke skikkelig utredet.

Borekaks som tema er utredet av Akvaplan-NIVA (delutredning 6-a). Herunder inngår en vurdering av muligheter for landdeponering, samt konsekvenser ved ilandføring og reinjeksjon. Utredningen er utført i henhold til utredningsprogrammet og vurderes å gi svar på de mest aktuelle problemstillingene innen temaet.

67. Konsekvenser i vannsøylen fra dypvannsbrønner er ikke utredet.

I utredningsområdet er havdypet generelt grunnere enn 400m, med 230m som gjennomsnitt for Barentshavet. Det vil således ikke være noen dypvannsbrønn i området. Utslipp fra dypvannsboring er derfor ikke relevant og ikke utredet.

68. Forholdet mellom seismikk og vandringsmønster

Det er gjort en egen delutredning på seismikk (18). Temaet skremmeeffekter i forhold til fisk er grundig utredet. I forhold til gyting og gytevandring er det og vil være tidsbegrensninger på seismisk aktivitet.

69. Fangsttap som følge av arealbeslag som angitt er feil.

I fagutredningen om fiskeri (8-b) er det teoretisk beregnet konsekvenser i form av fangsttap fra arealbeslag. Dette angir svært små konsekvenser. Tallanslaget må anses som størrelsesorden av konsekvens, og er ikke absolutt. Dette forholdet vil også i stor grad avhenge av utbyggingsløsning. Dette vil være gjenstand for en separat konsekvensutredning hvor dialog med fiskerne om konsept, rørtrasè osv. vil være sentralt for å minimalisere negative konsekvenser i forhold til fiskeriene. Det er ikke gitt at en utbygging vil gi arealbeslag

70. Det er ikke gjort vurderinger av økonomiske erstatningsordninger

Økonomiske erstatningsordninger er ikke utredet som en del av ULB grunnlaget. Dette er omtalt i kapittel 4.6 i dette dokumentet.

71. Forutsetninger for størst mulig ringvirkninger til landsdelen er ikke diskutert

I delutredning 9-a er det gjort en gjennomgang av næringsvirksomhet, infrastruktur med mer, som et grunnlag for vurdering av omfang og type ringvirkninger lokalt, regionalt og i landsdelen. Dette er utredet i form av regionale eksempler i delutredning 9-b, med angivelse av type og omfang av ringvirkninger. Disse er lagt på et nøkternt nivå, og erfaringer fra Snøhvit viser for eksempel at det er et potensial for betydelig større muligheter. Se kapittel 4.7 "Lokal og regional verdiskapning".

Direktoratet for naturforvaltning (DN)

72. DN mener at eventuell petroleumsvirksomhet i området bør forutsette:

- At særlig verdifulle områder skjermes mot petroleumsaktivitet
- Tilstrekkelig omfattende overvåking og kunnskapsoppbygging
- Tilstrekkelig utbygging av oljevernberedskap, samt sikre at utslipp stoppes ved kilden

DN vurderer ULB, slik den fremstår i dag, som et utilstrekkelig beslutningsgrunnlag. Det er nødvendig med ytterligere bearbeiding og supplering og et eget oppsummerende dokument for miljøvirkninger. Dette begrunnes hovedsakelig med at:

- Miljøkonsekvensene må synliggjøres bedre, samt usikkerheten i konklusjonene
- Framstillingen bør systemiseres bedre
- Det må søkes bedre samsvar mellom grunnlagsdokumenter og sammendragsrapport

Det er behov for en mer spesifikk og helhetlig framstilling av miljøkonsekvenser som grunnlag for den helhetlige forvaltningsplanen. Denne framstillingen må behandle sektorenes felles konsekvensvariabler for å gi et grunnlag for en felles, helhetlig forvaltningsplan.

Regjeringen tok sin beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

I ULB sammendragsrapporten omtales miljøovervåking som et viktig tema for oppfølging. For petroleumsvirksomhet på norsk sokkel er det lovpålagte krav om miljøovervåking. For

petroleumsvirksomhet i Lofoten-Barentshavet, og med de nullutslippskravene som er satt, vil det være naturlig at miljøovervåkingen også fokuserer på andre fagtema. Dette vil diskuteres med de relevante fagmyndigheter.

Oljevern i området er et viktig tema, se kapittel 4.2 i dette dokumentet.

ULB består av delutredninger samt sammendragsrapport. En sammendragsrapport vil naturlig ikke kunne favne alt materialet i delutredningene, men informasjonen er søkt forkortet og lagt inn i sammendragsrapporten uten at dette skal endre innholdet. Det skal ikke lages en ytterligere rapport fra arbeidet, men resultatene vil inngå i det videre arbeidet med forvaltningsplanen for Barentshavet.

Detaljerte kommentarer er behandlet i det følgende:

73. Gitt basis i eksisterende kunnskap, utgjør grunnlagsdokumentene forholdsvis gode grunnlag for videre utredning. En hovedutfordring er å systematisere informasjonen slik at den presenterer et godt beslutningsgrunnlag. Sammendragsrapporten mangler slik balanse; miljøkonsekvenser av normal drift og driftsavvik er i liten grad synliggjort, usikkerhet om konklusjoner er viet liten plass, og teksten er på mange viktige punkter ikke tilstrekkelig klar eller entydig. Eksempelvis:

- uklart om det virkelig satses på 0-utslipp til sjø (normal drift og driftsavvik?)
- scenariet Troms II unnlater å belyse oljeutvinning
- oversiktlig, systematisk beskrivelse av mulige konsekvenser for miljø savnes
- grunnlagsrapportene gjenspeiler grunnleggende usikkerhet omkring langtidsvirkninger av petroleumsvirksomhet, ikke reflektert i sammendraget
- er utfordringene knyttet til beredskapsfunksjoner ved lave temperaturer betonet tilstrekkelig?

Null utslipp til sjø er en absolutt forutsetning og er omtalt innledningsvis til dette dokumentet.

Scenariene vektlegger olje foran gass i betydelig grad i forhold til erfaringer og forventninger i området. Scenariene er eksempler. I disse eksemplene er det antatt oljeutvinning i områder med stort potensial for miljøskade, herunder Nordland VI, Nordland VII, Bjørnøya Vest og Troms I. Scenariene ble avklart innen styringsgruppen tidlig høsten 2002, og lå således til grunn for det fastsatte utredningsprogrammet.

ULB er ikke et beslutningsgrunnlag for om en skal åpne for ”basis”, ”middels” eller ”høyt” aktivitetsnivå. Det er således funnet lite hensiktsmessig at det i beslutningsgrunnlaget om helårig petroleumsvirksomhet lages oppsummerende tabeller per scenario. Dataene finnes imidlertid og vil legges til grunn for forvaltningsplanen. Som beslutningsgrunnlag er det funnet mer fornuftig systematisk å presentere resultater per konsekvenstema generelt, og for ulike geografiske delområder hvor dette er funnet relevant. Dette er sammenstilt i form av kapitlet om samlede konsekvenser, som belyser totale konsekvenser fra virksomhet og ikke per aktivitet som i foregående kapitler.

I sammendragsrapporten belyses ”eventuelle kunnskapshull” per tema, samt at dette oppsummeres i kapittel 9. Heri inngår vurderinger av usikkerhet. Langtidsvirkninger fra utslipp av produsert vann er et forskningstema (ref sammendragsrapporten side 41), som ikke vurderes særlig relevant gitt forutsetningen om null utslipp. Dette begrunnes med at utslipp

vil kunne skje i 5 % av tiden og dette vil renses inntil 90 % for miljøskadelige stoffer. Dette er beregnet å representere under 1 % av totalt utslipp fra norsk virksomhet for de fleste komponenter (sammendragsrapporten tabell 3-1). I forhold til langtidsvirkninger fra akutte oljesøl er dette behandlet i delrapport 7-b, og inneholder usikkerhet knyttet til type olje, sted, omfang og type ressurser som rammes.

I forhold til beredskap representerer lav lufttemperatur utfordring i forhold til ising av fartøy og utstyr, samt relatert til arbeidsmiljø. Gitt at ising av utstyr motvirkes vil ikke lav lufttemperatur påvirke opptakseffektiviteten. Sjøtemperatur påvirker imidlertid oljens viskositet, som igjen påvirker opptakseffektivitet. Statistisk sjøtemperatur inngår i effektberegningene.

74. Sammendragsrapporten presenterer kun de høyest prioriterte svært verdifulle områdene (SVO). Ut fra hensynet til miljøverdiene bør petroleumsvirksomhet holdes utenom alle de identifiserte SVO'ene. En arealsortering bør være første steg i en vurdering av betingelsene for eventuell petroleumsvirksomhet.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

75. Etablering av nye aktiviteter i området bør avvete forvaltningsplanen slik at det blir mulig med en reell avveining mellom interesser.

Regjeringen valgte å avvete en beslutning om Lofoten inntil forvaltningsplanen er ferdigstilt, se kapittel 4.4 i dette dokumentet.

76. Miljø- og naturressursbeskrivelsen (HI/NP) gir tilstrekkelig informasjon om miljøsituasjonen og hvilke konsekvenser petroleumsaktiviteten kan få.

Det understrekes at dette er en sammenfatningsrapport, som bygger på et betydelig underlag. I HI/NPs arbeid har det derfor vært avgjørende å gjøre et utvalg blant tilgjengelig informasjon og data, og beskrivelsen fokuserer således på viktige tema. Konsekvenser av petroleumsaktivitet behandles i selve ULB.

77. I sammendragsrapportens kapittel 3 er omtale av miljøkonsekvenser nærmest fraværende. Det bør komme klarere fram hvilke konsekvenser petroleumsvirksomhet vil ha på de valgte konsekvensvariablene, for å kunne utgjøre et grunnlag for forvaltningsplanen.

I sammendragsrapporten (kap 3) er mulige konsekvenser for ulike aktiviteter forsøkt belyst. Generelt viser dette et potensial for små/marginale konsekvenser ved normal drift (inkludert driftsavvik). Som del av basis for vurderingen ligger de felles konsekvensvariable. Som følge av lav grad av miljøpåvirkning er disse i større grad synliggjort knyttet mot konsekvenspotensial i forhold til utilsiktede oljeutslipp.

78. Det er ingen vurdering av summen av antatte konsekvenser av petroleumsaktiviteten, samt allerede eksisterende forurensningsbelastning i havområdet. Det må derfor utarbeides et supplerende dokument som angir mulige/antatte virkninger, oversikt over kunnskapsmangler og grunnlagets godhet for å kunne trekke konklusjoner, og antatte sum-effekter.

Delutredningene søker å belyse mulige/antatte virkninger, samt å vurdere kunnskapsmangler.

Dette er videre søkt sammenfattet og presentert i sammendragsrapporten. Sammendragsrapporten gir videre en vurdering av det totale kunnskapsgrunnlaget. Antatte sum-effekter inkludert bidrag fra andre virksomheter vil gjøres i arbeidet frem mot forvaltningsplanen, ledet av Miljøverndepartementet.

79. Det vises til mulige virkninger på koraller, og vurderingen av konsekvenser fra utslipp fra topphullet i forhold til dette kritiseres.

I ULB er det en klar forutsetning at utslipp fra topphull normalt ikke skal skje i områder med sårbar bunnfauna, som korallrev (sammendragsrapporten side 35). Rettighetshaverne pålegges å foreta nødvendig kartlegging av eventuelle forekomster av korallrev som kan bli berørt i de aktuelle, tildelte blokkene, og å sikre at slike eventuelle forekomster ikke skades av petroleumsaktiviteten.

80. DN refererer til funn av høye konsentrasjoner av for eksempel PCB i sel og isbjørn, og at området således ikke kan betegnes "rent og lite forurenset".

Kommentaren tas til etterretning. Detaljert oversikt over miljøstatus i området vil presenteres i Utredning av Ytre Påvirkninger.

81. Omfattende forskning og overvåking på miljøvirkninger er en betingelse for helårig petroleumsvirksomhet. Det er viktig at sektormyndigheten forplikter seg til realisering av dette. Det etterspørres et eget grunnlagsdokument på overvåking.

Overvåking kan vanskelig konkretiseres på generelt grunnlag. Type og omfang av virksomhet og mulig påvirkning vil være styrende. I sammendragsrapporten er temaet derfor diskutert (kap 9.4), men ikke detaljert konkretisert. Dette er imidlertid identifisert som en viktig og nødvendig aktivitet. For eventuell konkret virksomhet er det forventet en dialog mellom næring og SFT om dette. Videre er det forventet at en i lys av forvaltningsplanen vil forsøke i større grad å samordne miljøovervåkingen.

82. DN er tilfreds med forslaget til sjøfugloppfølging, og understreker at dette må utvides til nordlige Barentshavet og Svalbard.

Det er klart uttrykt i ULB at datagrunnlaget for sjøfugl er mangelfullt. Konsekvensvurderingene, som er utført av NINA, er derfor utført konservativt for å ta høyde for denne usikkerheten. Bedre kunnskap om sjøfugl i området er blant de høyest prioriterte temaene for oppfølging som er avdekket, og OED vil ta initiativ til en prosess for å forbedre kunnskapsgrunnlaget innen dette temaet. Det gjenstår å bestemme omfanget av arbeidet og hvordan dette skal organiseres.

83. Det etterspørres en vurdering av uhellsutslipp mindre enn 1000m³, samt at ikke alle typer store hendelser er adressert.

Det erkjennes at også oljeutslipp av mindre volum kan forårsake alvorlige konsekvenser (jmf. fotnote 6 i sammendragsrapporten, side 67). I forhold til konsekvensutredning vurderes imidlertid større hendelser normalt som dimensjonerende i forhold til skade. Et utvalg av slike er lagt til grunn i ULB. Delutredning 7-e gir informasjon om statistisk sannsynlighet for denne type hendelser. Konsekvensmessig vil slike utslipp være svært avhengig av tid og sted og overlapp med sårbare ressurser. For eventuell virksomhet i området vil det være stor fokus på å redusere sannsynligheten for små utslipp, samt at

virksomhet normalt vil ha en feltberedskap. Akkumulert sannsynlighet for utslipp over 1000 tonn fra alle typer hendelser er beregnet og presentert innledningsvis i dette dokumentet.

84. DN kan ikke se at det er belegg for å konkludere med at sannsynligheten for et større utilsiktet oljeutslipp er lav. Sannsynligheten må videre sees i sammenheng med konsekvensene ved vurdering av risikobildet. Dette risikobildet understreker på det sterkeste behovet for å holde SVO utenfor utbygging av petroleumsvirksomhet. Det er ikke utarbeidet en oversikt over samlet risiko for større oljeutslipp, noe som vurderes som en betydelig mangel.

Sikkerheten på norsk sokkel er generelt meget god, noe som innebærer en begrenset sannsynlighet for større utilsiktede oljeutslipp. En oversikt over samlet risikobilde er utarbeidet og presentert i kapittel 4.1 i dette dokumentet.

85. Utredningen viser at dagens beredskap har klare begrensninger under de forhold som råder i utredningsområdet.

Fysiske forhold er en utfordring i forhold til beredskap, og beredskap er identifisert som et viktig område for videre fokus og oppfølging. Det vises for øvrig til innledningen i dette dokumentet for en nærmere omtale av oljevern.

DONG

86. Dong mener utredningene er fornuftige og balanserte og at de gir et positivt bidrag til å åpne opp for permanent oljeutvinning i disse områdene. Det må arbeides videre for å forbedre kunnskap og kompetanse, knyttet mot virksomhet etter hvert som denne kommer i gang samt basert på erfaring fra andre deler av sokkelen. Virksomhet vil videre bidra til fordeling av kostnader knyttet til beredskapstiltak som er påkrevd også knyttet til passerende trafikk.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4

Energy Advisory Group (EAG)

87. EAG mener kunnskapsgrunnlaget for ULB generelt er godt og at det således foreligger et solid faglig grunnlag for politisk beslutning som sikrer verdiskapning og arbeidsplasser, samtidig som forholdene legges til rette for sameksistens og ivaretagelse av miljøhensyn.

Kommentaren tas til etterretning.

88. Rapporten gir et urealistisk negativt risikobilde. På tross av lave sannsynligheter blir totalinntrykket preget av negative risiki. Rapporten burde fokusere mer på industriskaping og arbeidsplasser.

Styringsgruppen for forvaltningsplanen har besluttet at verste tenkelige hendelser skal legges til grunn for konsekvensvurderingene. Det er således viet stor oppmerksomhet på alvorlige konsekvenser fra uhellsutslipp med lav sannsynlighet. Dette er således et bevisst metodisk

valg som er gjort. Industriskaping og arbeidsplasser er videre utredet, men resultatene er forsøkt presentert balansert i forhold til samtlige faglige tema.

89. Om kunnskapshull. Det er alltid et rom for ytterligere seriøs forskning innenfor et hvilket som helst tema. Der vil således alltid være hull som kan fylles. Basert i den teknologiutvikling som har skjedd kan en også forvente en betydelig utvikling fremover mot og inn i 15-årsperioden som omhandles i ULB. En rekke "kunnskapshull" kan derfor forventes å finne sin løsning innen utbygging blir aktuelt. Dette er imidlertid avhengig av en kontinuerlig virksomhet særlig for norsk leverandørindustri.

For en redegjørelse av kunnskapsgrunnet/kunnskapshull, se kapittel 4.3 i dette dokumentet.

90. Stortinget ga bred støtte for en politikk som sikter mot "den langsiktige utviklingsbanen". Det er imidlertid viktig å understreke at det er lett å komme inn i en utvikling som følger erosjonsbanen. Da koster det mye å komme tilbake på den langsiktige banen igjen. Viktige forhold her er at en betydelig del av gjenværende ressurser antas å være i ULB-området, selskapene må få lete der de faktisk mener de kan gjøre funn, kontinuerlige oppgaver for opprettholdelse av kompetansen med mer.

Det vurderes således som avgjørende at en gjenåpner for leting i Nordland VI og Barentshavet og åpner for aktivitet i de uåpnede deler av Nordland VI, VII og Troms II samt nordlige deler av Barentshavet.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

91. Verdiskapning og tilhørende arbeidsplasser vil ha en meget positiv effekt både i direkte berørte kommuner og omkringliggende distrikter. Slike arbeidsplasser ønskes velkomne og de problemer som omtales i ULB vil bli løst på en kompetent måte. Se kapittel 4.7 "Lokal og regional verdiskapning" i dette dokumentet.

92. EAG mener beskrivelsen av kompetanse er ukvalifisert og villedende. En rekke tjenester vil måtte ytes lokalt, ved omstilling i lokalt næringsliv ved nyetablering eller ved at etablerte aktører skaper regional virksomhet. Det finnes betydelig kompetanse i Nord-Norge i dag.

I samfunnsutredningen er det gjort vurderinger av generell kompetanse og spesialkompetanse innen petroleumssektoren. Det er ingen tvil om at det finnes mye relevant og kvalifisert kompetanse i landsdelen, og som vil kunne benyttes ved eventuell helårig petroleumsvirksomhet. For en del spesialområder er det også nærliggende å trekke på kompetanse fra eksisterende kompetansesentra i andre deler av landet.

Finnmark Fylkeskommune (FF)

93. FF er tilfreds med at det foreslås et meget strengt regime for å hindre forurensning til sjø. Det forutsetter at det etableres behandlingssystemer og kontrollsystemer i Nord-Norge som sikrer at så skjer. Oljeselskapene bør i den forbindelse pålegges å bidra økonomisk til at

det etableres en infrastruktur for mottak, transport og behandling av alle typer forurensning. Her forutsettes det at materialet blir tatt på land i Troms og Finnmark.

Mottak og behandling/deponering av borekaks og – slam er utredet i en egen delutredning. Denne viser at det er eksisterende mottaksanlegg med god deponikapasitet i landsdelen. Spesialanlegg for mottak av oljeholding borekaks finnes andre steder i Norge. Videre viser delutredningen om avfall at systemer og kapasitet er på plass for håndtering av avfall fra eventuell helårig petroleumsvirksomhet i landsdelen.

94. Det foreslås videre at kunnskapshull knyttet mot bedre forståelse av en del miljømessige sammenhenger naturlig vil inngå i arbeidet med den helhetlige forvaltningsplanen.

Dette er i tråd med anbefalingene i sammendragsrapporten.

95. For å møte utfordringene fra fremtidig russisk oljetransport langs kysten må trafikkentralen i Vardø raskt bygges. En beredskapsplan for Varangerfjorden må igangsettes. Slepebåter må utplasseres inkludert en pool ordning med flere egnede slepebåter ved høy aktivitet.

Fiskeridepartementet har ansvar for de nevnte tiltak. Det vises til sektorutredningen om skipstrafikk. Se for øvrig kapittel 4.2 i dette dokumentet.

96. Erfaringene fra Norskehavet samt Snøhvit-utbyggingen med ”overtrålbare” bunninstallasjoner viser at en god sameksistens mellom petroleumsvirksomhet og fiskeri er fullt ut til stede. Det forutsetter imidlertid at oljeselskapene i planleggingsfasen tar kontakt med de lokale/regionale fiskerierorganisasjoner for å avklare alle mulige konfliktflater. Det understrekes de positive ringvirkninger økt petroleumsvirksomhet i Barentshavet kan gi fiskeri- og havbruksnæringen blant annet knyttet til logistikk og transportinfrastruktur.

Det legges til grunn at planlegging og gjennomføring av petroleumsvirksomhet i Barentshavet skjer i dialog med fiskeriinteressene for å redusere eventuelle operasjonelle ulemper for fiskeriene.

97. Sysselsetting innen fiskerisektoren vil være langt lavere i fremtiden. Også innen havbruksnæringen er forventningene redusert. Petroleumsnæringen kan være en viktig bidragsyter til verdiskaping og etablering av nye arbeidsplasser i landsdelen. Det er erfart stor interesse fra landsdelen til arbeid og petroleumsnæring kan synliggjøre en positiv fremtidsrettet distriktpolitikk og fremme tilflytting. Slike næringsmessige perspektiver er lite berørt i ULB. Samfunnsmessige argumenter for å starte helårig petroleumsvirksomhet i Barentshavet kommer derfor alt for dårlig frem.

ULB er basert på scenarier. Det er derfor valgt å utrede en del forhold på et mer generelt nivå enn hva som ville vært naturlig for konkrete utbyggingsplaner, herunder blant annet virkninger av investeringer og drift i ulike bransjer, samt sysselsettingsvirkninger lokalt og regionalt. Erfaringene fra Snøhvit gir imidlertid en indikasjon også på type av andre samfunnsvirkninger som følge av anleggsfasen. Omfang og varighet av virkninger avhenger av type prosjekt og prosjektets størrelse.

98. FF viser til prosesser med Russland angående rettigheter til uavklart område (”omstridt område”) mellom Norge og Russland. For å kunne ivareta de nasjonale interesser

på en tilfredsstillende måte har ikke Norge nok kunnskap om petroleumsressursene i Barentshavet. En gjenåpning av Barentshavet på norsk sokkel vil gi Norge og norske selskaper nødvendig kunnskap for å ivareta sine interesser. Dette vil også gi nasjonalt og regionalt næringsliv og myndigheter nødvendige incentiver til å kunne aktivt forberede seg på en fremtidig løsning av ”omstridt område”, samt å forberede seg på eventuelle funn utenfor Øst-Finnmark. En del krav for konkret virksomhet bør ses i sammenheng med den helhetlige forvaltningsplanen for å sikre at nødvendige hensyn tas. En letevirsomhet parallelt med det videre utredningsarbeidet vil derfor være å foretrekke.

I desember i fjor besluttet regjeringen å åpne for videre petroleumsvirksomhet i Barentshavet syd. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

99. Parallelt med en eventuell oppstart av helårig petroleumsvirksomhet i Barentshavet, må Norge intensivere sitt arbeid gjennom internasjonale avtaler for å sikre at virksomheten skjer på en miljømessig sikker måte.

Avslutningsvis tilbyr FF å trekkes inn i arbeidet med forvaltningsplanen.

Fylkets tilbud om i større grad å trekkes inn i arbeidet med forvaltningsplanen har blitt videreformidlet til Miljøverndepartementet, som leder dette arbeidet.

Fiskebåtrederne forbund

100. Den sterkeste innvendingen mot virksomheten er at den kan utgjøre en trussel mot bildet av ”rent hav og sunn mat”. Spesielt negativt vil det være med et oljeutslipp i viktige gyte- og oppvekstområder for fisk eller i viktige symbolområder som Lofoten. Det vil derfor være nødvendig å verne gitte områder for å sikre fremtiden til norske fiskebestander og norsk fiskerinæring. Slike områder må avklares før det eventuelt åpnes for økt petroleumsvirksomhet nord for 62 °N.

Null utslipp til sjø er en forutsetning for virksomhet i området (se innledningsvis i dette dokumentet). Videre er sannsynligheten for et større oljeutslipp fra leting og produksjon med alvorlige konsekvenser svært lav. Teoretiske beregninger fra rapportene indikerer sannsynlighet for en alvorlig hendelse i Lofoten hvert 10.000 år. Erfaringer fra petroleumsvirksomhet i Nordsjøen, med planlagte utslipp til sjø, viser at kvaliteten på fisk som mat ikke påvirkes. ULB tilsier at petroleumsvirksomhet ved normal drift i Lofoten ikke skal påvirke verken havet eller sjømatens kvalitet. En informasjonsberedskap i forhold til eventuelle utilsiktede hendelser er påpekt i ULB, og vil være viktig for å opprettholde tilliten til norske produkter i de ulike eksportmarkeder.

101. Forbundet innser at fiskerinæringen alene ikke kan ta på seg ansvaret for å opprettholde sysselsetting og bosetting langs kysten. Det finnes få alternativer til petroleumsvirksomheten. Det forventes uansett økt virksomhet på russisk side, noe som gjør at norsk virksomhet kan bidra til å øke miljøstandarden i nordområdene.

Før det eventuelt åpnes for økt petroleumsvirksomhet i Barentshavet må konsekvenser og risiko avklares, og kunnskapsmangler søkes avklart så langt som det er praktisk mulig. Null utslipp til sjø er en forutsetning. Videre bør forvaltningsplanen foreligge før eventuell virksomhet igangsettes.

Viktige gyte- og oppvekstområder må uansett stenges for all petroleumsvirksomhet. Det må

avklares hvilke fiskeområder dette skal omfatte.

Fiskerinæringen må i større grad involveres enn hva som har vært tilfelle i Nordsjøen.

ULB omhandler i stor grad konsekvenser og risiko forbundet med helårig petroleumsvirksomhet. Samtidig gir ULB en vurdering av kunnskapsgrunnlaget.

Regjeringen tok sin beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Spørsmålet omkring eventuelle petroleumsfrie fiskerisoner er beskrevet i behandlingen av kommentarene til utredningsprogrammet. Det refereres her blant annet til St. meld. nr. 38 (2001-2002) (Oljemeldingen): ”I den grad det skulle oppstå situasjoner der det synes umulig å oppnå god sameksistens mellom de to næringene, vil regjeringen vurdere opprettelsen av petroleumsfrie fiskerisoner”. Det vises til arbeidsgruppen som har arbeidet med sameksistensspørsmålet, se kapittel 4.8 i dette dokumentet.

God dialog mellom partene er en forutsetning for sameksistens. Dette vil såldes være sentralt knyttet til videre prosesser, herunder eventuelle planer for feltutbygginger.

Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening (FHL)

102. FHL ser at en utbygging vil bidra positivt til å styrke kysten som næringsklynge, og at en oljeutvinning vil bidra positivt til å sikre bosetningen i nordområdene.

FHLs synspunkt tas til etterretning.

103. Russisk transport vil øke uavhengig av norsk virksomhet. Oljevernberedskapen må derfor styrkes uavhengig av beslutninger på norsk side av grensen.

Russisk transport er ikke en del av mandatet for ULB. Det vises til kapittel 4.2 i dette dokumentet angående oljevernberedskap.

104. FHL mener ULB må ses i sammenheng med den helhetlige forvaltningsplanen, og at virksomhet særlig i områdene Nordland VI, Nordland VII og Troms II ikke må igangsettes før forvaltningsplanen er på plass.

Regjeringen tok sin beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

105. FHL krever som utgangspunkt null utslipp til sjø ved normal drift. Ved unormal drift skal produksjonen stanses.

Det vises til innledningen til dette dokumentet for en omtale av null utslipp til sjø.

106. Det må stilles ekstra strenge krav til inspeksjon og vedlikehold for å redusere sannsynligheten for lekkasjer fra undervannsinstallasjoner.

Kritiske operasjoner må gjennomføres i de minst sårbare tidsperiodene.

Myndighetene stiller krav til inspeksjon og vedlikehold på norsk sokkel. Dette gjelder alle

typer av installasjoner.

Det er i dag tidsbegrensninger for leteboring i sårbare områder/perioder. Dette er et prinsipp som fremdeles vil gjelde. Andre forhold vil vurderes av konsesjonsmyndighetene knyttet til konkret virksomhet.

107. Beredskapsomfang- og teknologi må styrkes.

Oljevernberedskap er omhandlet i kapittel 4.2 i dette dokumentet.

108. Petroleumsvirksomhet må utføres slik at det ikke reduserer fiskeri- og havbruksnæringens mulighet til å videreføre og videreutvikle sin næringsvirksomhet.

Eventuell petroleumsvirksomhet i et område vil være gjenstand for konsekvensutredning og ellers være underlagt planregelverket i aktuelt område. Potensial for arealkonflikter med havbruksnæringen er i ULB delutredning 8-b generelt vurdert som et lite problem. Slike forhold vil vurderes i dialog med næringen i eventuelle konkrete prosjekter for å finne en mest mulig optimal løsning for sameksistens.

109. Havbunnen må kartlegges for koraller før eventuell boring starter.

Det er en forutsetning at petroleumsvirksomhet i området ikke skal skade korallrev.

110. FHL krever tiltak som hindrer innførsel av fremmede arter med ballastvann.

Tiltak mot innføring av fremmede arter med ballastvann er under utarbeidelse samt at det arbeides med norsk forskrift og internasjonale reguleringer på området. ULB delutredning 16 har vurdert sannsynligheten for innførsel av arter som etablerer seg som lav – men konsekvensene ved innførsel kan være høye. Tiltak vil redusere sannsynligheten ytterligere. Det vises for øvrig til Utredning av Skipstrafikk for en helhetlig vurdering av ballastvann.

111. FHL forutsetter at oljenæringen vil ta sin del av kostnadene knyttet til økt informasjonsberedskap.

Informasjonsberedskap for fiskeriprodukter i forhold til internasjonale marked ivaretas av Eksportutvalget for fisk. Dekning av eventuelle kostnader for FHL bør være et anliggende for de aktuelle næringsorganisasjoner.

Fiskeridepartementet

Fiskeridepartementet deltar i styringsgruppen for ULB og vil ta eventuelle kommentarer opp her.

Fiskeridirektoratet

112. Delutredningene 8-b (konsekvenser for fiskerivirksomhet), 8-c (konsekvenser for havbruk) og 18 (konsekvenser av seismisk aktivitet) vurderes å være dekkende.

Kommentaren tas til etterretning.

113. Arbeidsgruppen om sameksistens, hvor Fiskeridirektoratet deltok, hadde begrenset tid til rådighet, men utførte arbeidet i henhold til mandat og noenlunde innenfor tidsfristen. Arbeidsgruppen konkluderte med at det er et godt grunnlag for å utøve både fiskeriaktivitet og petroleumsaktivitet i store deler av det store havområdet Lofoten – Barentshavet. Gruppen identifiserte imidlertid tre områder av særlig viktighet hvor det var behov for operasjonelle begrensninger for petroleumsaktiviteten:

- Havområder øst for (grunnere enn) 400 meters vanddyb i Nordland VI og Troms II

Arbeidsgruppen kunne ikke samle seg om en felles konklusjon for dette området og Fiskeridirektoratet vil presisere at vår anbefaling til dette punktet er at det ikke åpnes for verken leteboring eller petroleumsproduksjon i dette området. Begrunnelsen for dette er blant annet risikobildet i forhold til den typen aktiviteter som både leteboring og produksjon gir i forhold til viktigheten av dette området. Dette fremkommer tydelig i rapporten fra arbeidsgruppen, men som ikke like klart fremkommer i vedlegg 1 til ULB, det samme synes også å gjelde for anbefalingene fra Havforskningsinstituttet og Norges Fiskarlag.

- Et belte med bredde på 50 km østover fra 400 meters vanddyb langs kontinentalsokkelskråningen i Troms I, III og Bjørnøya Vest sør for 72°30'N.
- Et belte med bredde 35 kilometer fra grunnlinjen langs kysten i Troms III, Finnmark Vest og øst.

Til disse områdene ble arbeidsgruppen enige om å foreslå operasjonelle begrensninger bl.a. med hensyn på varighet og tidspunkter både for seismikk og leteboring.

OED bekrefter Fiskeridirektoratets oppsummering av arbeidet i arbeidsgruppen.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Forsvarsdepartementet

Forsvarsdepartementet har sendt to brev med kommentarer. Første brev datert 15. september 2003 angir ”ingen kommentarer til utredningen”. I etterkant videresendte imidlertid FD kommentarer fra Forsvarsbygg som de støtter seg til (se under). Deler av denne er imidlertid unntatt offentlighet.

Forsvarsbygg

Brevet er unntatt offentligheten. Sensitiv informasjon er derfor nøytralisert i behandlingen av kommentarene.

114. Det bemerkes at Forsvaret ikke mottok utredningsprogrammet og således ikke fikk kommentert på dette.

Forsvarsdepartementet avga kommentar til utredningsprogrammet. Deres kommentarer var relatert til sikkerhetspolitiske og beredskapsmessige konsekvenser, samt kystvaktens rolle i redningsoperasjoner og oljevernberedskap. Deres innspill ble behandlet i prosessen med fastsettelse av utredningsprogrammet.

115. Forsvaret har betydelige interesser i området blant annet i form av skyte- og øvingsfelt. Disse må derfor vurderes i forhold til ULB.

Utredningstemaene for ULB er basert på utredningsprogrammet, hvor også FDs kommentarer er lagt til grunn. Forsvarets skytefelt ble da ikke angitt som utredningstema. Det vil imidlertid være naturlig å ha konkret dialog med Forsvaret om dette temaet i forbindelse med eventuell konkret petroleumsvirksomhet, slik Forsvaret selv også foreslår i sitt brev.

Fylkesmannen i Finnmark, miljøvernavdelingen

Uttalelsen er basert på kontakter mellom fylkesmennene i Finnmark, Nordland og Troms.

116. Fylkesmannen er enig i at 0-utslipp er en nødvendig forutsetning for å åpne området Lofoten-Barentshavet for helårig petroleumsvirksomhet. "Vi har likevel forstått at det er usikkert om "0 utslipp", som inkluderer reinjeksjon av produsert vann, er teknisk og økonomisk gjennomførbart."

De anmoder om at "OED medvirker til at det etableres internkontrollprosedyrer som ikke tillater avvik mht. utslipp av produsert vann, og som rutinemessig følges opp av Oljedirektoratet."

Null utslipp til sjø er en grunnleggende forutsetning for petroleumsvirksomhet i området. Petroleumsnæringen er inneforstått med denne forutsetningen. Praktiske forhold knyttet til null utslipp, og oppfølging og overvåking av dette, vil ligge i konsesjonen for eventuell drift, og vil kontrolleres av konsesjonsmyndighetene (OD og SFT). Se for øvrig kapittel 4.5 i dette dokumentet for en omtale av null utslipp til sjø.

117. Det anmodes om at det iverksettes en konsekvensutredning av gjeldende beredskapstilstand i området (lokal og statlig), og at aktuelle tiltak settes i verk for å avbøte beredskapshull.

Relatert til Utredning av Skipstrafikk utreder FID forhold knyttet til den totale beredskapssituasjonen i området. Det vil også i år legges frem en stortingsmelding om beredskapen. Det vises for øvrig til kapittel 4.2 i dette dokumentet.

118. Det bør tas høyde for å knytte særlige beredskapsforhold og eventuelt vernebestemmelser til petroleumsaktiviteter i disse områdene [Lofoten – Røstbanken, Tromsøflaket] i de deler av året som er viktig for rekrutteringen til økonomisk viktige fiskebestander.

Konsesjonsbestemmelsene for virksomhet angir eventuelle aktiviteter og tidsperioder som er underlagt restriksjoner. Dette vil også være aktuelt for helårig petroleumsvirksomhet. Petroleumsnæringen er gjenstand for en virksomhetsspesifikk beredskap. Dette gjør at områder med særlig høy miljørisiko vil være gjenstand for et større beredskapsnivå enn et mindre risikofylt område.

De nevnte forhold vil således ivaretas gjennom gjeldende regelverk (bl.a. Opplysningsforskriften § 6-i, Aktivitetsforskriften § 64, § 67, § 69).

119. Det etterlyses hvordan forekomst av ekstreme værforhold er vurdert ift petroleumsvirksomhet, samt eventuelle virkninger av klimaendringer på isforhold. Fylkesmannen mener videre at forhold knyttet til lave temperaturer, ising og mørke er underestimert i ULB.

Spesifikk virksomhet vil dimensjoneres og operere i henhold til de rådende klimatiske forhold. Ekstreme miljøforhold er her et viktig designkriterium. Norge har et godt og omfattende regelverk som sørger for at dette skjer. Forhold knyttet til lave temperaturer og mørke er lagt til grunn i vurderingene av oljevernets effektivitet for området. Datagrunnlaget baseres på data for aktuelle havområder. Ising er en operasjonell utfordring hvor industrien arbeider med ulike tiltak, blant annet økt grad av automatisering og overbygging, samt bruk av frostvæsker i forbindelse med enkelte operasjoner.

120. Med referanse til ballastvannproblematikken, mener Fylkesmannen det er uheldig at virksomhet kan settes igang før internasjonale avtaler er på plass. Alternativt bør konkrete tiltak iverksettes.

Ballastvann benyttes av fartøy som driver transport på havene, inkludert i Barentshavet. Det er således ikke snakk om noen ny form for virksomhet. Internasjonalt avtaleverk er nettopp avklart. Nasjonalt arbeider Norge med en egen forskrift på området. Teknologisk arbeides det med ulike løsninger for skip, samt mottaksanlegg. Norske myndigheter kan derfor, uavhengig av internasjonale avtaler, iverksette tiltak dersom dette finnes påkrevd. Det vises for øvrig til Utredning av Skipstrafikk for nærmere omtale av ballastvann.

121. Fylkesmannen mener en systematisk kartlegging av bunnsystemene er viktig og bør ses i sammenheng med regjeringens arbeid med en helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet.

En systematisk kartlegging av bunnsystemene vil vurderes ifm arbeidet med forvaltningsplanen.

Dette vil også være et aktuelt tema å belyse i feltspesifikke konsekvensutredninger (for direkte berørte områder), hvor operatør vil redegjøre for sine planer, og hvor det vil være anledning for å komme med forslag og synspunkt til dette.

122. Fylkesmannen støtter forslaget til oppfølging av temaet sjøfugl som foreslått i ULB.

Det er klart uttrykt i ULB at datagrunnlaget for sjøfugl er mangelfullt. Konsekvensvurderingene, som er utført av NINA, er derfor utført konservativt for å ta høyde for denne usikkerheten. Bedre kunnskap om sjøfugl i området er blant de høyest prioriterte temaene for oppfølging som er avdekket, og OED vil ta initiativ til en prosess for å forbedre kunnskapsgrunnlaget innen dette temaet. Det gjenstår å bestemme omfanget av arbeidet og hvordan dette skal organiseres.

Fylkesmannen i Nordland

Uttalelsen er basert på kontakter mellom fylkesmennene i Finnmark, Nordland og Troms.

123. På bakgrunn av usikkerhet om samlet risiko for uhellsutslipp og om 0-utslipp lar seg gjennomføre i praksis vil Fylkesmannen på det nåværende tidspunkt ikke tilrå at det åpnes for helårig petroleumsvirksomhet i områdene Nordland VI og VII.

Det understrekes at deler av Nordland VI og hele Nordland VII ikke er åpnet for petroleumsvirksomhet, og således ikke er gjenstand for utlysning og konsesjonstildeling før Stortinget eventuelt har åpnet disse områdene. Temaene risiko for uhellsutslipp og 0-utslipp til sjø er omhandlet i kapittel 4 i dette dokumentet.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

124. Fylkesmannen bemerker at det ikke er utført konsekvensutredninger for uhellsutslipp fra oljefelt i Troms II.

I utredningsområdet er det relativt større forventning om gassfunn enn oljefunn. Dette henger sammen med geologiske/pefysiske forhold (dannelsen av petroleum). I ULB scenariene er imidlertid olje vektlagt i forhold til gass; flest oljefelt. Dette er gjort nettopp for å fokusere på viktige konfliktpotensialer. Å bare utrede oljefelt ville ikke reflektere den virkelige situasjonen i området. Se også uttalelse nr. 270 fra Oljedirektoratet.

125. Fylkesmannen støtter forslaget til oppfølging av temaet sjøfugl som foreslått i ULB.

Det er klart uttrykt i ULB at datagrunnlaget for sjøfugl er mangelfullt. Konsekvensvurderingene, som er utført av NINA, er derfor utført konservativt for å ta høyde for denne usikkerheten. Bedre kunnskap om sjøfugl i området er blant de høyest prioriterte temaene for oppfølging som er avdekket, og OED vil ta initiativ til en prosess for å forbedre kunnskapsgrunnlaget innen dette temaet. Det gjenstår å bestemme omfanget av arbeidet og hvordan dette skal organiseres.

Fylkesmannen i Troms, Miljøvern avdelingen

Uttalelsen er basert på kontakter mellom fylkesmennene i Finnmark, Nordland og Troms.

126. Fylkesmannen etterspør en vurdering og presisering av hvilke kriterier som skal være styrende for å unngå utslipp av produksjonsvann. Det bør etableres restriktive internkontrollprosedyrer med tanke på å unngå utslipp av produsert vann.

Det vil være opp til konsesjonsmyndighetene å utdype kriterier og betingelser for drift av eventuell konkret virksomhet. Generelt gjelder imidlertid forutsetningen om null utslipp til sjø, som presentert innledningsvis i dette dokumentet.

127. Som for ULB, anmodes det om at gjeldende (offentlig) beredskap konsekvensutredes snarest, og at aktuelle tiltak settes i verk for å avbøte beredskapshull.

Relatert til Utredning av Skipstrafikk utreder FID forhold knyttet til den totale beredskapssituasjonen i området. Det vil også i år legges frem en stortingsmelding om beredskapen. Det vises for øvrig til kapittel 4.2 i dette dokumentet.

128. I områdene Lofoten - Røstbanken og nord til Tromsøflaket bør det tas høyde for å knytte særlige beredskapsforhold, eventuelt vernebestemmelser, til virksomhet i disse områdene, i de deler av året som er viktig for rekrutteringen til økonomisk viktige fiskebestander.

Regjeringen besluttet i fjor at det ikke skulle åpnes for videre petroleumsvirksomhet i Lofoten. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Konsesjonsbestemmelsene for virksomhet angir eventuelle aktiviteter og tidsperioder som er underlagt restriksjoner. Dette vil også være aktuelt for helårig petroleumsvirksomhet. Petroleumsnæringen er gjenstand for en virksomhetsspesifikk beredskap. Dette gjør at områder med særlig høy miljørisiko vil være gjenstand for et større beredskapsnivå enn et mindre risikofylt område. De nevnte forhold vil således ivaretas gjennom gjeldende regelverk.

129. Tilsvarende som Fylkesmannen i Finnmark foreslås systematisk kartlegging av bunnsystemer samt overvåking i utvalgte deler av Barentshavet, innen utvalgte biologiske sektorer, som en del av arbeidet med forvaltningsplanen. Tilsvarende støttes også ULBs forslag til oppfølging av temaet sjøfugl.

En systematisk kartlegging av bunnforholdene vil vurderes ifm arbeidet med forvaltningsplanen.

Det er klart uttrykt i ULB at datagrunnlaget for sjøfugl er mangelfullt.

Konsekvensvurderingene, som er utført av NINA, er derfor utført konservativt for å ta høyde for denne usikkerheten. Bedre kunnskap om sjøfugl i området er blant de høyest prioriterte temaene for oppfølging som er avdekket, og OED vil ta initiativ til en prosess for å forbedre kunnskapsgrunnlaget innen dette temaet. Det gjenstår å bestemme omfanget av arbeidet og hvor dan dette skal organiseres.

Greenpeace

Greenpeace sin oppsummering gjengis under:

130. Det kan virke som om Olje- og Energidepartementet ikke helt har innsett hva man er i ferd med å gjøre.

- Områdene Lofoten – Barentshavet har vesentlige forskjeller og økologiske funksjoner. Sammen utgjør de et av verdens aller mest verdifulle, rene og sårbare havområder – med et fantastisk og unikt økosystem. Mens områdene globalt sett i realiteten kun utgjør avsidesliggende og marginale letearealer for oljeindustrien, representerer de to områdene til sammen en økologisk, miljømessig, arktisk og fiskerimessig ”indrefilet”. Greenpeace oppfordrer Regjeringen og Olje- og energidepartementet til å tenke seg meget grundig om for å unngå forhastede, irreversible og dramatiske beslutninger når det gjelder petroleumsvirksomhet i disse områdene.

- Den fremlagte ’utredning av konsekvenser’ er verken så grundig eller omfattende at den kan være et tilstrekkelig grunnlag for behandling av spørsmålet om ytterligere petroleumsvirksomhet i området. Temaene olje, fiskeri, skipstrafikk, andre miljøverdier og ytre påvirkninger er så gjensidig knyttet til hverandre at et helhetlig bilde kun kan oppnås gjennom det varslete arbeidet med en Helhetlig Forvaltningsplan. Rapporten er også beheftet med feil.

- Konsekvensutredningen må revurderes og utarbeides på et faglig nøytralt grunnlag, med grunnlag i de kommentarer som har fremkommet i høringsrunden, samt arbeidet i de øvrige deler av prosessen

fram mot en Helhetlig Forvaltningsplan. Med tilstrekkelige forbedringer kan utredningen av konsekvenser (ULB) da utgjøre en del av grunnlaget for en Helhetlig Forvaltningsplan for området – som er et viktig og riktig grep som Greenpeace mener Samarbeidsregjeringen og Norge kan være stolte av. Det er imidlertid viktig å bevare politisk handlingsfrihet til å kunne gjennomføre reelle valg i denne prosessen. Derfor bør avgjørelser om petroleumsvirksomhet vente på den helhetlige planen.

- Departementet må ta hensyn til de miljøfaglige instansenes innvendinger i prosessen i arbeidet fram mot et revidert dokument. Det må settes av ressurser til ny forskning slik at kunnskapshullene som er påvist blir dekket, samt at de utredningstemaene som mangler blir tatt med. Dette gjelder også klimagassperspektivet. Arbeidet kan gjennomføres som del av arbeidet med en Helhetlig Forvaltningsplan, samt oppfølgingen og rulleringen av denne over tid. Det er viktig å beholde handlingsfriheten i forhold til både beskyttelse og utnyttelse av naturressurser og kvaliteter i området. Den Helhetlige Forvaltningsplanen er arena for dette.

- Åpning av norsk del av Barentshavet for petroleumsvirksomhet vil medføre tilførsel av mer enn 2 milliarder tonn klimaødeleggende CO₂ til atmosfæren, i tillegg til dagens direkte norske klimagassutslipp, og de betydelige utslippene som skyldes forbrenning av norsk olje og gass som har blitt eksportert tidligere. 2 milliarder tonn CO₂ fra Barentshavet er 48 ganger mer enn de samlede norske CO₂-utslippene for 2001 og tilsvarer utslippene fra 909 Skogn-gasskraftverk. Verken disse utslippene, eller hvordan et direkte merutslipp på 3,5 millioner tonn CO₂ skal kompenseres som del av norsk klimapolitikk, er berørt i utredningen. Det svekker grunnlaget og viser liten forståelse for Norges rolle i det internasjonale klimaproblemet.

- Prosessen fram mot ULB har vært mangelfull, lite transparent og preget av hastverk. Dersom det skal gjøres beslutninger om petroleumsvirksomhet i Barentshavet eller Lofoten, må dette gjøres på grunnlag av en helhetlig prosess som setter de unike miljøkvalitetene i sentrum. Arbeidet med Regjeringens Helhetlige Forvaltningsplan er en slik prosess.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Det er fremskaffet et betydelig kunnskapsgrunnlag for å fatte beslutning omkring petroleumsvirksomhet i området. Samtidig mener også regjeringen at enkelte områder er av så stor viktighet at en beslutning her må ses i sammenheng med forvaltningsplanen. OED kan ikke se at det gjennom høringsrunden har fremkommet informasjon som underbygger Greenpeace sin påstand om at sammendragsrapporten er beheftet med feil.

De miljøfaglige instansene er sterkt involvert i arbeidet både med ULB og de andre utredningene under forvaltningsplanen. Deres råd blir derfor lyttet til sammen med råd også fra andre relevante parter. Det er besluttet at en del spørsmål ikke skal vurderes før forvaltningsplanen foreligger.

Norsk klimapolitikk har ikke vært en del av mandatet til ULB, jf. utredningsprogrammet. Andre prosesser ivaretar tiltak og virkemidler i forhold til klimagassutslipp. For regjeringens klimapolitikk vises det til St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk Klimapolitikk og St. meld. nr. 15 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001).

ULB-prosessen har et tidsløp på ca 2 år. De ulike delutredninger har hatt et tidsperspektiv på fra ett par til ni måneder. De fleste studier har hatt en gjennomføringsperiode på flere måneder, og det understrekes at de fleste studiene som er gjennomført har hatt et avgrenset arbeidsomfang og således et tidsløp tilpasset dette.

ULB-prosessen har vært en åpen prosess hvor berørte parter er invitert til dialog. En betydelig del av ULB-prosessen er samordnet arbeidet med forvaltningsplanen, og en rekke felles grunnlagsdokumenter er utarbeidet og kriterier er definert.

Konkrete kommentarer til ULB er behandlet nedenfor.

131. Greenpeace viser til uttalelse fra SFT i 2001 om at ”det er uforsvarlig å utvide petroleumsvirksomhet i Barentshavet uten at konsekvensene av de samlede aktivitetene er tilstrekkelig utredet”, videre at ”langtidsvirkningene av olje og kjemikalier i det marine miljø ikke er tilstrekkelig vurdert”.

Denne type vurderinger var bakgrunn for arbeidet med hhv forvaltningsplanen og ULB. Det vises videre til pågående forskning om langtidsvirkninger, samt forutsetningen om null utslipp til sjø i området.

132. Greenpeace hevder at petroleumsvirksomhet vil ha store konsekvenser for havområdet.

Påstanden dokumenteres ikke, og gjenspeiler ikke resultatene fra de omfattende faglige utredninger som er gjort gjennom ULB. Ved normal drift vil det være marginale miljøkonsekvenser i havområdet. Det er imidlertid klart vist et stort konsekvenspotensial knyttet til et eventuelt stort oljeutslipp. Sannsynligheten for en slik hendelse er imidlertid lav, og sannsynligheten for en hendelse med store konsekvenser er svært lav. Videre til risikoreduserende tiltak redusere konsekvensene.

133. Greenpeace viser til at området er internasjonalt unikt, noe som gir Norge et særegent forvalteransvar. Området må derfor utelukkes for virksomhet, oljevirkosomhet, fiske eller skipsfart, hver for seg eller i kombinasjon.

Miljøegenskapene/naturressursene i området er en av hovedgrunnene til at arbeidet med helhetlige forvaltningsplaner for Norges havområder startet med Barentshavet. I forvaltningsplanen vil det arbeides med en felles forvaltning av området hvor det tas hensyn til de ulike næringsinteressene. Anbefalinger av tiltak vil være en del av forvaltningsplanen.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

134. Greenpeace hevder at ULB bare delvis benytter fellesgrunnlaget for utredningene under forvaltningsplanen.

Så langt som dette har vært mulig er det søkt å la ULB bygge på det samme felles grunnlaget som de andre utredningene. Dette er angitt i tabell 1-2 i sammendragsrapporten.

135. For sjøfugl vises det til at ULB ikke har sett på hvordan skade på fiskelarver kan gi synergivirkninger på sjøfugl.

I ULB er det i hovedsak fokusert på de primære virkningene; konsekvenser på fiskebestander i form av larvedødelighet, samt konsekvenser på sjøfugl ved direkte oljeskade. Eventuelle synergivirkninger vil kunne øke konsekvenspotensialet. Dette er omtalt i delutredning 7-b, hvor nedsatt næringstilgang vurderes som en mer langsiktig effekt. Forholdet som påpekes er

således også i ULB vurdert som viktig og riktig, men dette er vanskelig å kvantifisere.

136. ULB gir et inntrykk av at sjøfugl i åpent hav er vurdert.

I delutredning 7-b er et meget sentralt punkt mangelfull kunnskap om sjøfugl i åpent hav særlig i vinterhalvåret. Data finnes fra enkelte områder og enkelte år, men det finnes ikke et totalt og systematisk datagrunnlag. Oppfølging av dette er viet stor oppmerksomhet i sammendragsrapporten, og dette skulle tilsi at dette forholdet på ingen måte er forsøkt skjult.

137. Sammenligningsteknikkene i ULB gir alvorlige underestimeringer av konsekvensene. I utkast til delutredning 7-b ble det for sjøfugl operert med fire kategorier, mens dette siden ble endret til tre. Store konsekvenser synes derfor ikke å komme godt frem i sammendragsrapporten.

I ULB er det lagt til grunn en kategorisering av konsekvenser med "stor" som høyeste kategori. En stor konsekvens er således ingen underestimering, men en indikasjon på en betydelig konsekvens. Stort konsekvenspotensial er påpekt for en rekke områder og miljøkomponenter.

Delutredning 7-b er utført i samarbeid mellom to fagmiljø. Deres konsekvenskategorisering var ikke koordinert i første utkast. Dette ble utført ved neste oppdatering, som et resultat av deres interne kvalitetssikringsarbeid.

138. Sammenendragsrapporten oppleves å overse potensialet for dramatiske konsekvenser i området Lofoten – Røstbanken – Vesterålen, knyttet til oljeutslipp.

Konsekvenser av utilsiktede oljeutslipp er tillagt stor vekt i ULB-arbeidet. I omtalt område er det påpekt et stort potensial for konsekvenser for sjøfugl, fiskeressurser, strandmiljø, sjøpattedyr samt ulike næringer. Temaet vurderes således som godt dekket også i sammendragsrapporten.

139. I delutredningen av fiskeri er det ikke gjort konsekvensberegninger ved en eventuell oljeulykke.

I delutredning 8-b er det gjort vurderinger av mulige konsekvenser av et oljeutslipp, relatert til ulike geografiske områder og typer av fiskerivirksomhet. Konsekvensene er imidlertid ikke kvantifisert, da dette i henhold til fagutrederen ikke er mulig, som følge av stor usikkerhet knyttet til omkringliggende faktorer ved en eventuell hendelse. Se for øvrig blant annet kommentar nr. 26.

140. Delutredningen om konsekvenser på fisk av et oljeutslipp baseres på gjennomsnittlig bestandssituasjon og ikke verst tenkelig (minimal) bestandssituasjon. Det må også tas hensyn til overfiske og ulike modeller for fiskepress.

Delutredning 7-c benytter en rekke forutsetninger som bygger på "verst tenkelige" situasjon, noe som også bekreftes av Greenpeace, og som er kritisert av mange. Når det gjelder bestandssituasjon har fagutrederne lagt til grunn en gjennomsnittlig situasjon, heller enn en minimal eller maksimal situasjon. Det er godt dokumentert at bestandene har store svingninger, og at dette forholdet ikke er konstant. Fagutrederne har vurdert dette som den mest korrekte tilnærmelsen. Med den lave sannsynligheten som er beregnet for en slik "verst

tenkelig” situasjon ville sannsynligheten blitt enda betydelig lavere dersom en legger til grunn en situasjon med lav bestand. Dette ville således på ingen måte gi et representativt grunnlag for vurdering av konsekvenser.

Modeller for fiskepress og konsekvenser for fiskebestandene utredes av FID knyttet til Utredning av Fiskeri. Dette baseres på ulike former for tillatt uttak av biomasse, dvs. uttak som faktisk vil skje, og må ikke kobles mot en teoretisk reduksjon av biomasse med en meget lav sannsynlighet. Sistnevnte kan imidlertid eventuelt vurderes som et risikobidrag inn i slike modeller.

141. Greenpeace viser til referanse til sameksistensgruppens arbeid, og at konklusjonene ikke er korrekt angitt.

Det vises til behandling av høringsuttalelse fra Norges Fiskarlag og Fiskeridirektoratet på dette. Det vises for øvrig til kapittel 4.8 i dette dokumentet.

142. Greenpeace viser til SFTs uttalelse til utredningsprogrammet angående retningslinjer fra Arktisk råd, samt EUs krav til strategiske konsekvensutredninger. Utredningsprogrammet er videre ikke endret til å inkludere grunnlagsundersøkelser.

Det henvises til behandlingen av kommentarene til utredningsprogrammet, hvor dette ble klargjort: ” Den planlagte utredningen (ULB) skal bygge på eksisterende kunnskap og avdekke eventuelle kunnskapshull. Når dette arbeidet er ferdigstilt må en ta stilling til om en skal iverksette nye grunnlags undersøkelser og ny forskning. Videre vil det i tråd med gjeldende rett bli gjennomført grundige feltbaserte konsekvensutredninger i tillegg til ULB for fremtidige feltutbygginger. Styringsgruppen for ULB mener at en slik fremgangsmåte er fullt ut forenlig med retningslinjene fra Arktisk råd”. Videre om strategiske konsekvensutredninger: ” Direktivet er formelt sett ikke gjeldende for ULB. En anser det likevel naturlig å gjennomføre ULB i tråd med prinsippene i direktivets krav om miljørapport”.

143. Greenpeace er skeptisk til omtalen av supplyskip og standby-slepefartøyer og at disse vil være tilgjengelige for ethvert tankskip i tilfelle havari. Den statlige ordningen med utplassering av slepefartøy vurderes som langt bedre.

OED er enig med Greenpeace hva gjelder statlig slepefartøyordning.

Petroleumsmyndighetene vil ved eventuell konkret virksomhet i området kunne stille krav til fartøy som skal virke i området, og hvilke funksjoner disse vil ha. I tillegg vil det være mulig å få til et samarbeid med industrien som muliggjør bruk av industriens fartøyer i tilfeller hvor dette er hensiktsmessig. Dette vil ikke være i stedet for den statlige beredskapen, men som et supplement. Avhengig av lokalisering kan dette medføre tiltak med kortere responstid enn ellers. Dette er imidlertid ikke et sentralt argument for virksomhet, men kan være en positiv konsekvens av virksomhet.

144. Greenpeace viser til prosessen knyttet til delutredning 7-e om sannsynlighet for utilsiktede oljeutslipp. Det hevdes at rapporten ble utarbeidet i løpet av 2 uker, og at rapportutkastet ble trukket tilbake for ny gjennomgang.

Det er ikke riktig at rapporten ble trukket tilbake eller at den ble utarbeidet i løpet av to uker. Ihht kommentarer fra Oljedirektoratet gjenspeilet ikke rapporten den virkelighet direktoratet

oppfatter om sikkerheten/risikobildet på den norske sokkelen. Fagutreder var enig med direktoratet i dette og ønsket tilgang på bedre data. Direktoratet supplerte derfor utfyllende data, og rapporten ble oppdatert og ferdigstilt. Arbeidet med denne studien pågikk i 3,5 måneder.

145. Greenpeace hevder at: "Det finnes ikke oljevernberedskap som kan redusere skaden fra undervannsutslipp".

Greenpeace er videre skeptisk til at effektivitet av oljevernberedskap angis som tilsvarende som for Nordsjøen.

Under normale omstendigheter vil majoriteten av olje ved en oljeutblåsning fra havbunnen relativt raskt nå havoverflaten, hvor oljevernberedskapstiltak kan iverksettes (mekaniske, kjemiske). En del olje kan imidlertid blandes i vannmassene, og vil gradvis nedbrytes. Mens oljekomponentene fremdeles representerer en toksisitet vil de kunne påvirke fiskeegg/larver. Tiltak er da i første rekke knyttet til å unngå at hendelsen inntreffer og å begrense varighet/omfang av en eventuell hendelse.

Basert på de tester og beregninger som er gjort vurderes fysiske forhold å tilsi en effektivitet omtrent lik som den nordlige Nordsjøen. Dette er vurdert i delutredning 7-d (Sintef).

146. I undersøkelsen av samfunnsmessige konsekvenser ligger det kun i mandatet å utrede konsekvenser ved normal drift. Det er ikke blitt foretatt en utredning av hvilke konsekvenser en evt. oljeulykke vil ha for sysselsettingen generelt i Nord-Norge. Det er meget underlig at ikke eventuelle negative konsekvenser for fiskeri eller turisme blir vurdert og beskrevet. Vi finner det også underlig at etterspørsel etter "teknisk personell" ikke vil konkurrere med fiskeriene om arbeidskraft, ettersom mange av disse nettopp har denne kompetansen. Hvor mener man arbeidskraft skal rekrutteres fra, eller skal den ikke i det hele tatt komme fra lokal området?

Konsekvenser for samfunn i delutredning 9-b er basert på forventet situasjon. De nevnte tema er imidlertid utredet i hhv delutredning 8-b (fiskeri) og 15 (reiseliv). Konsekvenser for reiselivsnæringen er vurdert og forsøkt kvantifisert. Virkningen er funnet til å gi bortfall av 300 årsverk over en 5-års periode. Dette er en stor konsekvens lokalt, men liten for reiselivsnæringen totalt sett. Potensial for alvorlige lokale konsekvenser er ikke søkt neglisjert.

Fagutredningen angir at potensialet for konkurranse mellom fiskeri og petroleumsvirksomhet generelt vil være lavt. Dette er basert på krav til kompetanse og erfaringer, men også relatert til omfanget i behov for arbeidskraft.

147. Utredningen om havbruk hadde svært kort tid og inneholder store mangler. Det vises her særlig til eventuelle konsekvenser av oljesøl i forhold til eksternt marked.

Utredningen om havbruk omhandler de tema som er definert i utredningsprogrammet. Timeplanen for arbeidet avviker verken fra opprinnelig plan eller fra det som er lagt til grunn generelt for delutredningene. Arbeidet pågikk fra februar til april 2003. Utredningen omhandler det spesielt nevnte tema og vektlegger dette. Det nevnes for øvrig at de mest sentrale anbefalingene fra utredningen er knyttet mot kommunikasjonsberedskap mot markedsmessige reaksjoner.

148. Studien med samiske forhold hadde noen uker på å ferdigstilles.

Utredningen om samiske forhold ble igangsatt medio oktober 2002. Endelig rapport ble levert 4. juni 2003.

149. Det er ikke laget en egen utredning for klimagassutslippene.

Det vises til tidligere omtale av dette spørsmålet, se kommentar nr. 17.

150. Avslutningsvis kritiserer Greenpeace prosessen med ULB, ved at industrien bidro på ulike måter.

Det vises til kommentar nr. 12 og 13.

Hammerfest kommune

Hammerfest kommune viser til den aktivitet som har vært i byen, med basefunksjon siden 1980, og særlig det løft Snøhvitutbyggingen nå innebærer for kommunen og regionen. Hammerfest karakteriseres i dag av optimisme, betydelige investeringer og en positiv næringsutvikling.

Et stort problem både for næring lokalt og nasjonalt har vært mangel på stabilitet og forutsigbarhet i letevirksomheten. Betydelige investeringer er gjort i leteboring, samtidig som det råder usikkerhet om hvorvidt en kan regne med produksjon og avkastninger. Dette kan ikke fortsette, og det må derfor være et sentralt mål å snarest gjenåpne Barentshavet for letevirksomhet og tildeling av nye områder.

151. Kommunen kan ikke se at ULB, inkludert delrapporter, avdekker nye, vesentlige problemer eller risikofaktorer som skulle tilsi ytterligere utredninger og stans i lete- og produksjonsvirksomheten.

Det foreligger nå et meget godt grunnlag for økning av petroleumsvirksomheten i Barentshavet, hvor en snarlig gjenåpning og nytildeling bør iverksettes.

Regjeringen tok sin beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

152. Sameksistens med fiskerinæringen er en viktig forutsetning, og over 35 års olje- og gassvirksomhet på norsk sokkel viser at de to næringene har kunnet utvikle seg side om side til beste for verdiskaping og arbeidsplasser. ULB og tidligere utredninger bekrefter også at slik sameksistens er fullt mulig å få til. Det er således heller ikke behov for petroleumsfrie soner i Barentshavet. Slike soner kan begrense muligheten for ressurskartlegging, noe som bør tillates i alle interessante områder. Petroleumsvirksomheten må være underlagt strenge krav til sikkerhet, beredskap og miljø.

En eventuell virksomhet vil være forankret i strenge krav til sikkerhet, beredskap og miljø, se kapittel 4.2 og 4.5 i dette dokumentet.

For en omtale av sameksistens mellom petroleumsvirksomheten og fiskerinæringen vises det til kapittel 4.8 i dette dokumentet.

153. Jevn verdiskaping innen petroleumsindustrien er viktig for opprettholdelse og videre utvikling av den norske velferden. Hensynet til opprettholdelse av norske arbeidsplasser og norsk kompetanse veier tungt. Dette kan ikke ivaretas uten videre petroleumsvirksomhet i nord.

Petroleumsnæringen vil ikke alene kunne løse de meget store problemer Nord-Norge har. Den vil imidlertid i fremtiden være en meget viktig bidragsyter til verdiskaping og etablering av nye arbeidsplasser. Søknadsmassen knyttet til Snøhvit viser at interessen for slikt arbeid er stor.

Det kreves imidlertid betydelig offentlig satsing, i form av styrking av infrastruktur og kommunikasjon. Offentlig medvirkning er videre viktig for å avdekke næringsmessige muligheter samt i forhold til fremtidig nærings- og leverandørutvikling.

Det vises til kommentar nr. 151.

154. Petroleumsvirksomhet i Russland (inkludert Barentshavet) står foran en omfattende utvikling. Det er av stor betydning at Norge inntar en aktiv rolle i Barentshavet for å sette en miljøstandard i området som muliggjør å ta i bruk den best tilgjengelige teknologi og de nødvendige ressurser. Russisk virksomhet åpner også nye muligheter for norsk petroleumsindustri, med potensial for verdiskaping og sysselsetting.

En opptrapping av norsk virksomhet vil også styrke oljevernberedskapen i forhold til økende russisk tankbåtrafikk.

Det vises til kapittel 4.2 "Oljevern".

Harstad kommune

Ordføreren i Harstad understreker at byen er helt avhengig av at letevirksomheten og ressurskartleggingen av sokkelen i nord gjenopptas.

155. Kommunestyret vurderer ULB som et godt grunnlag, og kan ikke se at det avdekkes nye problemer eller risikofaktorer som skulle tilsi ytterligere letestans.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

156. En jevn og balansert petroleumsvirksomhet på sokkelen utenfor Nord-Norge er svært viktig for byen. På nasjonalt plan er det viktig at industrien gis adgang til nye leteareal for å unngå forvitring og nedgang.

Det er en god erfaringsbakgrunn i næringen fra Nordsjøen, Norskehavet og Barentshavet. Som andre næringer er ikke petroleumsnæringen 100 % risikofri. Teknologi og miljøstandarder gjør imidlertid at risikonivået er akseptabelt. Fordeler og muligheter er langt større enn mulige ulemper og problemer.

Det vises til kommentar 155. Videre vises til kapittel 4.5 "Null utslipp til sjø" i dette dokumentet.

157. Sameksistens med fiskerinæringen er en forutsetning for petroleumsvirksomhet. Kommunestyret mener slik sameksistens er fullt mulig å få til. Dette bekreftes både gjennom erfaring og de siste utredningene. Det vurderes derfor ikke som nødvendig å opprette spesielle petroleumsfrie fiskerisoner. Dette vil begrense handlefriheten i ressurskartleggingen. Det bør derfor tillates leteboring i alle geologisk interessante områder. Praktiske løsninger som sikrer sameksistens med fiskerinæringen må i samarbeid med fiskeriorganisasjonene etableres der dette er nødvendig.

For en omtale av sameksistens mellom petroleumsvirksomheten og fiskerinæringen vises det til kapittel 4.8 i dette dokumentet.

158. Det vises til "Nordnorsk ordføreropprop om sameksistens". 31 nordnorske kystordførere og samtlige fylkesordførere/fylkesrådsleder i landsdelen sluttet seg til dette oppropet. Dette vitner om enighet om viktigheten av å få til sameksistens samt at det stilles strenge miljøvilkår til virksomheten, og at virksomheten vil skape flere kompetansearbeidsplasser i landsdelen.

Det vises til kommentar 157.

159. Harstad kommune beskriver den petroleumsvirksomheten som drives fra byen i dag, og viktigheten av denne. De understreker videre det positive og forpliktende signal Statsråden ga i Stortinget vedrørende virksomhet i Harstad. "Med rette forventes det at Nord-Norge skal kunne merke økt aktivitet på land etter hvert som oljeaktiviteten flytter nordover. Harstad har i denne sammenheng et kompetansemiljø og har en sentral rolle å spille i dette opplegget, og Regjeringen ønsker å tilrettelegge for en slik utvikling med Harstad som et viktig kompetansemiljø".

De forholdene som beskrives bekreftes i ULB, gitt virksomhet i området.

160. Harstad kommunestyre er misnøyd med deler av delutredning 9-b. Harstad er her nevnt kun med en setning, og innholdet er heller ikke korrekt (at Hydro har lagt ned sin virksomhet i byen). Konsekvensene av ytterligere letestans, gjenopptagelse av letevirksomheten, og mulige nye funn burde vært utredet.

OED beklager at beskrivelsen av Hydros reduksjon i byen ikke er korrekt gjengitt. Når det gjelder hva som er utredet, er dette basert på de fiktive felt som er lagt til grunn for ULB, hvor det i form av eksempler er valgt å beregne virkninger i ulike regioner. Det er i dette spesielt sett på effekter av eventuelle landanlegg og basevirksomhet, regionalt og for landsdelen. Det er bevisst valgt ikke å legge fokus på lokalisering av driftsorganisasjoner, et område hvor Harstad er representert. Det er derfor i sammendragsrapporten understreket at på tross av at Harstad-regionen ikke er eksempelutredet "vil denne naturlig styrkes ved eventuell helårig petroleumsvirksomhet i området".

161. Økt russisk virksomhet og transport øker miljø- og beredskapsutfordringene for Norge. Dette er faktorer som taler for en balansert virksomhet også på norsk side. Dette vil styrke beredskapen og også øke vår legitimitet når det gjelder å stille krav til sikkerhets- og miljøstandarder på russisk side. Den russiske virksomheten åpner også for muligheter for norsk og nordnorsk næringsliv og norske oljeselskaper. Dette er muligheter vi ikke må la gå fra oss.

Det vises til kapittel 4.2 "Oljevern" i dette dokumentet.

I konklusjon anbefaler kommunen en strategi for langsiktig petroleumsvirksomhet i nord som kan bli et viktig tilskudd til en landsdel som må få flere lønnsomme næringsmessige ben å stå på:

162. ”En strategi for en langsiktig petroleumsvirksomhet i nord kan bli et viktig tilskudd til en landsdel som må få flere lønnsomme næringsmessige ben å stå på. Nord-Norge trenger mer bredde og mangfold i fagmiljøer og kompetanse for på denne måten å skape flere spennende arbeidsplasser. Dette er igjen nødvendig skal vi bli attraktiv for de unge.

Ytterligere letestans vil svekke oljeselskapenes interesse for norsk og nordnorsk sokkel med de negative konsekvenser det kan få på kort og lang sikt. De tradisjonelle næringene i landsdelen er og blir viktige, men vil ikke alene klare å løse disse store utfordringene.

Erfaringene fra Snøhvitutbyggingen utenfor Hammerfest og nye stillinger ved oljemiljøet i Harstad, bekrefter at de unge kommer bare arbeids- og karrieremulighetene er der.

Petroleumsindustrien er også en distriktsvennlig industri som kan bidra til å unngå sentralisering i Nord-Norge om noen få store byer.

I utredningen er det antydning - avhengig av hvor mange felt man ser for seg satt i produksjon - at man i en utbyggingsfase kan skape mellom 1000 og 4200 årsverk i Nord-Norge pr år. Antallet vil bli betydelig lavere når feltene kommer i drift, men representerer uansett et meget viktig bidrag til sysselsetting, kompetanse og verdiskaping.

Harstad som veletablert oljesenter i nord hilser en slik utvikling velkommen og mener å ha et godt utgangspunkt for å få sin naturlige andel av den vekstimpuls som en økt og jevn petroleumsvirksomhet utenfor landsdelen representerer

Med bakgrunn i høyfaglig spisskompetanse innen naturteknologi gir dette grunnlag for fremtidig utvikling av nyskapende kompetansemiljø innen energisektoren.”

Regjeringen søker å vurdere alle sider ved petroleumsaktivitet i nordområdene. Lokal og regional verdiskaping (kapittel 4.7) er et viktig element og dette var med å legge grunnlaget for regjeringens beslutning i desember i fjor (kapittel 4.4).

Havforskningsinstituttet

163. Det er gjennomført en rekke delutredninger. På tross av korte tidsfrister gir disse generelt et solid inntrykk, selv om det ikke har vært mulig for HI å gå gjennom alle disse i detalj.

Delrapport 5 tolkes imidlertid å utelate usikkerhet om mulige langtidsvirkninger fra utslipp av produsert vann. Det forutsettes derfor at OED holder fast på prinsippet om null utslipp.

Forutsetningen er null utslipp til sjø, jmfør innledningen i dette dokumentet. Mulige langtidsvirkninger fra utslipp av produsert vann er et forskningstema som er omtalt i ULB.

164. Under forutsetning om null utslipp til sjø mener HI at helårig petroleumsvirksomhet kan gjennomføres i selve Barentshavet. Når det gjelder områdene fra Lofotodden til Tromsøflaket er disse så spesielle og viktige for våre aller viktigste fiskerier at HI advarer mot petroleumsvirksomhet i disse spesielt sårbare områdene.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-

Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Konkurransetilsynet

165. Tildeling av utvinningstillatelser må i størst mulig grad skje på objektive og kjente kriterier. Krav til erfaring og kompetanse bør derfor gjøres kjent før konsesjonstildeling gjennomføres.

Auksjon er en objektiv tildelingsform som bør vurderes dersom søkere vurderes som like kvalifiserte. Dette kan bidra til større statsinntekter, samt at stor betalingsvillighet også kan indikere stor villighet for satsing og således verdiskaping i de aktuelle blokker.

Hvilke krav som stilles og hva som er kriteriene for tildeling står i utlysningsteksten og veiledningen til søkerne.

Konsesjonstildelingssystemet har ikke vært inkludert i mandatet til ULB. Det vises for øvrig til utredningsprogrammet.

Kystdirektoratet

Kystdirektoratet har ingen kommentarer til utredningen.

Kystverket Troms og Finnmark

Kommentaren er sent via Kystdirektoratet som tilføyer at deler av uttalelsen berører deres utredning om skipstrafikk.

166. Økt trafikk knyttet til petroleumsvirksomhet vil medføre økt trafikk i indre led. En beskrivelse av begrensninger på fremkommelighet i farleden fra Lofoten og nordover bør derfor utarbeides. Videre må tiltak iverksettes, herunder nymerking og oppgradering for å ivareta sikkerheten.

Det vises videre til arbeidet med sameksistens med fiskerivirksomheten og identifisering av tre områder av særlig viktighet for fiskeriene. Stor fiskeriaktivitet i deler av året medfører også stor trafikk av fiskebåter. Det er, særlig i området Troms II, en utfordring knyttet til økt sjøtransport, og ny virksomhet må ta hensyn til at eksisterende fiskerivirksomhet og transportarbeid kan utøves uten vesentlige hindringer.

Det foreslås at dette ivaretas i arbeidet med helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet.

Forhold knyttet til skipsleder og skipstrafikk generelt i området ivaretas gjennom Utredning av skipstrafikk, ledet av FID. I forbindelse med planer for eventuell konkret virksomhet vil forholdet til sikkerhet og eksisterende trafikkbilde vurderes grundig. I denne prosessen inngår også konsultasjon med Kystverket omkring lokalisering, merking, fartøyaktivitet med mer.

Kystverket viser for øvrig til arbeidet knyttet til beredskap og økt slepekraft som det arbeides med.

Landsorganisasjonen i Norge (LO)

167. LO er tilfreds med ULBs fokusering på kunnskapsgrunnlaget, som er avgjørende for en bærekraftig petroleumsvirksomhet. I Norge er det i løpet av siste 34 år utviklet ledende teknologi i forhold til strenge miljøkrav. Dette gir et godt grunnlag å bygge på også for nordområdene. Dette vil også kunne fremme norsk teknologi i andre områder. En forutsetning for virksomhet i området er videre god dialog og sameksistens mellom næringsinteressene. Basert på erfaringer fra Nordsjøen bør dette være mulig å få til også i nord. LO er tilfreds med prinsippet om nullutslipp av produsert vann.

Den største utfordring og usikkerhet er knyttet til beredskap, inkludert i forhold til russisk transport. LO mener norsk petroleumsvirksomhet i området i så måte vil virke styrkende for beredskapen.

Det vises til kapittel 4.2, 4.5 og 4.8 i dette dokumentet.

168. LO mener det haster med å få i gang ny letevirksomhet i de utredete områder. En frykter tap av kompetanse og at de mest attraktive riggene skal forsvinne fra norsk sokkel dersom virksomheten ikke raskt kommer i gang. Kun høy aktivitet innen næringen vil opprettholde og videreutvikle den posisjon Norge har innen offshore teknologi.

Det er også viktig å få tilført ny industrivirksomhet til landsdelen, som sliter med problemer innen fiskeri- og oppdrettsnæringen.

Økt russisk virksomhet gir også muligheter for Norge og norsk industri. Dette krever norsk nærvær i område t. Dette kan også gi grunnlag for etablering av felles miljøstandarder og beredskap i området.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Lofotrådet

Lofotrådet viser til den spesielle situasjonen området har i forhold til eventuell petroleumsvirksomhet i nærområdene. De konstaterer at sannsynligheten for større oljeutslipp i områdene er lav og at det i utredningsområdet er høyest relativ miljørisiko for virksomhet i områdene Nordland VI og VII. Lofotrådet ber videre Storting og regjering om å vurdere om uttalelsene fra SFT og Norges fiskarlag tilsier en utsettelse av beslutninger og om supplerende innsats til ULB bør gjennomføres før skritt tas mot oppstart i de aktuelle områder. Deres konklusjon er gjengitt under:

169. ”Lofotrådet krever at man avventer oppstart i Nordland VII inntil forvaltningsplan for Barentshavet foreligger.

Lofotrådet sier ikke et bastant nei til oppstart av petroleumsvirksomhet på Nordland VI, men vil ha innfridd krav før beslutning om oppstart tas.

Ut fra Lofotens spesielle situasjon er det viktig med nærmere dialog mellom regionen, departement og petroleumsnæringen. Kommunene i området vil motsette seg oppstart før viktige krav er innfridd. Eksempler er:

Etablering av forutsigbare erstatningsordninger for ulemper og tap som følge av uhell og katastrofer.

Betydelig bedring av oljevernberedskapen i området, herunder beredskapen for strandrensing. Det er også naturlig å se på slepebåtkapasitet i Nordland i denne sammenheng. Det må arbeides for å få gjennomført en maritim seilingskorridor 50 nautiske mil fra land og for å videreutvikle lovverket slik at ansvarsforhold tydeliggjøres.

Videreføring av forsknings og utredningsinnsats som er påpekt for å få tett kunnskapshull i forhold til ULB.

Kjøreregler for å unngå konflikter med fiskeriene, der det tas hensyn til sesongavhengighet.

Etablering av et utviklingsfond som kan bidra til å styrke Lofoten som robust region.

Etablering av funksjoner i Lofoten/Nordland knyttet til de problemstillinger og utfordringer som ligger i å få til sameksistens mellom de aktuelle næringer. Her vil videreutvikling av organisasjonen Coastcare være et av flere virkemiddel.

Regionen er også opptatt av å drøfte særskilte tiltak i forhold til den meget utsatte posisjon som samfunnene Værøy og Røst og naturmiljøet der vil få.

Regionen vektlegger sterkt målsettingen om nullutslipp og er opptatt av at arbeidet for å nå dette målet forsterkes.”

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. Regjeringen besluttet at det ikke skulle åpnes for videre petroleumsvirksomhet i Nordland VI utenfor Lofoten. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4. Når det gjelder Nordland VII er dette området ikke åpnet for petroleumsvirksomhet, og er således ikke gjenstand for utlysning og konsesjonstildeling før Stortinget eventuelt har åpnet dette området.

Når det gjelder erstatningsordninger for fiske, vises det til kapittel 4.6 i dette dokumentet.

Oljevernberedskap er et viktig tema og er behandlet i kapittel 4.2 i dette dokumentet.

Det er klart uttrykt i ULB at datagrunnlaget for sjøfugl er mangelfullt.

Konsekvensvurderingene, som er utført av NINA, er derfor utført konservativt for å ta høyde for denne usikkerheten. Bedre kunnskap om sjøfugl i området er blant de høyest prioriterte temaene for oppfølging som er avdekket, og OED vil ta initiativ til en prosess for å forbedre kunnskapsgrunnlaget innen dette temaet. Det gjenstår å bestemme omfanget av arbeidet og hvordan dette skal organiseres.

For en omtale av sameksistens mellom petroleumsvirksomheten og fiskerinæringen vises det til kapittel 4.8 i dette dokumentet.

Null utslipp til sjø er en forutsetning for petroleumsvirksomhet i området, se kapittel 4.5.

Miljøverndepartementet (MD)

MD viser til samarbeidet i styringsgruppen for ULB og avgir ingen uttalelse.

Natur og Ungdom

Natur og Ungdom har avgitt uttalelse. I tillegg er det avgitt egne og likelydende uttalelser fra en rekke lokallag. Disse er ikke behandlet separat og ses i sammenheng med hovedorganisasjonens kommentarer.

170. Natur og Ungdom konkluderer sin uttalelse med følgende:

- Det må ikke åpnes for olje- og gassvirksomhet i Lofoten og Barentshavet, da slik virksomhet kan øke de norske CO₂-utslippene og også føre til store skader for økosystemet i havområdene og fiskeriressursene
- Regjeringen må vente til forvaltningsplanen er klar før en vurderer om Lofoten og Barentshavet skal åpnes for oljeutvinning.
- Avgjørelsen om hvor det skal opprettes petroleumsfrie soner må tas før en tar beslutning om området skal åpnes for petroleumsaktivitet.
- Konsekvensutredningen må revurderes og utarbeides på et faglig nøytralt grunnlag. Den utredningen som nå foreligger kan ikke ligge til grunn for forvaltningsplanen. Den gjenspeiler heller ikke de ulike delutredningene på en god nok måte. Departementet må ta hensyn til de miljøfaglige instansenes innvendinger. Det må brukes tid og ressurser på ny forskning slik at kunnskapshullene som er påvist blir dekket.

Natur og Ungdom henviser også til oljeselskapenes medvirkning i prosessen, og NU mener at dette gir et dårlig grunnlag for tillitt til ULB.

Norsk klimapolitikk har ikke vært en del av mandatet til ULB, jf. utredningsprogrammet. Andre prosesser ivaretar tiltak og virkemidler i forhold til klimagassutslipp. For regjeringens klimapolitikk vises det til St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk Klimapolitikk og St. meld. nr. 15 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001).

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

For en omtale av sameksistens mellom petroleumsvirksomheten og fiskerinæringen - og mulige petroleumsfrie fiskerisoner - vises det til kapittel 4.8 i dette dokumentet.

Delutredningene til ULB er utført av en rekke uavhengige forsknings- og utredningsmiljøer. I ULB-arbeidet er det forsøkt å balansere materialet fra en rekke ulike fagtema. Det er imidlertid klart at en slik utredning ikke kan dekke "alt". Delutredningene er alle forankret i de tema som er presentert i endelig utredningsprogram. Betydelig med dokumentasjon er innhentet og systematisert. I ULB arbeidet er det også lagt betydelig vekt på de kommentarer og innspill som er mottatt både til utredningsprogram og utredningen, og det er skissert prosesser for på sikt å bedre kunnskapsgrunnlaget hvor dette er avdekket som nødvendig. Det totale arbeidet som er gjennomført har fremskaffet informasjon som til sammen utgjorde et godt beslutningsgrunnlag for regjeringen da den skulle vurdere helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten – Barentshavet.

Sammendragsrapporten inneholder de viktigste resultatene fra delutredningene, og materialet er kortet ned ute at dette skal gå på bekostning av faglig riktighet eller kvalitet.

De miljøfaglige instansene er svært involvert i arbeidet både med ULB og de andre utredningene under forvaltningsplanen. Deres råd blir derfor lyttet til sammen med råd også fra andre relevante parter. I ULB er det skissert en del forslag til oppfølging av

kunnskapshull. En god del av disse vil ses i sammenheng med arbeidet med forvaltningsplanen

Om bruk av eksterne ressurspersoner i prosessen vises til kommentar nr. 12 og nr. 13.

Natur og Ungdom viser videre til en del av grunnlaget for at ULB ble satt i gang, samt fremholder synspunkter fra SFT og Norsk Polarinstitutt til utredningsprogrammet. Disse forholdene ble behandlet under prosessen med fastsettelse av utredningsprogrammet, og det henvises til dette.

Konkrete kommentarer er behandlet nedenfor:

171. I et område som ikke har slik virksomhet er det svært betenkelig å legge et prinsipp om sameksistens til grunn. Dette legger bevisbyrden over på naturen. Sameksistens betyr ikke det samme som at skadevirkninger har vært unngått.

God kunnskap om petroleumsvirksomheten er bakgrunn for sameksistens. Dette gjør at tiltak kan iverksettes for at skadevirkninger kan unngås. I forhold til havmiljø er forutsetningen om null utslipp til sjø et eksempel på en viktig premiss for å innfri god sameksistens. For sameksistens mellom petroleumsvirksomheten og fiskerinæringen vises til kapittel 4.8 i dette dokumentet.

172. Det må settes som krav at det skal være nullutslipp til luft av klimagasser på samme måte som null utslipp til sjø.

Det vises til kommentar nr. 17.

173. Natur og ungdom mener nullutslipp til sjø ikke er mulig med den teknologien som foreligger nå. Teknologi må ikke bare være tilgjengelig, men også godt utprøvd. Det vises blant annet til ODs miljøteknologirapport for temaet brønntesting.

Det vises til behandling av tilsvarende uttalelse fra Bellona (nr. 19).

174. Det stilles spørsmål til hvorfor det forventes en høyere driftsregularitet (95 %) i Lofoten-Barentshavet enn ellers.

ULB omtaler ikke driftsregularitet for produksjon, men driftsregularitet på reinjeksjonsanlegget. Det vises for øvrig til kapittel 4.5 i dette dokumentet for en omtale av forutsetningen om null utslipp til sjø.

175. Tilsvarende krav til utslipp må stilles for landanlegg som for offshore anlegg. Konsekvenser av utslipp fra landanlegg er ikke utredet.

Det vises til behandling av kommentar nr. 24.

176. For konsekvenser på fiskebestander er det ikke sett på interaksjon mellom artene (hvordan en art rammes ved at en annen art rammes). Tilsvarende også i forhold til sjøfugl

Det er valgt viktige arter som eksempler for konsekvensvurdering. Interaksjoner mellom miljøparametere er fremhevet som en viktig del av forutsetningene for de kvantifiseringene

som er gjort, men dette er i hovedsak relatert til en art (for eksempel beitepress på arten fra annen fisk). Selv den metode som er valgt innebærer betydelig usikkerhet. Med kobling mot flerpopulasjonsmodeller vil usikkerheten øke betydelig, og det vurderes ikke å ville gi et bedre beslutningsgrunnlag. For sjøfugl vises det til kommentar til Greenpeace (nr. 135).

177. Sammendragsrapporten beskriver konsekvensen for fiskerinæring og havbruksnæring på en måte som gir inntrykk av at konsekvensene ikke vil være så store ved en oljeulykke. Delutredningene for fiskeri og havbruk er ikke gode nok og har flere åpenbare mangler. Konkret nevnes mangel på kostnadsberegninger av konsekvenser relatert til et større oljesøl.

Sammendragsrapporten angir at større oljeutslipp, for fiskeriene særlig i områdene ved Lofoten, har et stort konsekvenspotensial. Det er imidlertid en rekke forhold som vil spille inn på omfanget av konsekvenser, og fagutredningene har vurdert det som uhensiktsmessig å kvantifisere dette (se for eksempel kommentar nr. 26). At konsekvensene kan være store er fremhevet, og likedan at det kan være betydelig forskjell mellom områder.

178. Dataene for sjøfugl er i stor grad gamle og mangelfulle. Det oppfattes å være motsetninger mellom sammendragsrapporten og delutredningen på dette området. I delutredning 7-b står "Dersom det hadde vært mulig å inkludere slike data i modellen, ville bildet sannsynligvis forandre seg betydelig for alle feltene". I sammendragsrapporten står: "i forhold til ULB er det derfor valgt en konservativ tilnærming".

Videre forstås sammendragsrapporten slik at konsekvenser for sjøfugl i åpent hav er detaljert vurdert, da dette omtales at "for sjøfugl i åpent hav ikke eksisterer et godt datamateriale, og at resultatene derfor er beheftet med usikkerhet".

Det vurderes ikke som motsetninger mellom sammendragsrapport og delutredning hva gjelder mangelfulle data om sjøfugl. Sjøfugl er det tema som er høyest prioritert i ULB hva gjelder oppfølging for å bedre kunnskapsgrunnlaget. At det vil være forskjeller i ordlyd mellom fagutredning og sammendragsrapporten er imidlertid en erkjennelse uten at dette skal gå på bekostning av det faglige innhold. Konservativ tilnærming henspiller på at konsekvensvurderingene er relatert til hekkesesong hvor sjøfugl er samlet på og omkring hekkelokalitetene, og således totalt sett mest sårbare for oljesøl.

Delutredningen sier at det ikke finnes gode nok data for åpent hav. Det finnes imidlertid noe data som er benyttet. Dette gjenspeiles i nevnte setning i sammendragsrapporten.

179. Utredningen ser ikke på effektene av opprydningsaksjoner – i forhold til sjøfugl.

Effektene av ulike oljevernaksjoner er vurdert i delutredning 7-d. Det er da sett på ulike teknologier og typer av utstyr og hvordan disse i seg selv kan skade miljøet. Det er da særlig vurdert effekt av dispergeringsmidler i forhold til fiskeegg/larver, samt strandsaneringstiltak i forhold til strandmiljø. Oljevernaksjoner vurderes generelt som positive i forhold til sjøfugl, og negative virkninger av slike aksjoner på sjøfugl var ikke fokusert i utredningsprogrammet og er ikke vurdert i utredningsarbeidet.

180. Et utkast av delutredning 7-b hadde, for sjøfugl, enn annen relativ skala for angivelse av konsekvenser enn endelig rapport. Endringen vurderes å ha nedvurdert konsekvensene.

Det vises til behandling av kommentar nr. 137.

181. Natur og Ungdom mener det er misvisende at samfunnsmessige virkninger presenteres for høyt aktivitetsnivå, da scenariobeskrivelsen angir dette som et lite sannsynlig aktivitetsnivå innen perioden.

En ulempe for ULB er at det er gjort lite kartlegging av petroleumsressurser i området. Fiktive felt er derfor lagt til grunn. For å dekke de krav til scenariobygging som ble bestemt vurderes derfor ikke høyt aktivitetsnivå som svært sannsynlig. De samfunnsmessige konsekvenser er angitt for samtlige aktivitetsnivå, basert på et nøkternt grunnlag.

182. Samfunnsutredningen burde også se på konsekvenser ved uhellsutslipp.

Det vises til behandling av kommentar nr. 26.

183. Flukt fra andre næringer til oljenæringen er heller ikke belyst.

Det vises til behandling av kommentar nr. 146.

184. Det vises til at utredningen om samiske forhold fikk noen uker på å ferdigstilles, samt at det i utredningen er lagt liten vekt på samisk kyst og fjord fiske, samt folkerettslige forpliktelser.

Nevnte utredning pågikk fra oktober 2002 til juni 2003. Samisk kyst- og fjordfiske er omtalt i utredningen. Forhold knyttet til folkerettslige forpliktelser er ikke en del av ULB mandatet og er således ikke belyst i sammendragsrapporten. Se for øvrig kommentar til uttalelse fra Sametinget (nr. 302).

185. Det stilles spørsmål til at skipstrafikk assosiert med norsk petroleumsvirksomhet utredes separat.

Dette er inkludert i ULB slik at ULB dekker alle faser og aktiviteter knyttet til norsk petroleumsvirksomhet. Samtidig er det naturlig at skipstrafikk assosiert med norsk petroleumsvirksomhet også ses i sammenheng med øvrig skipstrafikk. Dette gjøres i sektorutredningene om skipstrafikk som utarbeides under ansvar av FID.

186. Sammendragsrapporten bagatelliserer potensielle konsekvenser fra utslipp av ballastvann, og refererer ikke alle hovedpunkter fra delutredningen. Anbefalt tiltak fra delutredningen om behandling er ikke gjengitt

Det vises til behandling av kommentar nr. 25.

187. Sammendragsrapporten gjenspeiler på flere områder ikke delutredning 7-d fra Sintef. Konkret vises det til ising av fartøyer.

Ising av oljevernustyr er et forhold som er belyst. Ising av fartøyer er et kjent fenomen, som korrekt nok ikke er gjengitt i sammendragsrapporten. Dette vurderes imidlertid som et design- og operasjonsmessig forhold, heller enn beslutningsrelevant. Dette er forhold som oppleves innen fiskeri- og militær virksomhet i området, og hvor det finnes betydelig med kompetanse.

For oljevernutstyr (slanger/pumper) er bruk av ulike frostvæsker prøvd og rapportert med god virkning. Overbygging av utstyr og økt grad av automatisering av operasjoner er andre forhold som er relevant.

Naturviterforbundet (NaFo)

188. NaFo mener Regjeringen har lagt opp til prosesser som ikke er mulig å gjennomføre faglig forsvarlig. Herunder hevdes blant annet at ULB ikke skal tilegne seg ny kunnskap, men bare basere seg på eksisterende. Videre skal en ikke se på langtidseffekter og økosystemeffekter. Tiden som har vært tilgjengelig for de enkelte utredninger (2-7 uker) har vært for kort. Det vises blant annet til at dette har resultert i at en utredning er trukket tilbake.

Grunnlaget for ULB er at eksisterende kunnskap for det geografiske området og for virksomheten ses i sammenheng. Grunnlagsdata som ligger til grunn for arbeidet er således innhentet til medio 2002. Annen ny kunnskap som er kommet frem innen ferdigstillingen av sammendragsrapporten er tatt hensyn til. ULB har således benyttet all mulig ny kunnskap hvor dette har vært tilgjengelig. Avgrensningen for ULB var at det ikke skulle igangsettes nye feltstudier som en del av prosessen. Slike studier foregår uavhengig av ULB og er også foreslått som oppfølging av ULB.

Det er en forutsetning om null utslipp til sjø, jf. kapittel 4.5. Dermed er mulige langtidsvirkninger av utslipp til sjø ikke aktuelt i området Lofoten – Barentshavet. Langtidsvirkninger er et forskningstema som er omtalt i ULB, men ikke utredet. Dette er i tråd med utredningsprogrammet.

De ulike delutredninger ble gjennomført i perioden fra tidlig høsten 2002 til mai/juni 2003. De fleste studier har hatt en gjennomføringsperiode på flere måneder, og det understrekes at de fleste studiene som er gjennomført har hatt et avgrenset arbeidsomfang og således et tidsløp tilpasset dette.

Det er ikke korrekt at noen rapport er trukket tilbake. Det er imidlertid korrekt at enkeltpersoner som bidro i en studie har trukket seg fra arbeidet. Rapporten er imidlertid ferdigstilt av ansvarlig firma.

189. Eksisterende kunnskap om forholdene i Barentshavet vurderes av NaFo som svært mangelfull.

Det vises til en vurdering av kunnskapsgrunnlaget i kapittel 4.3 i dette dokumentet.

190. Det vises til formålet med konsekvensutredning (iht PBL) som er å klargjøre virkninger av tiltak som kan ha vesentlige konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunn. Konsekvenser skal sikre at disse virkningene blir tatt i betraktning under planlegging av tiltaket og når det tas stilling til om, og eventuelt på hvilke vilkår, tiltaket skal gjennomføres. Dette må også gjelde for konsekvensutredninger i Barentshavet.

Dette vil være forutsetningen for eventuelle feltspesifikke konsekvensutredninger i Barentshavet. Prinsippene i dette er også lagt til grunn for ULB, som ikke er en formell konsekvensutredning, men en utredning hvor scenarier basert på fiktive felt er lagt til grunn.

191. Konsekvensutredninger må utføres på faglig forsvarlig vis og med nødvendig faglig integritet. Det kan ikke aksepteres at oppdragsgivere bevisst går inn for å bestille utredninger som bare gir halve bildet.

Det arbeidsomfanget som har ligget til grunn for delutredningene er utledet av utredningsprogrammet, som igjen er fastsatt blant annet basert på en omfattende ekstern høring. Temaer og omfang av studiene vurderes derfor som tilpasset ULBs behov i overensstemmelse med et vedtatt utredningsprogram. De ulike delutredningene er utført av uavhengige institusjoner og selskaper. Fra OEDs side stilles det ikke spørsmål til utredernes faglige kunnskaper og integritet.

Nord-Trøndelag Fylkeskommune (NTF)

192. NTF viser til det betydelige omfang av utredninger som er gjennomført opp gjennom årene og at ULB således bør gi svar på de spørsmål som er stilt for at 18. konsesjonsrunde kan inkludere deler av Nordland IV, V, VI og VII. Åpning av interessante prospektive leteområder i Norskehavet med akseptable rammebetingelser vil være en forutsetning for å holde oppe interessen for norsk kontinentalsokkel.

Regjeringen besluttet i desember i fjor at det ikke skulle åpnes for videre petroleumsvirksomhet i Nordland VI, jf. kapittel 4.4 i dette dokumentet. Dette området ble derfor heller ikke inkludert i utlysningen av 18. konsesjonsrunde.

Det understrekes at deler av Nordland VI og hele Nordland VII ikke er åpnet for petroleumsvirksomhet, og således ikke er gjenstand for utlysning og konsesjonstildeling før Stortinget eventuelt har åpnet disse områdene.

193. NTF mener videre at leteboring i spesielt sårbare områder bør legges til perioder av året hvor risikoen er minst. Videre må det satses på oljevernberedskap og risikoreducerende tiltak knyttet til petroleumrelatert skipstrafikk, inkludert transport av olje fra Russland.

Dagens praksis i området er at leteboring er underlagt tidsbegrensninger. Dette er fastsatt i utvinningstillatelsene.

Det vises til arbeidet med sameksistensrapporten og arbeidsgruppens anbefalinger om begrensninger for petroleumaktiviteten i visse områder, se kapittel 4.8 i dette dokumentet.

Norsk petroleumsvirksomhet i området vil bety en betydelig styrking av beredskapen. FID arbeider i tillegg med prosesser for å styrke den statlige beredskapen relatert til skipstrafikken langs kysten. Det vises til kapittel 4.2 "Oljevern".

Nordland fylkes fiskarlag (NFF)

NFF behandlet saken på sitt årsmøte og fattet et vedtak i 15 punkter. Innholdet i disse er omfattende og således noe kortet inn.

194. NFF mener ULB gir grunnlag for å ta stilling til om fiskerinæringen skal akseptere fremtidig petroleumsvirksomhet i området. De er imidlertid kritisk til at spørsmålet skal behandles før den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet foreligger.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-

Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

195. NFF krever at borekaks og borevæske reinjiseres/tas til land også i nærliggende havområder. NFF uttrykker også usikkerhet på om problematikken rundt borekaks/-væske er godt nok utredet og at problemene kan være større enn det som er antydnet.

ULB-prosessen utreder petroleumsvirksomhet innenfor et definert område. Konsekvenser av utenforliggende petroleumsvirksomhet inn i dette området vil utredes som en del av Utredning av Ytre påvirkninger. Forholdet er også utredet i den Regionale konsekvensutredningen for Norskehavet.

196. NFF etterlyser beregninger som belyser konsekvenser av et utslipp fra en dypvannsbrønn, og hva som vil skje dersom oljen blir værende i vannmassene.

I utredningsområdet er havdypet generelt grunnere enn 400m, med 230m som gjennomsnitt for Barentshavet. Det vil således ikke være noen dypvannsbrønn i området. Hvordan en olje vil oppføre seg i vannsøylen etter et eventuelt havbunnsutslipp avhenger blant annet av oljens egenvekt, sammensetning, gassinnblanding og utblåsningsrate. I tillegg påvirkes dette av havdyp, sjiktninger i vannsøylen og eventuelle sidestrømmer. De fleste oljer er lettere enn vann og vil relativt hurtig nå havoverflaten, mindre andeler vil eventuelt innlagres i vannmassene. Olje i vannsøylen vil utsettes for naturlige nedbrytingsprosesser. I delutredning 7-c vurderes verst tenkelige konsekvenser for fiskelarver ved større oljeutslipp. Det er her lagt til grunn at olje innblandes i øvre del av vannsøylen for slik å kunne gi effekter på fiskerlarver i dette sjiktet.

197. NFF viser til at "versttenkelige scenariet" i forhold til oljesøl og konsekvenser på torskebestanden har lav sannsynlighet men kan bety kroken på døra for mange fiskere dersom det skjer.

Som resultatene i ULB viser, kan konsekvensene være store for dem som rammes av en eventuell verst tenkelig hendelse. Det vises til kapittel 4.6 "Erstatningsordninger for fiske".

198. NFF mener at det bør iverksettes tiltak som medfører minst mulig seismisk aktivitet i ett og samme område. NFF foreslår bruk av anbudsrunder som et mulig tiltak.

Vanligvis skytes ikke seismikk innen samme område flere ganger samtidig (samme sesong). Når NFF snakker om "samme område" er dette trolig tilstøtende areal hvor flere aktører er inne. Det ville være uheldig om OD/OED skal gripe inn i selskapenes anbudsrunder for seismikk, noe som likevel vil optimaliseres av selskapene for å samordne seismikk og dermed redusere kostnader (som kan bli betydelig pga. lang mobiliseringsvei).

I utlysningsteksten til de siste konsesjonsrundene, fra 15. konsesjonsrunde (1996) til 18. konsesjonsrunde (2004), ber myndighetene selskapene ta særlig hensyn til fiskeriaktiviteten når de seismiske programmene utformes. Seismiske undersøkelser foregår i nært samarbeid med fiskerimyndighetene (Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet). Rettighetshaver skal i henhold til petroleumsloven gi opplysninger om den planlagte undersøkelsen til myndighetene som vurderer hvorvidt undersøkelsen skal gjennomføres som planlagt. Under de seismiske undersøkelsene stilles det krav til fiskerikyndig person om bord i seismikk fartøyet, og at fartøyet skal holde seg i forsvarlig avstand til fartøy som driver fiske.

For en sammenfatning av sameksistensgruppens tilrådinger mht seismikk, se tabell 2 i kapittel 4 i dette dokumentet.

199. NFF påpeker usikkerhet til om seismisk aktivitet kan endre fiskens vandringsmønster. Dette er et ubesvart tema. Det er derfor, også i dagens system, lagt inn tidsbegrensinger for seismisk aktivitet i perioder med gytevandring og gyting for viktige arter. Det er således ikke grunnlag for å anta at fiskens vandringsmønster påvirkes.

200. NFF mener at de forhold som er påpekt viser at konsekvenser av utbygging og drift ikke er marginale, men vil være store for den/de som blir rammet. Utbygging i Nordland VI og VII vil gi arealbeslag med fangsttap, som eksempelvis på Eggakanten, og vil ha konsekvenser for en rekke fartøy.

Delrapporten om fiskeri (8-a) vurderer konsekvensene totalt i de ulike områder og for ulike redskapstyper. Konsekvensene er funne t generelt å være små og håndterbare og at de ikke vil ramme et fåtall hardt, men at de vil berøre flere fartøyer, men med begrenset virkning. Dette er spesielt gjeldende i forhold til eventuelt arealbeslag i Lofoten-området.

Regjeringen besluttet i desember i fjor at det ikke skulle åpnes for videre petroleumsvirksomhet i Nordland VI, jf. kapittel 4.4 i dette dokumentet.

201. NFF viser til ULB tabell 1, og at denne ikke tar tilstrekkelig hensyn til fiskeriaktiviteten.

ULB tabell 1 omhandler miljørisiko og vurderer ikke risiko i forhold til andre næringer. Dette er imidlertid vurdert i teksten i sammendraget.

202. NFF stiller spørsmål ved kunnskapshull som er avdekket og om dette er forenlig med oppstart av petroleumsvirksomhet. Det understrekes videre viktigheten av at utøver av en virksomhet har kunnskap og forståelse for hva som vil skje med mottakeren om uhellet er ute.

Vurdering av kunnskapsgrunnlaget og om dette er tilstrekkelig for å besvare de ulike spørsmål omkring helårig petroleumsvirksomhet er sentralt. Gjennom ULB-arbeidet er det sammenfattet en betydelig mengde informasjon om kunnskap, men også om enkelte kunnskapsmangler. Det eksisterer således et godt grunnlag for beslutningstaking. For å ha en best mulig forståelse av de ulike aktører som kan berøres av petroleumsvirksomhet er det viktig med en god dialog mellom partene.

203. NFF mener myndighetene har hatt en manglende prioritering av oljevern.

Det vises til behandling av temaet oljevern i kapittel 4.2 i dette dokumentet.

204. NFF mener stor anleggsvirksomhet kan bety midlertidig flukt av arbeidskraft fra andre virksomheter, og at dette kan gi tap av kompetanse. De viser videre til at stor aktivitet i et område er sterkt prisdrivende.

Delutredningen av samfunn konkluderer at det generelt ikke vil være stor konkurranse om

den samme arbeidskraften mellom petroleum og fiskerinæringen. Et unntak er i anleggsperioder, men disse er generelt kortvarige (1-4 år) og vil normalt ikke medføre tap av kompetanse.

205. Ut fra en totalvurdering finner årsmøtet i Nordland Fylkes Fiskarlag det vanskelig å kunne gå inn for at det skal åpnes for petroleumsvirksomhet i Lofoten - Barentshavet. Dette er et av verdens mest utsatte og produktive havområder og om risikoen for et uhell er liten så er katastrofen så total om det inntreffer et uhell.

Årsmøtet kan vanskelig akseptere en petroleumsvirksomhet i våre mest sensitive områder da det er fiskernes livsgrunnlag og arven til våre etterkommere det vil bli spilt rulett med. Årsmøtet kan likevel gå inn for at man gjennom nærmere drøftinger mellom Norges Fiskarlag og representanter for oljeindustrien foretar geografiske avgrensninger av områder det kan bores i. Det er imidlertid et ufravikelig krav om at det ikke må åpnes for lete- og petroleumsvirksomhet i resten av Nordland VI og Nordland VII og Troms II.

Dersom det skal prøvebores utenfor Lofoten og nordover må det foreligge en kartskisse med posisjoner som fiskarlaget kan ta stilling til før det blir aktuelt med prøveboring.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4

Når det gjelder forholdet til posisjoner for leteboring er dette informasjon som vil være tilgjengelig knyttet til samtykke prosessen for en eventuell leteboring.

206. NFF stiller seg kritisk til myndighetenes håndtering av situasjonen omkring økende mengde transporter av russisk olje langs kysten. Slepefartøyer som skal stasjoneres på kysten av Finnmark er enda ikke på plass. Ansvarsforhold knyttet til beredskap må klargjøres. Seilingsleder for skip bør utredes minimum 40 nm utenfor grunnlinjen.

Forhold knyttet til slepefartøyer og seilingsleder vil vurderes videre i sammenheng med Utredning av Skipstrafikk, samt i forbindelse med en Stortingsmelding som FID legger frem i løpet av høsten. Ansvarsforhold for norsk oljevernberedskap er godt definert, og er for eksempel presentert i ULB delutredning 7d. Det vises for øvrig til kapittel 4.2 i dette dokumentet.

207. Det er et minimumskrav at petroleumsvirksomhet som forårsaker skade på fiskeriene skal medføre full økonomisk kompensasjon. Dette skal gjelde uavhengig av om det er fra russisk transport eller norsk virksomhet.

Oljeselskapene og norske myndigheter må derfor etablere et slikt erstatningsfond.

Retningslinjer for dette må utarbeides i samarbeid med Norges Fiskarlag.

Det vises til kapittel 4.6 i dette dokumentet for en omtale av erstatningsordninger for fiske. Russisk transport ligger utenfor mandat til ULB.

Nordland fylkeskommune

Nordland fylkesting gjorde vedtak i saken med 26 stemmer.

Fylkestinget peker på at Nordland er det fylket som grenser opp til de mest attraktive leteområdene på norsk sokkel (Nordland VI og VII og nordre del av Norskehavet for øvrig). Dette gjør at saken er av stor betydning for Nordland fylke, og spesielt regionene Lofoten og Vesterålen.

”Den nordlige landsdelen – og spesielt regionene Lofoten og Vesterålen, er avhengige av reint hav for å sikre sitt viktigste næringsgrunnlag, fiskeriene. Ytre forhold som kan forstyrre f.eks. begrepet reint hav betyr mye for salg og eksport av fisken. Det er derfor viktig at miljøkrav og sameksistens med fiskeriene har stor fokus. Vi observerer at oljeindustrien har satt stor fokus og klare mål for den teknologiutvikling som skal ivareta miljøet og et reint hav, markedsmekanismene for salg av fisk, sameksistens med fiskeriene osv. Fylkestinget i Nordland setter derfor som en forutsetning at videre utvikling av oljevirkosheten i vårt område skjer i nært samarbeid med og i sameksistens med fiskeriene.

Områdene Nordland VI og VII utenfor Nordland er kystnære. Den korte avstanden til land og teknologiutviklingen gir kystområdene en unik mulighet for ilandføring og verdiskaping i form av terminaler, industriutvikling og arbeidsplasser, bl.a. boring og produksjon fra landbaserte anlegg. Med referanse til erfaringene av Snøhvit-utbyggingen i Finnmark, gir dette Nordland en fornyet mulighet til regionale ringvirkninger som vi har etterlyst gjennom mange år. Fylkestinget setter derfor som en forutsetning at planlegging og utvikling av eventuelle funn langs kysten tar høyde for ilandføring og regional verdiskaping.”

Fylkestingets flertallskonklusjon er gjengitt under:

208. Fylkestinget er i utgangspunktet positive til å utvikle petroleumsaktiviteten utenfor Nordland, og erkjenner at det må letes for at olje eller gass skal finnes. Med utgangspunkt i ULB og høringsuttalelsene må det umiddelbart iverksettes en dialog med de involverte aktører. Nordland fylkeskommune ønsker å bidra konstruktivt i et slikt arbeid.

Fylkestinget mener at ULB totalt sett gir et godt grunnlag for å ta stilling til helårig petroleumsaktivitet i området. Det er vår oppfatning at det er fullt mulig å få til en sameksistens med andre næringer og fokus på god miljøpolitikk i alle områder av norsk kontinentalsokkel. Utredningen bør derfor åpne for:

- Gjenopptakelse av aktiviteter i eksisterende lisenser i Nordland VI og Barentshavet umiddelbart.
- Tildeling av nye lisenser i åpnete områder i kommende konsesjonsrunder, 18. runde i Norskehavet og 19. runde i Barentshavet
- Snarlig igangsetting av de nødvendige prosesser for vurdering av åpning av uåpnede områder i Nordland VI og VII.

Fylkestinget forutsetter også at det ved igangsetting foreligger en betydelig bedring av oljevernberedskapen i området. Herunder beredskap for strandrensing. Det er også naturlig å se slepebåtkapasitet i Nordland i denne sammenhengen.

Når det gjelder Barentshavet vises det til uttalelser fra Troms og Finnmark fylkeskommuner.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Regjeringen besluttet ikke å åpne for videre petroleumsvirksomhet i Nordland VI, og derfor ble ikke Nordland VI inkludert i 18. konsesjonsrunde. Arbeidet med hvilke arealer som skal inngå i 19. konsesjonsrunde er ikke påbegynt. 29. januar i år lyste regjeringen ut "Tildeling i forhåndsdefinerte områder 2004 (TFO 2004)". I TFO 2004 ble et område rundt Snøhvitfeltet i Barentshavet inkludert.

For en redegjørelse om oljevern, se kapittel 4.2 i dette dokumentet.

Norges Fiskarlag (NF)

209. Norges fiskarlag viser til arbeidet hvor sameksistens mellom fiskeri og petroleumsvirksomhet er vurdert. En oppsummering av dette arbeidet ble gitt som vedlegg 1 til sammendragsrapporten (ULB). Fiskarlaget mener at de konklusjoner som arbeidsgruppen endte opp med og som er beskrevet i arbeidsgruppens konklusjon ikke er tatt med. De mener derfor at ULB refererer et feilaktig grunnlag.

I ULB er det kun gjengitt vel en side fra "Sameksistensrapporten". Denne rapporten er på 47 sider hvorav 5 sider i sammendraget. OED beklager at NF oppfatter det som er gjengitt i ULB som ufullstendig. Dette er imidlertid forsøkt å være en korrekt, men forkortet gjengivelse av rapportens sammendrag. NF og OED er imidlertid enige om konklusjonene. Disse er gjengitt direkte fra rapporten under. Se også kommentar nr. 113.

	Seismikk	Leteboring	Produksjon
Havområder i Lofoten – Barentshavet Sør som ikke nevnes nedfor	Arbeidsgruppen har ikke fremmet forslag om steds spesifikke tiltak.		
Havområder øst for 400 meters vandndyp i Nordland VI, VII og Troms II	Innsamling av seismikk bør ikke tillates desember – april. Innsamling av seismikk bør ikke tillates under innsiget av sild til Lofoten, vanligvis i august – september. I denne perioden bør seismikkfartøy ha fiskerifaglig kvalifisert følgefartøy, og innhenting av seismikk legges opp slik at den ikke forstyrrer innsiget av sild til overvintningsområdene.*	Leteboring, inkl forberedende arbeider, bør ikke tillates i desember – april. Leteboring i mulig oljeførende lag bør ikke tillates i mai.*	I den tiden arbeidsgruppen har hatt til disposisjon, har ikke gruppen kunnet samle seg om en konklusjon om at petroleumsvirksomhet vil være forenelig med å ivareta hensynet til fiskeressurser og fiskeriaktiviteter på en god måte i området
Et belte med en bredde på 50 kilometer langs kontinentalsokkelskråningen i Troms I, III og sør for 72° 30'N i Bjørnøya Vest	Innhenting av seismikk bør ikke gjennomføres i første kvartal Vilkår for innsamling av seismikk under innsiget av sild til Lofoten tilsvarende som for delområdet ovenfor.	Leteboring, inkl forberedende arbeider, bør ikke gjennomføres nord for 71°N i første kvartal. Sør for 71°N bør leteboring, inkl forberedende arbeider, ikke gjennomføres i perioden desember-april. Leteboring i mulig oljeførende lag bør ikke gjennomføres i mai.	Ingen steds spesifikke begrensninger
Et belte på 35 kilometer langs kysten i Troms III, Finnmark Vest og Øst	Vilkår for innhenting av seismikk avklares mellom berørte myndigheter og næringsinteresser i forkant av de planlagte aktiviteter.	Petroleumsvirksomhet i disse områdene synes ikke aktuelt i overskuelig framtid. Vilkår for leteboring og produksjon er derfor ikke drøftet nærmere.	

210. Det er ikke akseptabelt at ny virksomhet iverksettes før konsekvensutredningen foreligger og er satt inn i den helhetlige forvaltningsplanen.

Det finnes områder som er mer følsomme for petroleumsvirksomhet enn andre. NF vil derfor etter en totalvurdering av hensynet til fiskeressursene og miljøet arbeide for at det ikke åpnes nye områder for petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet. Dette gjelder Nordland VI, Nordland VII og Troms II.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Forskjell i følsomhet i forhold til petroleumsvirksomhet er grundig dokumentert i ULB. Spørsmålet om åpning av nye områder vil være gjenstand for en prosess hvor beslutning fattes av Stortinget.

NF har videre konkrete kommentarer til delkapitler i sammendragsrapporten:

211. Beskrivelsene i kapittel 3 viser vilje for å redusere utslipp til sjø og redusere negative effekter for fiskeriene. Det gjenstår ennå teknologiutvikling før målsettingen om null utslipp

kan bli oppfylt.

Null utslipp til sjø er en forutsetning for petroleumsvirksomhet i området i henhold til den definisjonen som er gitt i ULB, se kapittel 4.5 i dette dokumentet. Det er her beskrevet hvordan forutsetningene kan innfris.

212. Oppsummeringen av konsekvenser for fiskeriene (kapittel 5) er mangelfull og det er ikke vilje til å se de negative konsekvenser for flåten som vil oppstå ved en utbygging i utredningsområdet. Det vises konkret til hvordan en petroleumsvirksomhet i området kan påvirke markedets oppfatning av vannkvalitet/kvalitet på fisk. NF støtter ULBs vurdering av dette gitt at utslipp ikke forekommer.

Null utslipp til sjø er en forutsetning i området. Under normal drift skal denne problemstillingen således ikke forekomme. Se kommentar nr. 100.

213. I utredningsområdet opererer en rekke mindre kystfartøy. Ved et eventuelt oljeutslipp må en påregne fangstinntekter i størrelsen 60-80% av årsinntekt for en rekke fiskere. I tillegg kommer indirekte virkninger på lokalsamfunn og foredlingsindustri. For fiskeressursene (fiskelarver) kan også et akutt oljeutslipp gi alvorlige konsekvenser, noe som igjen kan gi redusert tilvekst i flere år fremover. Slike hendelser kan skje både ved leteboring og produksjonsboring, samt ved lekkasjer fra undervannsinstallasjoner.

Potensialet for negative konsekvenser som følge av et større utilsiktet utslipp er iht ULB stort, gitt at verst tenkelige forhold legges til grunn. Sannsynligheten er imidlertid større for at konsekvensene av et slikt utslipp skal bli mindre alvorlige.

Utblåsning av olje er lagt til grunn som "verst tenkelige hendelse" sammen med rørledningsbrudd og havari av produksjonsskip. Når det gjelder påstanden om at bruk av undervannsinstallasjoner kan gi lekka sjer med tilsvarende potensial for konsekvenser medfører dette ikke riktighet. Hendelser som for eksempel den på Draugen i mai 2003 vil ikke være dimensjonerende i forhold til konsekvenspotensial, da omfanget av utslipp her vil være betydelig lavere. Dette er likevel en alvorlig hendelse og fokus vil være på å unngå alle størrelser av utslipp.

214. ULB oppsummerer at negative konsekvenser (ved normal drift) er funnet å være små samtidig som avbøtende tiltak og tidsbegrensninger vil dempe slike virkninger. NF er sterkt uenig i dette. Konsekvenser for fartøy som opererer med faststående og aktive redskaper kan ikke sammenlignes. Bildet ULB gir om en god sameksistens mellom fiskerinæringen og petroleumsvirksomheten andre steder på sokkelen er ikke korrekt. Flåten er fortrent fra viktige fiskefelt uten noen form for kompensasjon. Dette gir større press på andre områder og høyere driftskostnader for det enkelte fartøy.

NF krever derfor at det iverksettes et arbeid for å etablere et fond som dekker eventuelle økonomiske tap flåte og industri kan få som følge av eventuelle negativ effekt knyttet til petroleumsvirksomheten, herunder transport.

Delutredningen om fiskeri er utarbeidet av uavhengige konsulentfirma som gjennom arbeidet har hatt god dialog med fiskerinæringen. Grunnlaget for vurderingene er videre det faktagrunnlaget som ble utarbeidet av Fiskeridirektoratet blant annet i samarbeid med NF. Konsekvensvurderingene er videre basert på erfaringer fra sokkelen for øvrig samt lokalspesifikke vurderinger for ULB området.

Ift utfordringen om en god sameksistens nedsatte regjeringen en arbeidsgruppe som skulle se på mulighetene for sameksistens, se kapittel 4.8 i dette dokumentet. Det er viktig med dialog mellom partene for å luften synspunkt og å forsøke å finne omforente løsninger. En god dialog er også utgangspunkt for videre vurdering av ulike virkemidler. Erstatningsordninger ved store oljeutslipp er behandlet i kapittel 4.6 i dette dokumentet.

Norges Kystfiskarlag

Kystfiskarlagets vurdering og konklusjon er gjengitt nedenfor. Videre er det angitt områder hvor de kommenterer på innholdet i ULB.

215. Med riktig forvaltning vil fiskeressursene i motsetning til oljeressursene, kunne forbli en evigvarende fornybar ressurs. Fiskerinæringen må derfor også i fremtiden få være bærebjelken i de nordnorske kystsamfunnene. Norges Kystfiskarlag vil advare mot å la seg blende av forventningene om et nytt oljeeventyr i Nord-Norge på en slik måte at man ofrer fiskerinæringen med sine tusenårige tradisjoner som bærebjelke langs kysten, eller utsetter denne for alvorlig risiko, til fordel for kortsiktige gevinster fra en oljevirkosomhet i området Lofoten - Barentshavet. Ut fra den diskusjonen som har vært om saken vil Norges Kystfiskarlag også advare mot å la et eventuelt erstatningsregime bli en "hvilepute" som gjør at viktige biologiske -, nærings- og samfunnsmessige konsekvenser oversees.

Utredningen avslører en rekke usikkerhetsmomenter knyttet til petroleumsaktivitet i utredningsområdet, og viser at konsekvensene av utilsiktede oljeutslipp vil være alvorlige. Konsekvensene synes imidlertid ikke tilstrekkelig klarlagt. Norges Kystfiskarlag viser til at Statens Forurensningstilsyn i sin uttalelse til saken påpeker at det gitt de sannsynlighetene for oljeutslipp som er beregnet i underlagsrapportene for ULB grundig må vurderes om det er ønskelig å utsette Norges mest verd havområder for en slik sannsynlighet for skade. Havforskningsinstituttet advarer i sin høringsuttalelse mot petroleumsaktivitet i områdene fra Lofotodden til Tromsøflaket.

Norges Kystfiskarlag krever på denne bakgrunn at norske myndigheter ikke tillater petroleumsaktivitet i området Lofoten — Barentshavet som på noen som helst måte kan komme til å sette norske fiskerier, norske fiskeressurser og Norges markedsmessige rennome som fiskerinasjon i fare.

På bakgrunn av de opplysninger som foreligger i saken, de forventede konsekvenser, og de konklusjoner som er gjort både fra arbeidsgruppen som har vurdert mulig sameksistens mellom fiskerinæringen og oljevirkosomheten, og i høringsuttalelsene fra SFT og Havforskningsinstituttet, og Norges Kystfiskarlag i mot videre prøveboring, utbygging og drift av Nordland VI, Nordland VII, Troms II samt de kystnære delene av det resterende området.

Dette av hensyn til fiskeriene og til fiskeressursene.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. Beslutning om helårig petroleumsaktivitet treffes på bakgrunn av alle samfunnsmessige forhold, og her står fiskerier og fiskeressurser sentralt. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

I ULB-arbeidet er verst tenkelige hendelser vektlagt når det gjelder akutte oljeutslipp. Konsekvensene av slike hendelser kan være meget alvorlige. Kunnskapen om omfanget av verst tenkelige konsekvenser er imidlertid godt klarlagt. Det er imidlertid mest sannsynlig at konsekvensene blir langt mindre alvorlige. Kommentarene fra både SFT og

Havforskningsinstituttet er tillagt betydelig vekt i ULB-arbeidet, og det henvises til behandlingen av disse etatenes kommentarer.

Risikoen for fiskeriene tillegges betydelig vekt i beslutningen om helårig petroleumsvirksomhet. En rekke vilkår stilles dessuten til petroleumsvirksomhet for å redusere eventuelle ulemper. Markedsmessige rennome-effekter påvirkes av en rekke forhold. Dette er omtalt i ULB sammendragsrapport og delutredninger.

216. Det er en mangel ved utredningen at den ikke i tilstrekkelig grad gir svar på omfanget av økonomiske, sysselsettingsmessige og eksportmessige ringvirkninger et større oljeutslipp vil ha for kystsamfunnene og for aktørene i fiskerinæringen.

Mange forhold vil påvirke konsekvensene av et eventuelt større oljeutslipp. Omfang av direkte tilgrisetede områder, omfang av områder pålagt administrative restriksjoner, samt markedets reaksjon på en hendelse er sentrale momenter. Disse er diskutert i ULB, med en vurdering av erfaringer fra andre hendelser. Det er imidlertid vanskelig å trekke klare konklusjoner på dette. Fagutrederen har uttalt at "det er vanskelig å tallfeste dette i forkant av en eventuell hendelse". Forholdene er imidlertid vurdert konkret i forhold til ulike områder, hvor type og omfang av fiske er vektlagt. Herunder er det i delutredningen angitt antall fartøyer og verdi av fangst i ulike kommuner. Dette har munnet ut i en vurdering av konsekvenspotensial, som for enkelte områder er vurdert som "stort".

217. En beredskapseffektivitet på 30-70 % vurderes ikke som tilfredsstillende. Uavhengig av eventuell norsk petroleumsvirksomhet må et tilfredsstillende beredskapsnivå være et prioritert ansvar for norske myndigheter. Beredskap assosiert med petroleumsvirksomhet må ikke vektlegges i denne sammenheng.

En effektivitet av oljevernberedskap ved første barriere på 30-70 % varierende over året tar hensyn til statistisk fordeling av ulike vær-situasjoner. Effektiviteten er vurdert basert på bruk av mekanisk utstyr. Det er viktig å understreke at under gitte værforhold vil bølgene bryte og olje vil piskes ned i vannmassene, og ikke lenger kunne tas opp med mekaniske midler. I tillegg tar heller ikke denne vurderingen hensyn til de neste barrierene innen en oljevernaksjon. De eksemplene som er utført av Sintef som en del av ULB viser at for de tilfellene med størst oljepåslag på land vil effekten av beredskap – i form av redusert oljemengde strandet – være 62 – 92 %.

Offentlig beredskap i området behandles i Utredning av Skipstrafikk under ledelse av FID. Temaet oljevern er omtalt i kapittel 4.2 i dette dokumentet.

218. Det etterspørres en redegjørelse for miljø konsekvenser relatert til de tillatte driftsrelaterte utslipp.

Delutredning 5 omhandler dette temaet. Det er videre oppsummert i sammendragsrapportens kapittel 3.5.4. Det konkluderes med at det aldri er påvist skade på marine organismer fra denne type utslipp, i den konsentrasjon og influensområde som er beregnet. Det er således konkludert som usannsynlig at det vil oppstå målbare økologiske eller ressursmessige konsekvenser fra slike utslipp i området. Se kapittel 4.5 "Null utslipp til sjø" i dette dokumentet.

219. Arealbeslag innebærer tapte inntekter og tapt verdiskapning for fiskerinæringen og kystsamfunnene. Konsekvensene av dette synes ikke å være utredet.

I delutredning 8-b er konsekvensene av arealbeslag vurdert for ulike områder og redskapstyper. Arealbeslag er funnet å ville gi fangsttap i enkelte områder. Omfanget av fangsttap er imidlertid vurdert som "lite" ("tilsvarende fangsten fra ett til to fartøyer under Lofotfisket"). Til sammenligning var antallet registrerte fiskefartøyer i Nord-Norge i 2001 vel 6500. Selv om langt fra alle disse driver i det aktuelle området indikerer dette en svært liten virkning i form av fangsttap, og konsekvens på fiskerinæring og kystsamfunn vurderes som marginal.

220. Hvor lang forventes en utbyggingsfase å være, og hvor store tap kan genereres ut fra dette?

Totalt vil en utbyggingfase typisk vare 2-4 år. Det meste av aktiviteten vil foregå på land. Normalt vil det først seint i utbyggingsperioden foregå aktiviteter offshore. Viktige faser vil være boring, eventuell rørlegging, installering av feltinstallasjoner (havbunnsinstallasjoner, produksjonsskip, fast stålplattform etc.) og klargjøring. Boring av produksjonsbrønner er den aktiviteten som vil ha lengst varighet og vil variere fra noen måneder til et par år avhengig av feltets størrelse og beskaffenhet. Deler av denne aktiviteten kan også foregå etter produksjonsstart. Varigheten av de andre aktivitetene er normalt i størrelsesorden fra uker til noen måneder. Aktiviteter vil normalt tilpasses perioder med minst mulig konfliktpotensial i forhold til andre virksomheter. Fangsttap som følge av slikt anleggsarbeid vurderes derfor som lite sannsynlig.

221. Utformingen av kontinentalsokkelen i Nord-Norge gjør at både arealmessige og praktiske/driftsmessige konflikter vil være annerledes enn i Nordsjøen.

De vurderinger som er gjort i ULB er så langt som mulig søkt tilpasset faktiske forhold i området. ULB dekker imidlertid et stort område og favner således ikke alle lokale detaljer. Slike forhold vil dekkes gjennom prosessen med feltspesifikke konsekvensutredninger.

222. Det savnes et realistisk tidsperspektiv for eventuell petroleumsvirksomhet i området.

ULB bygger på fiktive felt satt sammen i scenarier. Utredningsperioden er satt til 2005-2020. Industrien har uttalt at høyt aktivitetsnivå er lite sannsynlig, og at en lengre tidshorison er nødvendig for slikt omfang av aktivitet. Normal forventet produksjonstid for oljefelt er fra noen få år til over 50 år (for eksempel Ekofisk som startet produksjonen i 1971 og planlegger drift til minimum 2028). Gassfelt kan, igjen naturligvis avhengig av reserver og produksjon, ha en enda lengre produksjonshorison. Trollinnretningen, hvor produksjonen startet i 1996, er bygget med en levetid til 2070. Snøhvit planlegges i første omgang med en levetid på vel 30 år. Basert på erfaringer fra andre områder vil en virksomhet medføre en gradvis utbygging, hvor nye funn etter hvert realiseres. Normalt tales det vel om at Norges oljereserver har en varighet i et 50-års perspektiv, mens gass har et 100-års perspektiv. I forhold til fornybare ressurser er levetiden kort, og det er derfor viktig at virksomheten opererer på en bærekraftig måte uten irreversible konsekvenser på miljø og naturressursgrunnlaget.

223. Forholdet omkring økt konkurranse om arbeidskraft synes overfladisk behandlet i ULB.

Det vises til kommentar nr. 64 og nr. 204.

Norges Naturvernforbund

I tillegg fra hovedorganisasjonen er det mottatt uttalelse fra lokalavdelingen i Sør-Trøndelag. Disse er behandlet samlet. Det samme gjelder også uttalelser fra Natur og Ungdom og lokallag av Venstre, som heller ikke er behandlet separat.

224. Naturvernforbundet mener ULB ikke er et egnet beslutningsgrunnlag ("ikke så grundig og omfattende" jamfør Stortingets innstilling) og at den bryter med Forvaltningslovens prinsipper om at den skal være "tilstrekkelig opplyst" og ellers avviker fra konsekvensutredninger.

Kunnskapshullene har et slikt omfang at det ikke gis grunnlag for å avgrense petroleumsfrie soner.

Delutredningene til ULB er utført av en rekke uavhengige forsknings- og utredningsmiljøer. I ULB-arbeidet er det forsøkt å balansere materialet fra en rekke ulike fagtema. Det er imidlertid klart at en slik utredning ikke kan dekke "alt". Delutredningene er alle forankret i de tema som er presentert i endelig utredningsprogram. Betydelig med dokumentasjon er innhentet og systematisert. I ULB arbeidet er det også lagt betydelig vekt på de kommentarer og innspill som er mottatt både til utredningsprogram og utredningen, og det er skissert prosesser for på sikt å bedre kunnskapsgrunnlaget hvor dette er avdekket som nødvendig. Det totale arbeidet som er gjennomført har fremskaffet informasjon som til sammen utgjorde et godt beslutningsgrunnlag for regjeringen da den skulle vurdere helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten – Barentshavet.

Petroleumsfrie fiskerisoner er et virkemiddel myndighetene vil vurdere i situasjoner hvor sameksistens er vanskelig å oppnå, se kapittel 4.8 i dette dokumentet. Dette er ikke relatert direkte til kunnskapsgrunnlaget. Omfang av kunnskap er imidlertid sentralt i ULB, og tillegges stor vekt i vurderingen av ULB, se kapittel 4 i dette dokumentet.

225. Naturvernforbundet mener det ikke er viktig å komme i gang med petroleumsvirksomhet i Barentshavet, da det finnes mer enn nok interessante områder å lete i, samt at det finnes et betydelig potensial for å ta ut mer i eksisterende felt. De oppfordrer derfor regjeringen heller til å stimulere aktiviteten i eksisterende felt enn en uansvarlig åpning av Barentshavet.

Økt utvinning er viktig, men produksjon fra eksisterende felt kan ikke veie opp et sterkt fall i produksjonen. Derfor er det behov for nye letearealer for å unngå en sterk nedbygging av petroleumsaktiviteten og produksjonen, jf. St.meld. nr. 38 (2003-2004) Oljemeldingen.

Regjeringen tok sin beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Naturvernforbundet mener manglene ved ULB er betydelige, og viser til kommentarer fra miljødirektoratene. Konkret nevner de imidlertid en del forhold:

226. En null alternativ-beskrivelse foreligger ikke.

Nå-situasjonen er beskrevet i en rekke rapporter, ref. sammendragsrapporten tabell 1-2 og delutredning 9-a, herunder også prognoser om mulig fremtidig utvikling uten ny virksomhet,

samt forhold som kan innvirke på dette naturlig (for eksempel klimaendringer).

227. Det er ikke utredet kumulative miljøpåvirkninger sett sammen med bla langtransportert forurensning.

Som følge av null utslipp til sjø forventes ikke kumulative miljøkonsekvenser med langtransporterte forurensninger (bla miljøgifter), og dette er således ikke utredet. Langtransportert forurensning er utredet i Utredning av Ytre Påvirkning, og de påpekte forhold vil vurderes som en del av arbeidet med forvaltningsplanen.

228. Det er ikke angitt konkrete forslag til begrensinger i aktivitet (tid og rom)

Tidsbegrensninger er f.eks knyttet til leteboring. Det kan også tenkes at tidsbegrensninger for ulike vedlikeholdsoperasjoner vil være hensiktsmessig. Begrensninger for leteboring vil vurderes av myndighetene relatert til konkret virksomhet, spesielt ifm utlysning av konsesjonsrunder og tildeling av nye utvinningstillatelser.

For en sammenfatning av sameksistensgruppens spesifikke tilrådinger mht seismikk, leteboring og produksjon i området, se kapittel 4.8 i dette dokumentet.

229. Det er ikke vurdert konsekvensene av økte CO₂-utslipp, herunder konsekvenser i forhold til Norges forpliktelser.

Det er ikke i ULBs mandat å vurdere norsk klimapolitikk, jf. utredningsprogrammet. Andre prosesser ivaretar tiltak og virkemidler i forhold til klimagassutslipp. For regjeringens klimapolitikk vises det til St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk Klimapolitikk og St. meld. nr. 15 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001).

230. Seismikkstudien har ikke vurdert endret adferd eller effekter på bunndyr, reker, koraller, ikke-kommersielle fiskearter, med mer.

Seismikkstudien har, basert på tilgjengelig kunnskap, vurdert mulige påvirkninger av adferd. Det er beskrevet at det er mangelfull kunnskap på dette området. Begrensninger av seismisk aktivitet i områder og perioder med gyting/gytevandring er derfor et tiltak som be nyttes i dag og som vil føres videre.

231. En har ikke sett på endret fiskeadferd fra miljøgifter.

Det planlegges ikke utslipp av miljøgifter, og mulige virkninger på fiskens adferd er derfor ikke vurdert. Konsekvensvurderinger er utført for den type utslipp som kan forventes fra eventuell virksomhet i området.

232. Det er ikke redegjort for problemer knyttet til ising (vekt, funksjonalitet, risiko)

Problemstillinger knyttet til ising er vurdert i delutredning 7-d. Herunder resultater fra Sintefs modell for beregning av islaster. Dette er også sett på i relasjon til utøvelse av oljevernaksjoner.

Norges Rederiforbund (NR)

233. NR mener at helårig petroleumsvirksomhet i området ikke vil gi vesentlig andre eller større utfordringer enn de industrien har lang erfaring med å takle i Nordsjøen. Risikoen er klart håndterbar. Petroleumsvirksomhet i området må og kan foregå uten uakseptable konsekvenser for fiskeri og skipsfart. NR mener ULB dokumenterer disse forholdene og sier seg enig med "hovedkonklusjonene" i sammendragsrapporten. Arbeidet som gjenstår med forvaltningsplanen er primært en oppdatering og forbedring av planer for hvordan petroleumsaktiviteten bør håndteres, ikke produksjon av radikalt ny viten. I og med de meget konservative risikovurderingene i ULB, ventes ikke nye utredninger å ville endre beslutningsgrunnlaget i forhold til åpning i negativ retning. Arbeidet med forvaltningsplanen må ikke ytterligere forsinke en endelig avgjørelse. Åpning for aktivitet i området er tidskrittisk for næringen og viktig for å legge føringer for aktivitet på russisk side. Det er på denne bakgrunn forsvarlig og riktig å:

- gjenoppta aktiviteter i eksisterende lisenser i Nordland VI og Barentshavet umiddelbart
- gjenoppta arbeidet med lisenstildeling i alle områder som tidligere har vært åpnet
- åpne hittil uåpnede områder i Nordland VI, VII og Troms II innen utgangen av 2004

Regjeringen besluttet at det ikke skal åpnes for videre petroleumsvirksomhet utenfor Lofoten, se kapittel 4.4. Dette innebærer at de to utvinningstillatelsene som er tildelt i området ikke kan gjenoppta sine aktiviteter og at nye tildelinger ikke vil bli foretatt. Det vil således ikke være noen form for petroleumsvirksomhet i dette området inntil den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet foreligger.

Regjeringen besluttet å åpne for videre helårig petroleumsvirksomhet i de allerede åpnede områdene i Barentshavet syd, med visse unntak. I dette ligger at eksisterende utvinningstillatelser i Barentshavet kan gjenoppta sin virksomhet.

Spørsmålet om åpning av uåpnede områder vil være gjenstand for en prosess hvor beslutning fattes av Stortinget.

234. En konklusjon i sammendragsrapporten er at skipstrafikken representerer en forholdsvis høy sannsynlighet for utslipp sammenlignet med øvrige aktiviteter. Det henvises til delutredning 14. Denne inneholder en rekke forenklinger og antagelser som gir stort utslag på konklusjonen, dvs. en markant overestimering av risikoen. Dette er også omtalt i delutredningen, men ikke videreført i sammendragsrapporten. NR mener risikoen fra skipstrafikk knyttet til petroleumsvirksomhet er akseptabel og håndterbar i dag, samt at en rekke tiltak vurderes for å redusere denne ytterligere. Effekten av disse tiltakene er ikke vurdert samlet i rapporten. Statistikkgrunnlag, antagelser og forutsetninger i ULB delutredning 14 må derfor revurderes.

Resultatene i delutredning 14 tar ikke hensyn til planlagte eller iverksatte tiltak. Det er derfor i ettertid gjort vurderinger av effekten av disse tiltakene. Oppdaterte resultater, samt oversikt over total sannsynlighet for utslipp over 1000 tonn, er presentert i kapittel 4.1 i dette dokumentet. Det henvises videre til Utredning av Skipstrafikk under ledelse av FID.

235. Rignæringen i Norge opplever for tiden få oppdrag med oppsigelser, permitteringer og utflagging av virksomhet som konsekvens. Fortsatt synkende nivå vil øke denne forvitringen av norsk offshorekompetanse. Næringen trenger derfor nye leteområder på norsk sokkel. Åpning for leting i Lofoten-Barentshavet fra 2004 vil være et viktig bidrag til å snu trenden vi nå er inne i. Beslutningen må komme raskt.

Det vises til kommentar nr. 233.

236. Med henvisning til uavklarte områder og felles forvaltning av biologiske ressurser i Barentshavet understreker NR behovet for et overordnet perspektiv hvor næringsaktivitet, vern mot forurensning og nasjonal sikkerhet inngår. Norsk tilstedeværelse i området er videre en forutsetning for at HMS-standarden i regionen blir høy. Dette hensynet taler for å ikke skyve åpning på norsk side ut i tid.

Strengt miljøkrav krever ny teknologi. Dette kan gi positive ringvirkninger for norske forskningsmiljøer og leverandørindustri, også når sårbare områder utenom norsk sokkel planlegges utbygget.

Det vises til kommentar nr. 233. Videre vises til kapittel 4.5 i dette dokumentet.

237. NR viser til de norske forpliktelsene for reduksjon i utslipp til luft, og skipstransportens tiltak knyttet til dette. Det understrekes at NOX utslippene fra internasjonal skipsfart er holdt utenfor ECE-konvensjonen.

Kommentarene er korrekt. I ULB er utslipp fra den totale skipstransport i influensområdet likevel inkludert for å kunne vurdere mulige miljøkonsekvenser lokalt/regionalt.

238. Trafikk fra Russland vil i hovedsak gå til USA og Europa. Med nasjonale krav i USA og EU til skipskvalitet er det grunn til å tro at tonnasjen vil være av god kvalitet og ikke såkalte russiske rustholker. Petroleumsvirksomhet i Norge nordpå vil videre bedre beredskapssituasjonen vesentlig. Det er likevel av stor viktighet at det finnes tilstrekkelig og egnet slepekapasitet i området før det åpnes for større aktivitet på norsk side. Det bør videre vurderes om påbudte farleder bør etableres i området 20-40 nautiske mil. Å etablere Barentshavet som PSSA bør ikke gjennomføres da dette bør forbeholdes unike områder, noe som igjen kan underminere de grunnleggende prinsippene i Havrettskonvensjonen om rett til uskyldig gjennomfart og ferdsel i internasjonale streder.

Angående oljevern, se kapittel 4.2 i dette dokumentet.

FID har igangsatt et arbeid med å etablere økt slepekraft i området. De første fartøyene er allerede på plass, og dette skjer uavhengig av norsk petroleumsvirksomhet i området. FID arbeider videre med å vurdere flere andre virkemidler for å redusere risikoen fra skipstrafikk generelt og i dette området spesielt. Påbudte farleder og opprettelse av PSSA er eksempler på dette. Dette belyses nærmere i Utredning av Skipstrafikk, og vil også inngå i en Stortingsmelding som legges frem av FID til høsten.

Spørsmålet om en eventuell søknad til FNs sjøfartsorganisasjon IMO om PSSA for særskilt utpekte områder av norskekysten, i henhold til IMOs kriterier, vurderes i en egen prosess. Denne prosessen ledes av Miljøverndepartementet

Norsk institutt for naturforskning (NINA)

239. NINA har deltatt i utredningsarbeidet og kommenterer således ikke dette. De ønsker imidlertid å sette fokus på validiteten til de grunnlagsdata for sjøfugl som er benyttet og det kritiske behovet for å forbedre kunnskapen på dette området. Mange data er 15-20 år gamle,

og i flere områder mangler data helt. Det er derfor betimelig å sette spørsmålstegn ved gyldigheten til grunnlagsdataene som er brukt i utredningen, slik det er entydig påpekt i delutredningen og også nevnt i sammendragsrapporten.

På denne bakgrunn er NINA tilfreds med at dette behovet for å realisere SEAPOP-konseptet kommer klart til uttrykk i OEDs utredning.

Det er klart uttrykt i ULB at datagrunnlaget for sjøfugl er mangelfullt.

Konsekvensvurderingene, som er utført av NINA, er derfor utført konservativt for å ta høyde for denne usikkerheten. Bedre kunnskap om sjøfugl i området er blant de høyest prioriterte temaene for oppfølging som er avdekket, og OED vil ta initiativ til en prosess for å forbedre kunnskapsgrunnlaget innen dette temaet.

Norsk Petroleums forening, avd. Nordland (NPF)

ULB er meget omfattende. Kun et fåtall forhold bør følges opp med tiltak i Regjeringens videre arbeid med beslutningsgrunnlag om helårig petroleumsvirksomhet i området.

240. Sameksistens – Det bør etableres et omforent avtaleverk mellom partene hva gjelder arealbruk, ansvarsforhold og erstatningsansvar.

For så vidt gjelder arealbruk samordnes de forskjellige nærings- og miljøinteresser forut for åpning av område for petroleumsvirksomhet ved en alminnelig høring med etterfølgende behandling i regjering og Storting. Tildeling av utvinningstillatelser samordnes i forhold til de ulike interesser i forbindelse med regjeringsbehandlingen. De ulike interesser i forbindelse med en konkret utbygning av en petroleumsforekomst samordnes i forbindelse med alminnelig høring av konsekvensutredninger i henhold til petroleumsloven og plan- og bygningsloven med etterfølgende behandling i enten regjering eller Storting.

For så vidt gjelder ansvarsforhold og erstatningsansvar for petroleumsvirksomheten er dette bl.a. regulert i petroleumsloven § 10-8 "Ansvar for forpliktelse", § 10-9 "Ansvar for skadeforvoldelse", kapittel 7 "Erstatningsregler for forurensningsskade" og kapittel 8 "Særlige regler om erstatning for norske fiskere".

Departementet kan ikke se at det eksisterer behov for ytterligere avtaleregulering av dette. Dersom det i fremtiden oppstår behov for det vil det i så fall bli vurdert.

241. Risiko – Selv om risikoen for akutte oljeutslipp er liten, vil det være meningsfylt å iverksette prosesser som bidrar til ytterligere reduksjon (utstyr, metoder og organisering).

Det henvises til vurdering av risiko i kapittel 4.1 i dette dokumentet.

242. Oljevernberedskap/Russland – Transport av russisk olje er en separat agenda som krever generell styrking av statlig oljevernberedskap langs kysten.

Oljevernberedskap er omtalt i kapittel 4.2 i dette dokumentet.

243. Samfunn – Det forventes at Regjeringen legger til rette for størst mulige positive

ringvirkninger for Nordland fra virksomhet utenfor Nordland.

Det vises til omtale av muligheter for lokal og regional verdiskapning i kapittel 4.7 i dette dokumentet.

Norsk polarinstitutt (NP)

NP har kommentert ut fra hva de mener er relevante faglige kvalitetskrav til en strategisk konsekvensutredning, til tross for at ULB ikke er formelt forankret i lovverk med tilhørende kvalitetskrav. NP vurderer utredningene i ULB som et verdifullt grunnlag for videre arbeid med utredningen av samlet påvirkning i Barentshavet og forvaltningsplanen. NP oppfatter imidlertid at ULB har flere svakheter. Hovedankepunktene er presentert i det følgende.

244. Det foreligger ingen redegjørelse av samlede konsekvenser på Barentshavet av petroleumsrelatert påvirkning (for eksempel fra øvrig norsk petroleumsvirksomhet, russisk petroleumsvirksomhet og skiping av russisk olje)

Mandatet for ULB er å utrede konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet. Styringsgruppen for den helhetlige forvaltningsplanen, ledet av Miljøverndepartementet og med deltagelse fra NP, ble enig om at temaet "øvrig norsk petroleumsvirksomhet" og "russisk petroleumsvirksomhet" skal utredes som en del av Utredning av konsekvenser fra Ytre påvirkninger, som MD har ansvaret for. Konsekvenser fra skiping av russisk olje utredes i Utredning av Skipstrafikk, hvor Fiskeridepartementet er ansvarlig, og hvor Kystdirektoratet koordinerer arbeidet. De samlede konsekvenser vil vurderes på bakgrunn av disse utredningene, av styringsgruppen under ledelse av Miljøverndepartementet.

245. Drøftingen av konsekvenser munner ikke ut i klare anbefalinger om hvilke beslutninger som bør fattes. En del av områdene er allerede åpnet for leting, men med klare begrensninger. Det er uklart om hensikten er å redusere eller fjerne tidsbegrensninger på boring eller å utvide det geografiske området for leteboring. Det ville videre vært en fordel om ULB var en regional utredning som et rullerende system, tett integrert med forvaltningsplanen.

ULB sin fokus på driftsfasen er positiv fordi det bidrar til å utfylle tidligere analyser av letefasen, men er lite beslutningsrelevant nå.

Gjennom hele arbeidet har intensjonen med ULB vært objektivt å klargjøre faktagrnnlaget om positive og negative konsekvenser, kunnskapsgrnnlaget osv. slik at dette skal utgjøre et faktabasert beslutningsgrnnlag. Det har aldri vært intensjonen at ULB skal gi noen konklusjoner eller anbefalinger. Dette vil følge av den politiske behandlingen.

Regjeringen valgte å stanse all virksomhet i området inntil forholdene omkring miljøkonsekvenser og sameksistens ble utredet. Dette betød også stans i allerede åpnete områder.

De regionale konsekvensutredninger som finnes bygger på kunnskap om en rekke allerede utbygde felt i drift, samt planlagt videre virksomhet. I ULB-området finnes ingen helårig virksomhet, utover Snøhvit. ULB baseres således på scenarier med fiktive felt. På sikt, gitt en utvikling i området, vil det være naturlig å utarbeide regionale konsekvensutredninger også i

dette området. Disse vil være konkrete i forhold til faktisk virksomhet og eventuelle miljøbelastninger, og vil etter hvert være en naturlig informasjonskilde til forvaltningsplanen.

Det har tidligere vært betydelige utredninger omkring letevirksomhet i Norskehavet og Barentshavet. En viktig hensikt med ULB var derfor å utrede driftsfasen, for å kunne få et mer fullstendig beslutningsgrunnlag om hele petroleumsvirksomhetens livsløp. Den informasjonen som er lagt frem om hele livsløpet, inkludert driftsfasen, vurderes derfor som meget beslutningsrelevant.

246. ULB har ingen sammenstilling av alle scenariene. Det kan også stilles spørsmålsteget om scenariene viser "verst tenkelig tilfelle", særlig for driftsfasen, hvor nullutslipp er utredet som eneste alternativ. Høyere utslipp burde vært utredet.

I ULB (sammendragsrapport og delutredninger) angis anslag for utslipp til luft, sannsynlighet for utilsiktede hendelser med mer per scenario. ULB er basert på scenarier bygget opp av et antall fiktive felt. Plassering og type feltutbygging er fokusert for å vurdere konsekvenser hvor det antas størst konfliktpotensial. Antall felt er således å anse som eksempler og ikke konkret forventning om hva som vil komme. Å summere data for scenarier kunne vært av interesse dersom ULB skulle være beslutningsgrunnlag for omfang av virksomhet. Dette er ikke tilfelle.

Null utslipp er en svært viktig og klar forutsetning for virksomhet i området. Det vurderes derfor som uaktuelt med kontinuerlige utslipp av for eksempel produsert vann, og det ble således valgt ikke å utrede dette.

247. Ved å forutsette gassfelt i stedet for oljefelt dempes inntrykket av mulige miljøvirkninger.

I utredningsområdet er det relativt større forventning om gassfunn enn oljefunn. Dette henger sammen med geologiske/petrofysiske forhold (dannelsen av petroleum). I ULB scenariene er imidlertid olje vektlagt i forhold til gass; flest oljefelt. Dette er gjort nettopp for å fokusere på viktige konfliktpotensialer. Å bare utrede oljefelt ville ikke reflektere den virkelige situasjonen i området. Se også uttalelse nr. 270 fra Oljedirektoratet.

248. ULB er ikke konkret på hvilke begrensninger som vil legges på aktiviteter i tid og rom. Slike forhold er viktige å få klarlagt.

ULB konkluderer med en del generelle og strenge miljøforutsetninger, herunder blant annet null utslipp til sjø og ingen skade på korallrev. I forhold til fiskeressurser og fiskeri vises til arbeidet i "sameksistensgruppen", se tabell i behandlingen av kommentar nr. 209. Regjeringen vil legge disse anbefalingene til grunn ved vurdering av vilkår og mulige begrensninger for petroleumsaktiviteten av hensyn til fiskeriaktiviteten ved eventuelle fremtidige tildelinger av nye utvinningstillatelser i området. Videre detaljerte miljøvilkår vil stilles til eventuelle konkrete prosjekter av de relevante fagmyndigheter. Det er ikke hensiktsmessig eller i tråd med norsk forvaltningspraksis å detaljregulere en virksomhet på generell basis. Dette vurderes konkret i forhold til faktisk virksomhet og det område den opererer i. Konkrete forslag til tiltak vil være gjenstand for høring gjennom lovpålagte feltvise konsekvensutredninger. Det vil således være god mulighet for høringsinstanser å påvirke slike forhold etter hvert.

249. Det er ikke redegjort for kriteriene for å beregne miljøkonsekvenser. Dette gjør det vanskelig å etterprøve vurderingene.

Vurderingene av konsekvenser er utført av uavhengige fagmiljø som har basert sitt arbeid på sin kunnskap og erfaring samt tilgjengelig dokumentasjon og data. De faglige vurderinger er behørig begrunnet, særlig i delrapportene, og sammenfattet i sammendragsrapporten. For å lette presentasjonen har en del utredere imidlertid benyttet en relativ skala, hvor konsekvenser er kategorisert som "ubetydelig", "liten", "middels" og "stor". Dette er forankret i kvalitative vurderinger og representerer ingen faglig korrekt kvantitativ metode. For å kunne etterprøve vurderingene henvises det derfor til den faglige dokumentasjonen i delrapportene.

250. NP vurderer at konsekvenser for sjøfugl på Bjørnøya er utilstrekkelig belyst.

Vurderingene av sjøfugl i forhold til virksomhet på det fiktive feltet "Bjørnøya Vest" er utført av NINA etter samme metodikk som for resterende felt, og ved å legge til grunn dagens kunnskap for området. Departementet har full tillitt til NINAs vurderinger av dette området. Konsekvenspotensialet er vurdert som "stor", det vil si høyeste konsekvenskategori.

251. Kunnskapsgrunnlaget er på flere områder beheftet med stor usikkerhet. Det må snarest settes i verk forpliktende program for å dekke kunnskapshull. Dette må minimum omfatte sjøfugl, sjø pattedyr, bunnsamfunn og sentrale økosysteminteraksjoner. Sjøfuglloppfølgingen må også omhandle det nordlige Barentshavet og iskantsonen. Oppfølging av oljevern må også inkludere olje i is. Eksempelvis etterspør NP klarhet om økosystemer i Arktis er mer sårbare for utslipp fra oljesektoren enn i tempererte farvann, kunnskap om langtidseffekter av olje i arktiske strandområder.

NP mener videre at en konservativ tilnærming ikke vil veie opp for kunnskapshull i alle tilfeller.

I ULB er det skissert prosesser for oppfølging av flere temaer. Flere av temaene vil følges opp gjennom det videre arbeidet med forvaltningsplanen.

I oppfølgingen av ULB vil OED, i samarbeid med andre etater/prosesser, særlig fokusere på sjøfugl, oljevern og risiko knyttet til skipstrafikk.

Andre prosesser, herunder forvaltningsplanen, vil følge opp sjøpattedyr, bunnsfauna, samiske forhold med mer.

Bedre kunnskap om sjøfugl i området er blant de høyest prioriterte temaene for oppfølging som er avdekket, og OED vil ta initiativ til en prosess for å forbedre kunnskapsgrunnlaget innen dette temaet. Det gjenstår å fastsette omfanget av arbeidet og hvordan dette skal organiseres.

Olje i is er en problemstilling som også er omtalt i ULB. Dette er lite relevant i forhold til de områder hvor konkret virksomhet er mest nærliggende. Temaet vil likevel bli inkludert i vurderingen av oppfølging innen området oljevern.

Konkret nevner NP at området bunnsamfunn må utredes generelt og ikke kun gjennom lokale og feltrelaterte studier. Det er en viktig forutsetning at sårbare bunnsamfunn, inkludert korallrev, ikke skades. Det er således påkrevd en grundig kartlegging av disse innen et

influensoområde i forhold til konkret planlagt petroleumsaktivitet. Dette gjøres før oppstart av noen aktivitet i berørte områder. Basert på kunnskap fra andre områder, og gitt null utslipp til sjø, vurderes temaet som av lokal heller enn regional/generell karakter.

De ulike delutredninger vurderer sårbarhet og mulige konsekvenser av den skisserte virksomheten i forhold til influensområdet. Det gjøres imidlertid ikke noen konkret sammenligning med tilsvarende virksomhet i andre havområder. Fokus er på utredningsområdet. Som en viktig del av utredernes arbeid diskuteres eventuelle kunnskapsmangler. De viktigste av disse er referert og diskutert i sammendragsrapporten, inkludert forslag til oppfølging.

Som poengtert av NP har en i tilfeller hvor kunnskapsgrunnlaget har begrensninger lagt inn sikkerhetsmarginer i form av konservative tilnærminger. I de fleste tilfeller medfører dette en konsekvensvurdering som angir ”stort” konsekvenspotensial. Ny kunnskap vil således generelt kunne redusere konsekvenspotensialet. Det erkjennes at dette ideelt sett ikke er en fullgod tilnærming. Den er imidlertid en tilnærming som vektlegger miljøet. Det er videre en erkjennelse at kunnskapsgrunnlaget aldri vil være fullkomment. For å bringe kunnskapsgrunnlaget videre, slik at eventuelle beslutninger om konkret virksomhet kan besluttes basert på et enda bedre grunnlag, er det derfor foreslått konkrete tiltak for oppfølging på en rekke områder. For en redegjørelse av kunnskapsgrunnlaget/kunnskapshull, se kapittel 4.3 i dette dokumentet.

252. Det ville vært ønskelig om videre beslutninger om petroleumsvirksomhet utsettes til en samlet vurdering av påvirkning er ferdig. Dersom det likevel fattes beslutninger på grunnlag av ULB, må det gjøres unntak for områder hvor kunnskapen er liten eller områder med spesielt store naturverdier.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

253. Sammendragsrapporten kan vanskelig leses selvstendig. Dette begrenser dokumentets verdi som selvstendig beslutningsunderlag.

Beslutningsgrunnlaget som ULB representerer, utgjøres av delutredningene, sammendragsrapporten, innkomne høringsuttalelser og behandlingen av disse. Det har således aldri vært en målsetning at sammendragsrapporten alene skal utgjøre det eneste beslutningsgrunnlaget. I sammendragsrapporten er imidlertid de viktigste forhold og konsekvenser oppsummert, for å lette tilgangen på den mest sentrale informasjonen.

254. ULB er frikoblet fra de andre utredningene som til sammen vil utgjøre et grunnlag for forvaltningsplanen. Dette gjør at det ikke blir mulig å se alle virkningene i sammenheng.

Konkret vises til at ulykker og beredskap mellom skipstransport og petroleum må analyseres samlet.

Forvaltningsplanen, som skal dekke en rekke andre områder i tillegg til petroleumsvirksomhet, skal se virkningene i sammenheng og etablere et forvaltningsregime basert på dette.

Når det gjelder områdene skipstrafikk og petroleum, relatert til risiko for oljeutslipp, er dette et godt eksempel på et tema som vil analyseres samlet som et grunnlag for forvaltningsplanen.

Miljøverndepartementet (MD) og Fiskeridepartementet (FID) sitter i styringsgruppen for ULB. MD, FID og OED sitter også i styringsgruppen for forvaltningsplanen. Dette har som formål å sikre koordinering mellom de ulike prosessene.

255. NP viser til en konkret setning i sammendragsrapportens side 107, som forstås som en misforståelse av SVO-arbeidet: "Vurderingene er imidlertid ikke gjort som en samlet, integrert betraktning av det geografiske området og dets økologiske betydning".

Departementet erkjenner at setningen kan feiltolkes og beklager dette. Denne er ment å vise til konsekvensvurderingene i ULB, at disse ikke i delutredningene/delkapitler er gjort samlet og integrert, og at det nettopp derfor er valgt å gi en separat, samlet og integrert konsekvensvurdering i forhold til SVO, som da gjøres i kapittel 8.2.5.

256. NP etterlyser vurderinger av nasjonale forpliktelser og oppfølging av utslipp til luft fra petroleumsvirksomhet i området.

Dette har ikke vært et tema som inngår i mandatet for ULB. Det vises til behandling av kommentar nr. 17.

257. NP mener petroleumssektoren må bygge opp en overvåking for Barentshavet som samkjøres med annen overvåking slik at en oppnår en felles utnyttelse av overvåkingsdataene.

NPs syn er helt i tråd med forslaget for overvåking som er gitt i sammendragsrapporten (ref kapittel 9.4, siste avsnitt). Før en konkret overvåkingsstrategi og – plan kan etableres må det avgjøres hvilken virksomhet som skal være i området (type og omfang). Et slikt system kan således ikke utarbeides på generelt grunnlag. Det vil videre være naturlig at dette arbeidet ses i sammenheng med forvaltningsplanen, slik at eksisterende programmer og forskning samordnes, i tråd med NPs syn.

Avslutningsvis har NP noen spesifikke kommentarer omkring sjøfugl og sjøpattedyr. Det gis her en vurdering av status innen temaer knyttet til disse miljøkomponentene. Informasjonen tas til etterretning. De konkrete kommentarer er i hovedsak også reflektert i ovenstående kommentarer og er behandlet der. Et par forhold er behandlet under.

258. NP poengterer et misforhold mellom delrapport 7b og sammendragsrapporten hva gjelder sel i Lofoten-området (tilsvarende er også poengtert av OLF).

Oppdaterte data fra SVO-arbeidet medførte at konsekvenspotensialet for sel i dette området ble oppgradert. Det ble således laget et erratum til delrapport 7b. Sammendragsrapporten tar hensyn til denne oppdaterte informasjonen.

259. NP mener artsutvalget for sjøpattedyr ikke gir et korrekt bilde av situasjonen. De er derfor uenig i vektingen av konsekvenser for sjøpattedyr mellom enkelte områder.

Artsutvalget er basert på de felles konsekvensvariable som definert av NP og HI. I tilfeller med mange konsekvensvariable innen et tema er det i enkelte tilfeller foretatt begrensninger

basert på faglige vurderinger. For kyst-Norge er således blant annet kystseler lagt til grunn heller enn mer nordlige arter.

Vurdering og relativ vektning av konsekvenspotensial er utført av fagutrederne basert på faglig kunnskap og tilgjengelige data.

Norske Sivilingeniørers Forening (NIF)

260. NIF mener ULB gir et godt grunnlag for videreutvikling av petroleumsvirksomheten i området, samtidig som det er viktig at kunnskaper videreutvikles som beskrevet i sammendragsrapporten.

NIF mener videre det er viktig at Norge vurderer området som en helhet og etablerer en strategi og fremgangsmåte deretter. Det er viktig å påvirke russiske myndigheter og selskaper til å legge seg på samme restriktive miljømessige linje som Norge. Dersom Norge går foran med vår teknologi og vinner erfaring kan effekten i tillegg til økt sikkerhet bli mer rasjonell drift under vanskelige værforhold. Teknologien kan således bli forretningsmessig attraktiv og innebære en styrke i forhold til russisk virksomhet. Et samarbeid med Russland kan således påvirke den totale sikkerheten i Barentshavet i positiv retning.

NIF mener en vil få det beste miljøbidraget ved en gradvis og balansert utvikling av aktiviteter i Lofoten og på norsk side i Barentshavet. Starten på prosessen bør ikke skyves ut i tid, men en må bruke all tilgjengelig kunnskap til å formulere riktige miljøkrav til virksomheten og videreføre leteaktiviteter og helårige utvinningsaktiviteter etter hvert som forholdene ligger til rette for dette.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)

261. Olje- og gassutvinning i området må baseres på bærekraftige prinsipper, høyt beredskapsnivå og reelle krav om null utslipp til sjø.

Dette fordrer strenge vilkår for driftsregularitet, inspeksjon og vedlikehold. Kravene må klarlegges i forkant av leting og utbygging for å stimulere til bedre løsninger. Beredskapsteknologi må videreutvikles.

Dette er i samsvar med forutsetningene for ULB og de prosesser som er beskrevet for oppfølging

262. NHO foreslår tilpasning av vedlikehold til visse årstider for å redusere sannsynligheten for utslipp.

Spesifikke operasjonelle vilkår for virksomheten vil stilles av de relevante myndigheter for konkret virksomhet.

263. NHO understreker den økte sikkerhet fiskeriene vil oppnå gjennom petroleumsrelatert beredskap og forsynings - og helikoptertrafikk.

Oljevernberedskap er omtalt i kapittel 4.2 i dette dokumentet.

264. NHO mener at områdevern ikke er en god løsning på miljøutfordringene.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

265. Det har vært en sterk nedgang i antall arbeidsplasser i de nordligste fylker. Petroleumsvirksomhet kan gi viktige vekstimpulser og skape grunnlag for verdiskapning, investeringer og arbeidsplasser i landsdelen. Snøhvit er et godt eksempel på dette. Petroleumsnæringen står overfor betydelige utfordringer i årene som kommer. Uten tilgang på nye arealer for leting kan mange arbeidsplasser i leverandørindustrien være truet. Petroleumsvirksomhet i området kan også gi positive ringvirkninger for annen næringsvirksomhet.

NHO anbefaler således en trinnvisåpning av Lofoten og Barentshavet for leting og utbygging. En slik åpning vil være forsvarlig uavhengig av den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet. Tilgang på prospektivt areal i tilstrekkelig omfang er en helt avgjørende faktor for å motvirke et kraftig fall i leting og utbygging på norsk sokkel de nærmeste år. Det forutsettes at premissene for drift er miljømessig akseptable og i sameksistens med fiskeriene og at det satses videre på forbedring av oljevernberedskapen i Nord-Norge.

Spørsmålet om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet må vurderes i lys av alle samfunnsmessige forhold. Regjeringens beslutning i desember i fjor om å gjenoppta virksomheten i Barentshavet, men å avvente en beslutning om Lofoten inntil forvaltningsplanen foreligger må ses i dette lys, jf. også kommentar nr. 264.

266. En gjenåpning for virksomhet i området vil øke beredskapen, også mot russisk trafikk.

Se kommentar nr. 263.

OER oil AS

267. OER finner sammendragsrapporten grundig og omfattende. Rapporten legger heller ikke skjul på de utfordringer industrien møter ved helårig petroleumsvirksomhet i disse sensitive områdene. Det henvises for øvrig til kommentarene fra OLF.

OERs kommentar tas til etterretning.

Oljedirektoratet

268. OD mener at utredningen inkludert delrapportene, tidligere studier, erfaring fra

området og nåværende regelverk gir et godt grunnlag for å vurdere konsekvensene av helårig petroleumsvirksomhet i området.

Kommentaren tas til etterretning.

269. Ca 36% av de totale uoppdagede ressursene på norsk sokkel forventes å ligge i Lofoten – Barentshavet. For å nå den langsiktige utviklingsbane som er satt som mål i St. meld. nr. 38 (2001-2002) må disse ressursene utvikles.

Kommentaren tas til etterretning.

270. I ULB scenariene er det for høyt aktivitetsnivå lagt til grunn 10 felt; 6 oljefelt og 4 gassfelt. Basert på statistikk og forventninger basert på mer enn 23 års leting inkludert 62 undersøkelsesbrønner er det størst sannsynlighet for å finne gass. Totalt sett vurderer OD høyt aktivitetsnivå som lite sannsynlig, mens middels aktivitetsnivå er mer realistisk. Konsekvensvurderingene bør derfor baseres på dette nivået. Tidsperspektivene for å finne og utvikle feltene som ligger inne i høyt aktivitetsnivå vurderes som urealistisk i forhold til hva som er vanlig i Nordsjøen og Norskehavet.

En del av grunnlaget for utredningene som skal benyttes i forvaltningsplanen er å se på ulike aktivitetsnivåer, inkludert høyere nivå enn hva som forventes.

271. OD har en rekke kommentarer til bruken av risikobetraktninger i ULB og kritiserer blant annet den konservatismen som er lagt til grunn i beregningene, at metoden vanskeliggjør sammenligning med andre deler av sokkelen, og at risikobidrag fra petroleumsvirksomheten ikke er satt i perspektiv i forhold til risikobidrag fra andre virksomheter.

Styringsgruppen for forvaltningsplanen har oppfordret til bruk av konservatisme og bruk av "verst tenkelige" scenarier. Dette kan ha medført at resultatene kan virke misvisende i forhold til erfart virkelighet, og at denne forutsetningen har vært vanskelig å kommunisere. Risiko i forhold til annen virksomhet vil vurderes i sammenheng med forvaltningsplanen og har ikke vært en oppgave for ULB. Det vises for øvrig til kapittel 4.1 i dette dokumentet.

272. I scenariodokumentet er utslipp og transport basert på en høy/ambisiøs platåproduksjon. Disse forutsetningene brukes så flatt over analyseperioden. Dette gjør at f eks tanktransport utover i feltets levetid blir alt for høy.

Scenariene er bygget omkring fiktive felt. Ved definering av disse er det gjort en del forenklinger, f eks at produksjonen vurderes som flat gjennom produksjonsperioden. Slike forenklinger vurderes imidlertid ikke å ha betydning for de spørsmål utredningen danner grunnlag for.

273. Kartet på ULB omslaget viser et område som strekker seg til nord for Svalbard. Det er imidlertid ikke gjort vurderinger av hva som skjer ved oljeutslipp nord for Bjørnøya.

Aktivitetsområdet for ULB er området fra og med Nordland VI i sør til Bjørnøya i nord. Områder sør og nord for dette inngår i et mulig influensområde. Det er således ikke vurdert hva utslipp sør og nord for aktivitetsområdet vil bety, men konsekvenser i disse områdene fra virksomhet i aktivitetsområdet er vurdert. Det vises også til behandlingen av kommentar nr. 4.

Det er videre i vedlegg til uttalelsen kommentert på setninger og formuleringer i rapporten. Disse er ikke omtalt her. Det henvises til ODs uttalelse. I forhold til innledningen av sammendragsrapportens kapittel 3 presiserer OD at 95 % driftsregularitet gjelder reinjiseringsanlegget for produsert vann, og ikke drift generelt.

Oljeindustriens landsforening (OLF)

OLF har avgitt en omfattende høringsuttalelse, i to deler. En generell del samt spesifikke kommentarer til sammendragsrapport og delutredninger. OLFs konklusjon er som følger:

274. "ULB gir totalt sett et godt og tilstrekkelig grunnlag for å ta stilling til helårig petroleumsaktivitet i utredningsområdet Det er i dag fullt mulig å få til en sameksistens med andre næringer og fokus på god miljøpolitikk i alle områder av norsk kontinentalsokkel. Utredningen bør derfor åpne for:

- Gjenoppstart av aktiviteter i eksisterende lisenser i Nordland VI og Barentshavet umiddelbart.
- Gjenopptagelse av aktivitet umiddelbart med sikte på lisenstildeling i alle områder som tidligere har vært åpnet.
- Åpning av uåpnede områder i Nordland VI, VII og Troms II innen utgangen av 2004."

Regjeringen besluttet at det ikke skal åpnes for videre petroleumsvirksomhet utenfor Lofoten, se kapittel 4.4. Dette innebærer at de to utvinningstillatelsene som er tildelt i området ikke kan gjenoppta sine aktiviteter og at nye tildelinger ikke vil bli foretatt. Det vil således ikke være noen form for petroleumsvirksomhet i dette området inntil den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet foreligger.

Regjeringen besluttet å åpne for videre helårig petroleumsvirksomhet i de allerede åpnete områdene i Barentshavet syd, med visse unntak. I dette ligger at eksisterende utvinningstillatelser i Barentshavet kan gjenoppta sin virksomhet.

Spørsmålet om åpning av uåpnede områder vil være gjenstand for en prosess hvor beslutning fattes av Stortinget.

275. Kunnskapsgrunnlaget er generelt godt. Operasjoner i disse områdene vil ikke gi vesentlig andre utfordringer enn de vi kjenner lenger sør.

Det aktuelle området vurderes som av stor ressursmessig betydning. 35 % av uoppdagede ressurser anslås av OD å ligge i dette området.

For en redegjørelse av kunnskapsgrunnlaget/kunnskapshull, se kapittel 4.3 i dette dokumentet.

276. Økte utslipp av CO₂ og NO_x til atmosfæren vil være en utfordring i forhold til norske utslippsforpliktelser. Dette må finne sin løsning i et nasjonalt perspektiv innenfor den klimapolitikken Stortinget har vedtatt.

Utslipp til luft er ikke et isolert tema for Lofoten-Barentshavet, men vil vurderes integrert

med andre utslippskilder og tiltaksmekanismer.

Norsk klimapolitikk har ikke vært en del av mandatet til ULB, jf. utredningsprogrammet. Andre prosesser ivaretar tiltak og virkemidler i forhold til klimagassutslipp. For regjeringens klimapolitikk vises det til St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk Klimapolitikk og St. meld. nr. 15 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001).

For NOX vises det til det pågående arbeidet med vurderinger knyttet til å oppfylle Norges forpliktelser ihht Gøteborgprotokollen.

277. ULB vektlegger ”verst tenkelige hendelser” når risikobildet beskrives. Normalt skal dette gi et konservativt men realistisk bilde. Etter OLFs mening er mange av forutsetningene så konservative at det totale situasjonsbildet ikke lenger er realistisk. Herunder at høyeste aktivitetsnivå gjennomgående er lagt til grunn, høye anslag over kombinasjoner av utslippsrater og varighet, hendelser er antatt å inntreffe på verst mulig tidspunkt, null effekt av beredskap er lagt til grunn.

OLF mener basis til middels aktivitetsnivå er et mer realistisk grunnlag. En risikobasert tilnærming med utgangspunkt i et mer realistisk utbyggingsscenario, der også effekten av beredskap ble tatt hensyn til ville i større grad muliggjort en vurdering av risikoen.

En forankring av vurderingene i verst tenkelige hendelser er en omforent felles basis for utredningene som vil inngå i den helhetlige forvaltningsplanen. Av samme årsak ble det etablert et scenario med høyt aktivitetsnivå, som ligger godt over hva som vil forventes i den angitte tidsperioden, men for å imøtekomme en rekke ulike og avtalte kriterier for scenarietygging. Det er således korrekt at basis til middels aktivitetsnivå vil gi et bedre forventningsbilde av aktivitet i området i tidsperioden.

En kunne valgt mer ”sannsynlige” hendelsesforløp enn de valgte ”verst tenkelige”. Et viktig kriterium for ULB var imidlertid å fokusere på mulige konfliktområder og således vise de mest alvorlige konsekvenser som kan inntreffe. OED tar til etterretning at dette har vanskeliggjort risikokommunikasjonen, og at dette kan ha skapt en ”forventning” om at de verste hendelsene vil skje. Disse har imidlertid svært lav sannsynlighet for å inntreffe. Departementet mener at den metoden som er valgt har klart å vise omfang av konfliktpotensial, og hvor stort dette teoretisk kan bli. Forventet konfliktpotensial vil imidlertid være langt lavere.

Konsekvensvurderinger utført uten å ta hensyn til oljevernberedskap var også et metodisk valg basert på ”verst tenkelige” prinsippet. Dette er også i tråd med vanlig praksis ved miljørisikoanalyser. For å angi omfang av oljevernberedskapens effekt ble det imidlertid gjort eksempelstudier av Sintef (delutredning 7-d). Resultatene viser i størrelsesorden inntil 85-90% reduksjon av strandet olje som følge av beredskap. At denne effekten derfor er viktig i forhold til konsekvenser er således klar, men har muligens ikke kommet godt frem i sammendragsrapporten. Det vises for øvrig til ny dokumentasjon om total sannsynlighet og miljørisiko i kapittel 4.1 i dette dokumentet.

278. Oljeindustrien har ansvar for beredskapen knyttet til petroleums virksomheten. I dag bygger industrien opp en beredskap i forbindelse med Snøhvit. Ved gjenopptakelse av aktiviteten i området Lofoten - Barentshavet vil industrien bygge en beredskap i området tilpasset aktivitetsnivået. Denne beredskapen blir tilpasset petroleumsaktivitetene, men vil

være tilgjengelig dersom det skjer ulykker knyttet til skipstransport, og dermed bidra til å bedre beredskapen i nord. Industrien vil videreføre samarbeidet med Kystverket om samordning av oljevernressurser, og med de lokale parter.

ULB angir at helårig petroleumsvirksomhet i området vil virke positivt inn på den totale oljevernberedskapen i området, og også kan komme skipstrafikkrelaterte hendelser til gode. OLF mener dette er et viktig moment.

Etter OLFs oppfatning er det også viktig å understreke at den petroleumsrelaterte beredskapen og forsynings- og helikoptertrafikken som vil oppstå i tilknytning til helårig petroleumsaktivitet i området vil ha en positiv sikkerhetsmessig virkning for fiskeriene.

Det vises til kapittel 4.2 "Oljevern" i dette dokumentet.

279. Begrepet kunnskapshull er ikke dekkende for den aktuelle kunnskapssituasjonen. OLF mener kunnskapsgrunnlaget generelt er tilstrekkelig, og støtter de tema som er foreslått for oppfølging.

Kunnskapshull er et begrep som er introdusert i prosessen. Kunnskapshull er i denne sammenhengen brukt om områder hvor mer kunnskap er ønskelig.

280. OLF mener at de positive virkningene på økonomien i Nord-Norge og mulighetene for avledet industriell aktivitet er konservativt vurdert i ULB. Erfaringer fra Snøhvit viser betydelige lokale og regionale leveranser, større enn forventet på forhånd.

Beregningene er forankret i nøkterne vurderinger hvor statistikk og standardmodeller er benyttet. Erfaringene fra Snøhvit viser imidlertid at potensialet kan være større dersom mulighetene utnyttes. Departementet mener imidlertid det er viktig at konsekvensene for samfunn vurderes nøkternt for ikke å skape for store forventninger.

281. OLF er enig i at forvaltningen av ulike sektorer må ses i sammenheng for å sikre miljøkvalitet og ressursgrunnlag og for å muliggjøre sameksistens. Det forventes imidlertid ikke at de andre delutredningene vil bringe frem nye momenter som vil endre grunnlaget for en beslutning om videre petroleumsaktivitet i området. En utsettelse av aktivitet i påvente av forvaltningsplanen vil ha samfunnsmessige konsekvenser; utsatt sysselsetting, tap av kompetanse, svekket konkurranseevne. De områdene prospektene i høyt aktivitetsnivå befinner seg i vil sannsynligvis tildeles over flere konsesjonsrunder. Myndighetene har således anledning til å styre tildelingstakten i lys av resultatene fra de første boringer.

Det vises til kommentar nr. 274.

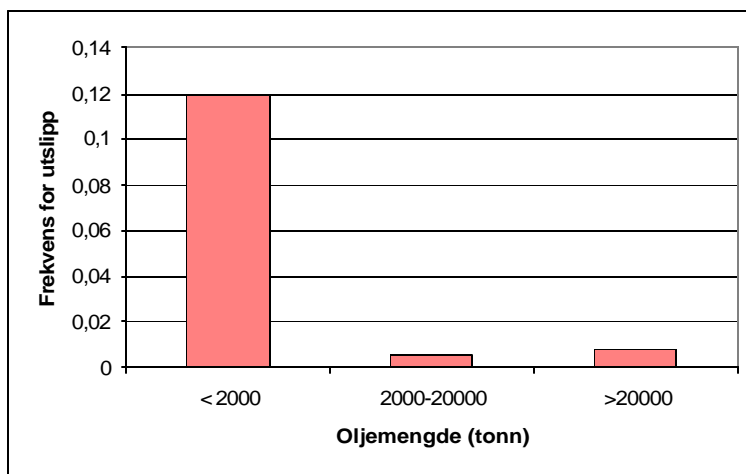
Nedenfor følger en gjennomgang av mer spesifikke kommentarer til sammendragsrapporten og delutredningene, som ikke er reflektert i de generelle kommentarene over.

282. Sannsynligheten for bunkersutslipp i delutredning 14 synes å være ¼ av hva som er angitt i sammendragsrapportens figur 7-3 og som beskrevet på side 70 i rapporten. Det synes som om sammendragsrapporten inkluderer uhellshendelser for skip – men som ikke medfører utslipp av bunkers eller råolje.

Etter en gjennomgang av grunnlagsdataene viser det seg at OLF har rett i sin kommentar. Sannsynlighet for hendelser som ikke gir utslipp er uriktig tatt med i oversikten i sammendragsrapporten. Det er imidlertid korrekt angitt i delutredningen. Hendelser uten

utslipp utgjør hele 77 % av anslaget i kategorien 0-2000 tonn. Ved å ekskludere "0 utslipp" fra denne utslippskategorien er anslaget over sannsynlighet for bunkersutslipp således 14 % for høyt scenario over 15 års perioden (se korrigert figur under), ikke 53 % som angitt i sammendragsrapporten. I de korrigerte tallene utgjør 12 % poeng sannsynlighet for mindre enn 2000 tonn og 2 % poeng utgjør de større kategoriene til sammen (basert på dette datagrunnlaget), se figur nedenfor.

OED har i etterkant fått gjort mer detaljert arbeid knyttet til skipsrisiko, hvor datagrunnlaget er vurdert grundigere og hvor også effekten av tiltak er vurdert. Dette er presentert i kapittel 4.1 i dette dokumentet.

283. OLF mener at skadeomfanget på fisk fra et eventuelt "verst tenkelig scenario" for oljeutslipp er anslått 10-100 ganger for høyt. Dette begrunnes ut fra en antatt effektkonsentrasjon på 0,9 ppm er lagt til grunn. Dette tallet refererer til effekt på dyreplankton og alger, mens mest sensitive testdata for fisk er 7,3 ppm. For fisk vil derfor skadepotensialet reduseres med en faktor på 9.

Modellen som er benyttet er videre oppjustert med faktor 10 da denne baseres på dispergert olje og ikke løst fraksjon, som i samme delrapport angis å utgjøre den største trusselen for fiskeegg og larver. Løst fraksjon utgjør normalt 1/10 av dispergert olje.

Etablering av grense for skadelig effekt og grunnlag for modelloppsett er foretatt av fagutredene basert på sine faglige vurderinger og tilgjengelig kunnskap. Forutsetningen for deres arbeid var imidlertid at konservative betingelser skulle legges til grunn. Dette er igjen forankret i "verst tenkelig scenario" filosofien som har ligget til grunn for ULB-arbeidet. Det er således en erkjennelse at beregningene angir svært konservative anslag.

284. Med den relativt grove tilnærmingen som er benyttet til å vurdere konsekvenser burde det datagrunnlaget som foreligger om sjøfugl, samt generell kunnskap om overlapping mellom sjøfuglforekomster, frontsystemer etc. ha vært tilstrekkelig til å foreta konsekvensvurderinger for hele året.

Vurderingen av at grunnlaget ikke var tilstrekkelig for å gjøre slike betraktninger for vinterhalvåret ble gjort av fagutredere, her NINA. Departementet respekterer deres faglige vurdering og temaet er planlagt for videre oppfølging.

285. Det at konsekvensvurderingene er gjort uten å ta hensyn til effekt av oljevernberedskapen er spesielt viktig i forbindelse med vurdering av konsekvenser for strandområder. Det er her vektlagt scenariet med størst strandet mengde olje, noe som burde vært nyansert.

Underlagsmaterialet viser at i ca 25 % av tilfellene vil olje aldri strande, og at for kun 5 % av tilfellene vil olje nå land i løpet av de første 48 timene.

Fokus på scenarier med størst mengde strandet er basert på "verst tenkelige hendelse" tankegangen som er et omforent prinsipp i arbeidet.

286. OLF mener det ikke er gitt noen tilfredsstillende begrunnelse for vurderingen "store" konsekvenser for sjøpattedyr av oljeutslipp fra Nordland VI og Nordland VII.

Siste utkast av delutredning 7-b ble oppdatert på grunnlag av nye data for sjøpattedyr som presentert i SVO-rapporten fra HI/NP. Fagutredere vurderte disse oppdaterte bestandsanslagene slik at konsekvensvurderingen ble oppgardert fra "middels" til "stor" for virksomhet i de aktuelle områdene. Opprettingen skjedde i form av et erratum som er lagt ut på nettet sammen med delutredning 7b.

287. Industrien har igangsatt en studie på effekter av store oljeutslipp i forhold til markedet for fisk og skalldyr. En konkret videreføring er igangsatt for å følge opp effektene på markedet etter Prestige forliset.

Informasjonen tas til etterretning.

288. De utfordringer ULB peker på for oljevernet er utfordringer som vil adresseres og tiltak iverksettes bla i forbindelse med beredskapsplanlegging før oppstart av aktiviteter der dette er relevante problemstillinger. Det vises videre til NOFOs planverk.

Oljeselskapene og NOFO vil igangsette ytterligere arbeider dersom det gjennom planprosessen fremkommer særskilte behov i ULB-området. Det er satt i gang prosjekter innen operasjoner i mørke, kartlegging av ulike strandtyper for korrekt planlegging og operasjoner i strandmiljø, standsaneringstiltak, fjernmåling for deteksjon av lekkasjer. I tillegg foregår årlige realistiske oljevernøvelser.

Informasjonen tas til etterretning. Det henvises til kapittel 4.2 i dette dokumentet for en vurdering av oljevernberedskapen.

289. De statistiske modelleringene av oljespredning som er utført (delutredning 7-a) burde ligget til grunn for delutredningen for oljevern. Denne bruker en annen modell for scenarier for vurdering av stranding av olje. Dagens praksis er dimensjonering basert på statistiske modeller og ikke enkeltscenarier.

Bakgrunnen for de eksempelmodelleringene som er gjort er ikke å dimensjonere en beredskap. Dette vil bli gjort av industrien relatert til konkret virksomhet i tråd med norsk regelverk. Eksempelstudiene er gjort for konkret å kunne vurdere hva effekten av oljevernet vil være i faktiske situasjoner. Dette har gitt nyttig informasjon om hvor mye en kan forvente at oljevernet tar opp og tilsvarende reduksjon i strandet mengde. Den modellen som er benyttet for dette (Sintef sin OSCAR modell) legger til rette for denne type kvantifisering,

noe den statistiske modellen i delutredning 7-a ikke gjør.

290. Studier utført for OLF viser at den totale miljørisikoen i området vil reduseres ved norsk petroleumsvirksomhet i området. Sannsynligheten for utslipp vil øke, men effekten av oljevernet gjør at den totale mengden olje på havet som kan gi skade reduseres. Middels aktivitetsnivå er lagt til grunn for analysene som angir 12 % reduksjon i relativ miljørisiko. Analysen tar ikke hensyn til geografi, og konsekvens er vurdert i form av redusert oljemengde som følge av industriens oljevernberedskapstiltak.

I ULB er det betraktet at en norsk petroleumsvirksomhet kan virke positivt i forhold til den totale risikoen i området, gitt russisk oljetransport langs kysten og den oljevernberedskap en norsk petroleumsvirksomhet vil medføre. Dette har imidlertid ikke vært kvantifisert. Som følge av høringskommentarene til ULB har OED fått gjort en egen studie hvor effekten av beredskap vurderes for ulike aktivitetsnivå og i forhold til total virksomhet i området. Det vises til kapittel 4.1 i dette dokumentet for en nærmere presentasjon.

291. OLF presiserer at SEAPOP dekker norsk sjøfuglforskning generelt, og ikke bare kunnskapshull i området Lofoten-Barentshavet.

Gjennom ULB-prosessen har det vært stor fokus på kunnskapsgrunnlaget for sjøfugl i området Lofoten-Barentshavet. Dette henger sammen med store forekomster av sentrale arter i dette området. Departementet ønsker derfor i første omgang at det fokuseres på dette området, hvor det blant annet enes om parametere som skal studeres, omfang, metodikk osv.

Riksantikvaren

Riksantikvaren har ingen bemerkninger til utredningen.

SABIMA

292. SABIMAs krav til regjeringen er som følger:

- 1 Regjeringen må vente med å ta stilling til petroleumsvirksomhet i Lofoten-Barentshavet til den helhetlige forvaksningsplanen er ferdig.
2. Den foreliggende ULB-utredningen er ikke egnet som beslutningsgrunnlag i dette meget omfattende og viktige spørsmålet. Utredningene må, for eksempel i tidsrommet fram til den helhetlige forvaltningsplanen ferdigstilles, underkastes omfattende kvalitetssikring av nøytrale instanser. Miljøfaglige innvendinger må vurderes nøye, og det må brukes tid og ressurser på å tette en rekke påviste kunnskapshull. Overvåkingen av økosystemene i området må intensiveres betydelig for å dokumentere dagens tilstand og for å danne et grunnlag for i framtida å kunne vurdere konsekvensene av en eventuell petroleumsvirksomhet i området.
3. Avgjørelsen om petroleumsvirksomhet i frie soner må tas før en beslutning om petroleumsvirksomhet tas.
4. Petroleumsvirksomhet i Lofoten-Barentshavet vil kunne øke de norske CO₂-utslippene med 8 %. Norge må ta sin del av ansvaret for å motvirke menneskeskapte klimaendringer, med de alvorlige konsekvensene det har for klodens miljø, biomangfold, fornybare

ressurser og livsvilkårene til hundrevis av millioner av mennesker. Konkret må regjeringen også redegjøre for hvordan norske Kyoto-forpliktelser kan oppfylles dersom man igangsetter en kraftig økning i petroleumsutvinningen.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Delutredningene til ULB er utført av en rekke uavhengige forsknings - og utredningsmiljøer. I ULB-arbeidet er det forsøkt å balansere materialet fra en rekke ulike fagtema. Det er imidlertid klart at en slik utredning ikke kan dekke "alt". Delutredningene er alle forankret i de tema som er presentert i endelig utredningsprogram. Betydelig med dokumentasjon er innhentet og systematisert. I ULB arbeidet er det også lagt betydelig vekt på de kommentarer og innspill som er mottatt både til utredningsprogram og utredningen, og det er skissert prosesser for på sikt å bedre kunnskapsgrunnlaget hvor dette er avdekket som nødvendig. Det totale arbeidet som er gjennomført har fremskaffet informasjon som til sammen utgjorde et godt beslutningsgrunnlag for regjeringen da den skulle vurdere helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten – Barentshavet.

I samråd med fagmyndighetene vil det etableres en tilpasset miljøovervåking for petroleumsvirksomhet i området. I tillegg vil det gjennom arbeidet med forvaltningsplanen gjøres en gjennomgang av det totale forskningsbehovet i området.

For en omtale av sameksistens mellom petroleumsvirksomheten og fiskerinæringen – og mulige petroleumsfrie fiskerisoner - vises det til kapittel 4.8 i dette dokumentet.

Norsk klimapolitikk har ikke vært en del av mandatet til ULB, jf. utredningsprogrammet. Andre prosesser ivaretar tiltak og virkemidler i forhold til klimagassutslipp. For regjeringens klimapolitikk vises det til St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk Klimapolitikk og St. meld. nr. 15 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001).

Konkrete kommentarer til sammendragsrapporten og delutredninger, som ikke er omtalt over, er behandlet i det følgende:

293. Arbeidet bærer preg av hastverk, og en tidsplan for utførte delutredninger burde vært angitt.

Det stilles videre spørsmål til om helhetsbildet som angitt er godt nok, og en samlet miljø - og ressursbeskrivelse etterspørres.

ULB-prosessen har et tidsløp på ca 2 år. De ulike delutredninger har hatt et tidsperspektiv på fra ett par til ni måneder. Oversikt over utredningstiden ble ikke ansett som sentralt i ULB sluttrapporten, men denne informasjonen ble gjort tilgjengelig fra departementet våren 2003. ULB er basert på et utredningsprogram som har vært gjenstand for en bred høring. Det er således lagt opp til et vidt omfang i studier for å gi et godt helhetsbilde, noe som er forsøkt ivare tatt gjennom oppsummeringen i sammendragsrapporten.

En samlet miljø - og ressursbeskrivelse er utarbeidet av HI/NP, og ligger til grunn for samtlige sektorutredninger under forvaltningsplanen. Det var mest hensiktsmessig at ULB sammendragsrapporten refererte til denne heller enn å gjengi deler av innholdet.

294. Kumulative effekter, for eksempel sjøfugl som utsettes for oljesøl samt drukning i fiskeredskaper, er ikke vurdert.

ULB belyser konsekvenser for helårig petroleumsvirksomhet. I den grad kumulative effekter er funnet aktuelt fra denne virksomheten er dette søkt ivaretatt. Det har ikke vært mandat for ULB å se på kumulative virkninger fra andre virksomheter. Dette vil gjøres som en del av forvaltningsplanen, basert på de underliggende utredningene.

295. Området som omhandles i utredningen er meget stort. ULB baseres på utredning av delområder (fiktive felt), men konkluderer for hele området hva gjelder konsekvenser ved normal drift.

ULB konkluderer at normal drift generelt ikke vil medføre vesentlige miljøkonsekvenser i havområdet. For samtlige fiktive felt er disse generelle konklusjonene gyldige, og de vurderes gyldige også i resterende del av aktivitetsområdet. Begrunnelsen for dette er blant annet de forutsetningene som legges til grunn for virksomhet i området.

296. Det stilles spørsmål til realismen i ”null utslipp”, og at om dette er mulig bør dette vurderes for resten av sokkelen. Utslipp av produsert vann i 5 % av tiden har utvilsomt potensial for å volde stor skade.

Null utslipp er en forutsetning i området. Realismen i dette er vurdert av OD, og funnet å være oppnåelig. Konsekvenser av utslipp i 5 % av tiden er utredet i delutredning 5, og referert i sammendragsrapporten. Dette angir at det er usannsynlig med målbare konsekvenser av utslipp i denne størrelsesorden i området.

297. Sabima mener anslagene for sannsynligheter for akutte oljeutslipp er for optimistiske, og viser til alternative beregninger av WWF. Total sannsynlighet burde også angis, herunder å vise hvor stor andel som skyldes russisk og norsk virksomhet. Sannsynligheten for hendelser er diskutert i kapittel 4.1 i dette dokumentet.

298. Utsagn om oljevernets effektivitet vurderes som villedende.

Oljevernets effektivitet er basert på statistiske værdata for området samt kunnskap om utstyrets effektivitet og begrensninger, blant annet basert på tester og feltforsøk. I ULB diskuteres disse begrensningene, samt også hvilke tiltak som er i gang for å styrke beredskapen. Økt fokus på beredskap er også blant de mest sentrale forslag til oppfølging fra ULB. Det vises for øvrig til innledningen i dette dokumentet for omtale av oljevern.

299. Det er behov for å bedre kartlegging av naturressursene i havområdene, herunder spesielt sjøfugl og sjøpattedyr ved polarfronten og iskanten, samt bunnsamfunn med mer.

Kartlegging og overvåking av naturressursene er et sentralt tema som vil vurderes knyttet til forvaltningsplanen. I ULB er det i tillegg foreslått prosesser for å fremskynde kartlegging for sentrale miljøkomponenter.

Bedre kunnskap om sjøfugl i området er blant de høyest prioriterte temaene for oppfølging som er avdekket, og OED vil ta initiativ til en prosess for å forbedre kunnskapsgrunnlaget

innen dette temaet. Det gjenstår å bestemme omfanget av arbeidet og hvordan dette skal organiseres.

300. Rødelistearter burde vært omtalt særskilt, herunder oter og gulnebbblom, med angivelse av sannsynlighet for tap av andeler av populasjonene. Oter er heller ikke omtalt i utredningen om kunnskapsbehov (HI/NP).

Oter er vurdert i delutredning 7-b (NINA) og referert i sammendragsrapporten. Når det gjelder sjøfugl har NINA omtalt kunnskapsgrunnlag og begrensninger grundig. En vurdering av om gulnebbblom skal prioriteres i det arbeidet som skal gjøres innen sjøfugl i området overlates til fagetatene å vurdere.

301. ULB foreslår ikke konkrete tiltak mot ballastvannutslipp, selv om slike diskuteres.

Det er i gang prosesser med utvikling av tekniske tiltak på skip og i form av landanlegg i forhold til ballastvann fra skip og risikoen for innføring av fremmede arter. I tillegg er det nylig etablert en internasjonal avtale på området, samt at Norge arbeider med egen forskrift. Konesjonsmyndigheten for petroleumsvirksomhet kan i tillegg stille konkrete krav for håndtering av ballastvann. Dette vil vurderes konkret for eventuelle prosjekter. I ULB er det således ikke funnet påkrevd med ytterligere oppfølging av dette temaet på generell basis.

Sametinget

Sametinget har en omfattende konklusjon som gir en fylldig beskrivelse av deres syn. I tillegg har de konkrete kommentarer til det faglige innholdet i ULB sammendragsrapport og delutredninger. Et utdrag av deres hovedkonklusjoner gjengis under:

302.

”En beslutning om det skal igangsettes helårige petroleumaktiviteter i området Lofoten-Barentshavet må tas ut fra et helhetlig perspektiv med basis også i de aktiviteter som planlegges og skjer i Russlands nordområder på det petroleumspolitiske området. Russland vil utvikle og utvide sin petroleumsvirksomhet, uansett hvilke løsninger Norge finner å ville velge. Sett i dette perspektiv, foreligger det i realiteten svært få handlingsalternativer for Norge. Landet kan velge å se Norges del av Barentshavet isolert fra den virksomhet som planlegges i NV-Russland, eller legge til grunn den økte aktiviteten på russisk side.

Sametinget vil anbefale at Norge i sitt valg legger de økte petroleumaktivitetene i NV-Russland til grunn for sine handlingsvalg når det gjelder ULB. Dette på grunn av at Norge uansett vil stå overfor meget store utfordringer når det gjelder teknologi, miljø, beredskap, sikkerhet og urfolkshensyn. Sett i et slikt perspektiv, finner Sametinget det bedre å legge til rette for at Norge deltar aktivt i en framtidig planlegging av petroleumsvirksomhet i Barentshavet, enn at Russland gjør det alene. Ved å delta vil man sterkere kunne påvirke og finne fram til standarder som kan make å legge føringer på den internasjonale utviklingen for petroleumsvirksomhet i hele Barentshavet. Hensynet til urfolkene, fiskeri og miljø, sett i et grenseoverskridende perspektiv, veier tungt for Sametinget i denne sammenheng. Derfor er det også viktig at norske oljeselskaper legger til grunn slike hensyn i sin deltakelse i petroleumaktivitetene på russisk side. Det vil blant annet også omfatte infrastrukturtiltak som andre næringer og samfunnsområder vil dra nytte av. Sametinget mener videre at Norge i denne sammenheng må utvise en langt mer helhetlig og klarere nordområdestrategi, sett i et

grenseoverskridende perspektiv, der blant annet hensynet til urfolkens rettigheter og samfunnsnivå, fiskerier, miljø, sikkerhet og ressurovervåkning får en mer grunnleggende rolle, enn det som framgår av landets politikk på dette området i dag.

Eksisterende delutredning som omfatter de samiske forhold er ikke et tilstrekkelig grunnlag for å kunne vurdere konsekvensene av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten - Barentshavet. Utredningen må suppleres med mer utfyllende utredninger. Uten en faglig forsvarlig utredning kan en vanskelig finne frem til ulike tiltak for minimalisering av negative konsekvenser for det samiske samfunn. Arbeidet med en helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet gjør det i tillegg absolutt nødvendig å få utført faglig fullverdige konsekvensanalyser. Dette omfatter rettigheter og samfunnsforhold for urfolkene på russisk side.

ILO-konvensjonen nr. 169 legger begrensninger for Statens myndighet med hensyn til utnyttelse av naturressurser og gir klare føringer for involvering av Sametinget i forbindelse med gjennomføring av utbygginger som har konsekvenser for det samiske folket. Sametinget ber derfor om at det avklares hvordan regjeringen vil gjennomføre involveringen av Sametinget i arbeidet, slik at arbeidet med helårig petroleumsvirksomhet skjer i samsvar med nasjonale - og internasjonale urfolksforpliktelser. Det finnes også andre folkerettslige instrumenter og erklæringer som skal sikre urfolks medvirkning og innflytelse over politikkutformingen i nordområdene.

Tilfeldige konsultasjoner med Sametinget er ikke tilstrekkelig til å oppfylle folkerettens krav om involvering og medbestemmelse. Sametinget krever at Norge tar et hovedansvar for å bevare og utvikle urfolksdimensjonen i tilknytning til petroleumsvirksomheten i nord. Med de forpliktelser som Norge har inngått internasjonalt og med det formelle samarbeidet som er etablert mellom Sametinget og den norske stat, har en muligheter for å utvikle standarder og arenaer for samarbeid og forhandlinger mellom urfolk og nasjonalstatene. Både norske og multinasjonale selskaper posisjonerer seg for å delta i ressursutvinningen i nordområdene.

Gjennom å utvikle standarder for samarbeid som involverer urfolks deltakelse kan en legge føringer, påvirke og ansvarliggjøre disse selskaperes handlemåte med hensyn til å respektere urfolks rettigheter i nordområdene.

Sametinget krever derfor at de ansvarlige myndigheter stiller ressurser til disposisjon for å få utført en faglig fyllestgjørende utredning som ivaretar de samiske samfunnsforhold og dimensjoner som Sametinget har redegjort for i den foreliggende uttalelsen. Spesielt er det viktig å følge opp dette arbeidet i forhold til den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet. Sametinget stiller seg til disposisjon og er villig til å gå i en nærmere dialog om organisering, gjennomføring, mandat og rammer for å følge opp et bredere utredningsarbeid enn det som foreligger i ULB.”

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Som en oppfølging av samiske forhold i nordområdene tok OED initiativ til et møte mellom myndighetene og representanter for samiske interesser i høringsperioden. På møtet deltok representanter fra Olje- og energidepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet,

Landbruksdepartementet, Sametinget, Norske Reindriftssamers Landsforbund og Reindrifststyret. Det ble diskutert ulike tiltak for oppfølging på bakgrunn av utredningen "Petroleumsvirksomhet i Lofoten-Barentshavet og samiske forhold" som ble utarbeidet under ULB. Følgende punkter vil følges opp fra myndighetene:

Snøhvitutbyggingen ble godkjent av Stortinget i 2002 og skal være i produksjon fra 2006. For å få kunnskap om hvilke konsekvenser dette prosjektet faktisk har hatt for samiske forhold når produksjonen har pågått noen år skal det derfor utføres et flerfaglig forskningsprosjekt for å kartlegge de faktiske konsekvenser av Snøhvitutbyggingen på samiske næringer, kultur og samfunn. I etterkant av dette arbeidet vil man dialog med Sametinget og reindriftens organisasjoner vurdere eventuelle avbøtende tiltak for å begrense eventuelle negative konsekvenser av utbyggingen for samiske næringer, kultur og samfunn.

Det er viktig at konsekvenser for samiske forhold blir tilstrekkelig belyst ved utbygging av petroleumsressurser. Det vil derfor tas inn i veilederen til konsekvensutredninger for feltutbygginger at konsekvenser for samiske interesser og reindrifstinteresser skal inngå i konsekvensutredningene der dette er relevant.

Reindriften er generelt sårbar overfor ulike typer utbygginger og inngrep. Små inngrep kan gjøre stor skade. Regjeringen har som målsetting å styrke vernet av reindrifstarealene, jf. St.meld. nr. 33 (2001-2002) *Tilleggsmelding om samepolitikken*. Dette gjør det nødvendig å se de ulike tiltak og inngrep i sammenheng. Det arbeides for tiden med en klassifisering av beiteareal for rein der målet er å synliggjøre de ulike områders viktighet. I tilknytning til dette vil det bli vurdert i hvilken utstrekning utredninger er nødvendige for å synliggjøre konsekvenser for reindriften av en generell samfunns- og infrastrukturutbygging i reinbeiteområdene.

Den norske stat har eiendomsretten til undersjøiske petroleumsforekomster og eksklusiv rett til ressursforvaltningen. Dette er nedfelt i petroleumsloven § 1-1 og har folkerettslig grunnlag. Det fremgår videre av petroleumsloven § 1-2 at petroleumsressursene skal forvaltes i et langsiktig perspektiv slik at de kommer hele det norske samfunn til gode. Olje- og energidepartementet anser forholdene knyttet til eiendomsrett og rådighet over petroleumsressursene på kontinentalsokkelen som avklart.

For så vidt gjelder folkerettslige forhold knyttet til samer som urfolk vises det særlig til ILO-konvensjon nr. 169 art. 7 nr. 1 og art. 15 nr. 2. Norge har ratifisert ILO-konvensjon nr. 169, og er dermed folkerettslig forpliktet til å oppfylle konvensjonens krav.

ILO-konvensjon nr. 169 artikkel 7 nr. 1 fastslår at: *“Vedkommende folk skal ha rett til å vedta sine egne prioriteringer for utviklingsprosessen i den grad den angår... de landområder de lever i eller bruker på annen måte, og til så langt som mulig å ha kontroll med sin egen økonomiske, sosiale og kulturelle utvikling. I tillegg skal de delta i utformning, gjennomføring og evaluering av nasjonale og regionale utviklingsplaner og programmer som kan få direkte konsekvenser for dem.”*

ILO-konvensjon nr. 169 art 15 gir videre særlige prosessuelle regler ved ressursutnyttelse i urfolksområder: *“I de tilfeller der staten beholder eiendomsretten til mineraler, ressurser under jorden eller til andre ressurser som finnes i landområdet, skal myndighetene ikke sette i gang eller tillate noen tiltak for utforskning eller utnyttning av slike ressurser i disse folks landområder, før det er opprettet eller tatt i bruk rådføring sordninger med disse folk, for å*

fastslå om og i hvilken utstrekning deres interesser kan bli skadelidende. Når det er mulig, skal vedkommende folk ha del i utbyttet av slik virksomhet og skal få rimelig erstatning for enhver skade de lider på grunn av slik virksomhet.”

Bestemmelsen kommer til anvendelse for samisk “landområde”. Det følger av art. 13 nr. 2 at begrepet “landområder” i art. 15 “skal omfatte begrepet “territorier”, som dekker totalmiljø et i de områdene samer lever i eller bruker på annen måte. I NOU 1997: 5 Urfolks landrettigheter etter folkerett og utenlandsk rett, konkluderer Folkerettsgruppen med at uttrykket “landområder” i art. 15 er så vidt at det også omfatter sjøområder som samene tradisjonelt har hatt tilgang til, og har benyttet til livsopphold og tradisjonell virksomhet. Det er følgelig ikke utelukket at også enkelte kystnære sjøområder kan være “landområde” i denne sammenheng.

I forhold til ULB anses de prosessuelle krav som følger av ILO konvensjon nr. 169 art. 7 nr. 1 oppfylt gjennom høringsprosessen og ved de møter Olje- og energidepartementet og andre relevante departement har hatt med Sametinget og reindriftsorganisasjonene. For så vidt gjelder konvensjonens art 15 vil reglene om høring i petroleumsloven og plan- og bygningsloven i forbindelse med konkrete utbygningsprosjekter oppfylle konvensjonens krav. Skulle det vise seg at petroleumsvirksomheten, eller virksomhet som iverksettes i tilknytning til denne skulle ha innvirkning på samiske interesser, vil det bli gjennomført nærmere konsultasjoner slik ILO-konvensjon nr. 169 foreskriver.

De konkrete vurderinger av beslutningsgrunnlaget og oppfølgende arbeider er kommentert i det følgende:

303. I utredningen er det ikke vurdert hvilke konsekvenser i landføring av borekaks vil ha for arealbruken i for eksempel reindriftsområder.

Delutredning 6 belyser ilandføring og reinjeksjon av borekaks. Den vurderer eksisterende fyllplasser i landsdelen, og konkluderer med at kapasiteten her er meget stor i forhold til det behovet en vil ha for deponering av borekaks. Miljømessige konsekvenser er videre funnet å være små. Det er ikke sett som nødvendig med ytterligere infrastrukturiltak knyttet til denne aktiviteten. Det forventes således ingen ytterligere påvirkning av reindriftsområder.

304. Kunnskap om innførsel og etablering av fremmede arter er svært liten.

Dette temaet er omhandlet i delrapport 16. Den totale risikoen vurderes her som liten, som følge av en svært lav sannsynlighet for innførsel. Det vil videre fra konsesjonsmyndighetene kunne stilles konkrete krav til tiltak som vil kunne redusere denne sannsynligheten ytterligere. Det som videre er viktig å understreke er de tekniske og regelverksmessige tiltak det arbeides med.

305. Sametinget støtter sammendragsrapporten i beskrivelsen omkring situasjonen omkring reinbeite, samt behovet for helhetlige vurderinger av situasjonen. Det må derfor gjøres et overordnet regionalt studium for å unngå uheldige konsekvenser.

Reindriften er generelt sårbar overfor ulike typer utbygginger og inngrep. Små inngrep kan gjøre stor skade. Regjeringen har som målsetting å styrke vernet av reindriftsarealene, jf. St.meld. nr. 33 (2001-2002) *Tilleggsmelding om samepolitikken*. Dette gjør det nødvendig å se de ulike tiltak og inngrep i sammenheng. Det arbeides for tiden med en klassifikasjon av

beiteareal for rein der målet er å synliggjøre de ulike områders viktighet. I tilknytning til dette vil det bli vurdert i hvilken utstrekning utredninger er nødvendige for å synliggjøre konsekvenser for reindriften av en generell samfunns- og infrastrukturbygging i reinbeiteområdene.

306. Opprettelse av petroleumsfrie soner vurderes som aktuelt. I alle fall må en vurdere å innføre operasjonelle begrensninger for petroleumsvirksomhet i form av tidsbegrensninger på leteboring og seismikk i følsomme gyte- og oppvekstområder.

I Sem-erklæringen sier Regjeringen at den vil "foreta en vurdering av petroleumsfrie fiskerisoner. Vurderingen skal omfatte områdene fra Lofoten og nordover, inkludert Barentshavet." Olje- og energidepartementet og Fiskeridepartementet nedsatte tidlig i 2003 en arbeidsgruppe som skulle vurdere mulighetene for sameksistens mellom fiskerisektoren og petroleumssektoren i området Lofoten-Barentshavet. Gruppen leverte sin rapport i juli 2003. Regjeringen ønsker å videreføre arbeidet i denne gruppen for å vurdere spørsmål mellom petroleumssektoren og fiskerisektoren, inkludert å få belyst behovet for eventuelle petroleumsfrie fiskerisoner i området Lofoten-Barentshavet. Regjeringen vil i lys av arbeidsgruppens anbefaling og den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet vurdere opprettelsen av petroleumsfrie fiskerisoner. For øvrig se kapittel 4.8.

Eventuelle operasjonelle begrensninger i området vil være en del av konsesjonsbestemmelsene eller eventuelt bli pålagt ifm behandling av plan for utbygging og drift.

307. Ved lokalisering og etablering av anlegg for petroleumsvirksomheten blir det særlig viktig å fokusere oppmerksomheten mot grundig arealplanlegging for å unngå skader og desimering av samiske kulturminner og forringelse av samisk kulturmiljø.

Slike forhold vil vektlegges sterkt i planleggingen av eventuelle konkrete prosjekter som inkluderer infrastruktur/anlegg på land. Det vises her for eksempel til planprosessen med Snøhvit, og den grundige kartlegging og utgraving som der er gjennomført.

308. ULB utgjør ikke et tilstrekkelig grunnlag for å ivareta urfolkdimensjonen i nordområdene. Delutredningen om samiske forhold er begrenset og må behandles deretter. Sametinget finner tidsprosessen rundt ULB som uforsvarlig. Det etterspørres redegjørelse for konsekvenser for samisk samfunnsutvikling, kultur, næringer og identitet. Dette utgjør således kunnskapshull, som må videre identifiseres og følges opp i arbeidet med forvaltningsplanen for Barentshavet.

Det er heller ikke redegjort for hvordan samisk medvirkning og medbestemmelse for bruk av petroleumsressursene kan være.

ULB-prosessen har et tidsløp på ca 2 år. De ulike delutredninger har hatt et tidsperspektiv på fra ett par til ni måneder. De fleste studier har hatt en gjennomføringsperiode på flere måneder, og det understrekes at de fleste studiene som er gjennomført har hatt et avgrenset arbeidsomfang og således et tidsløp tilpasset dette.

Delutredningen om samiske forhold pågikk fra oktober 2002 til juni 2003. Samisk kyst- og fjordfiske er omtalt i utredningen. Forhold knyttet til folkerettslige forpliktelser er ikke en del av ULB-mandatet og er således ikke belyst i sammendragsrapporten, jf. kommentar nr. 302.

Det vises også til kommentar nr. 302 når det gjelder Snøhvitprosjektet og samiske forhold, samt samisk medbestemmelse.

Samferdselsdepartementet

309. Samferdselsdepartementet viser til den risiko petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet kan representere. De ber derfor om at det utvises den største varsomhet i forbindelse med oljevirkosomhet i angjeldende område.

Forutsetningen for virksomhet i området er null utslipp til sjø, samt en rekke tiltak som vil bidra til et høyt sikkerhetsnivå av eventuell virksomhet i området. Risiko og ulike avbøtende tiltak er vurdert og beskrevet i ULB.

Skjervøy kommune

310. Det er bred og tverrpolitisk enighet om at petroleumsvirksomhet i nord må bygge på forutsetninger om bruk av best mulig teknologi, best mulig oljevernberedskap, null utslipp til sjø og sameksistens med andre brukere av havet. Sameksistens med fiskeriene vurderer som fullt ut mulig. Petroleumsfrie soner er således ikke nødvendige. For å unngå at næringen forvitrer er det imidlertid viktig at denne får tilgang til nye letearealer, i nord. Det har vært en god del aktivitet i området, erfaringene er gode, teknologien er forbedret og risikonivået er akseptabelt. Fordelene og mulighetene er langt større enn mulige ulemper og problemer. Norsk virksomhet vil også styrke oljevernet sett i relasjon til transport av russisk olje langs kysten.

Formannskapet konkluderer derfor med følgende:

En strategi for en langsiktig petroleumsvirksomhet i nord kan bli et viktig tilskudd til en landsdel som må få flere lønnsomme næringsmessige ben å stå på. Nord-Norge trenger mer bredde og mangfold i fagmiljøer og kompetanse for på denne måten å skape flere spennende arbeidsplasser. Dette er igjen nødvendig skal vi bli attraktiv for de unge.

Ytterligere letestans vil svekke oljeselskapenes interesse for norsk og nordnorsk sokkel med de negative konsekvenser det kan få på kort og lang sikt.

De tradisjonelle næringene i landsdelen er og blir viktige, men vil ikke alene klare å løse disse store utfordringene. Erfaringene fra Snøhvit-utbyggingen utenfor Hammerfest og nye stillinger ved oljemiljøet i Nord-Norge, bekrefter at de unge kommer bare arbeids- og karrieremulighetene er der.

Petroleumsindustrien er også en distriktsvennlig industri som kan bidra til å unngå sentralisering i Nord-Norge om noen få store byer.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. Regjeringen besluttet at petroleumsvirksomheten i Barentshavet kan gjenopptas og i januar i år ble et nærområde til Snøhvitfeltet inkludert i utlysningen av "Tildeling i forhåndsdefinerte områder 2004", jf. kapittel 4.4 i dette dokumentet.

For sameksistens mellom petroleumsvirksomheten og fiskerinæringen vises til kapittel 4.8 i dette dokumentet.

Snøhvit næringsforening

311. SN viser til de gode erfaringene en har med petroleumsvirksomhet på norsk sokkel og fremhever et godt sikkerhetsnivå, 35 års virksomhet uten alvorlige miljøskader og sameksistensen mellom fiskeri- og petroleumsvirksomhet.

Det vises videre til det omfattende miljømessige utredningsarbeid som er utført i Barentshavet. ULB avdekker ikke noen vesentlige problemer eller risikofaktorer som skulle tilsi ytterligere stans i lete- og produksjonsvirksomheten. I tillegg vil hver enkelt boring eller utbygging være gjenstand for myndighetsgodkjenning.

SN konkluderer derfor med å anbefale en snarlig gjenåpning av tildelte områder og åpning av nye områder.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. Regjeringen besluttet at petroleumsvirksomheten i Barentshavet kan gjenopptas og i januar i år ble et nærområde til Snøhvitfeltet inkludert i utlysningen av "Tildeling i forhåndsdefinerte områder 2004", jf. kapittel 4.4 i dette dokumentet.

312. Strengt krav til sikkerhet og miljø skal ligge til grunn for virksomheten. ULB viser at eventuell virksomhet i området vil representere minimal risiko. Myndighetene må videre styrke norsk beredskap knyttet til russisk oljetransport.

Erfaringer med sameksistens i Nordsjøen og andre områder er positive. Dialogen mellom fiskeri- og petroleumsnæring relatert til Snøhvit har også vært positiv og tilsier at sameksistens også er mulig i disse områdene. Det foreligger således ikke noe grunnlag for opprettelse av petroleumsfrie soner. Kartlegging av petroleumsressursene er viktig, og leteboring bør derfor tillates i interessante områder.

For omtale av sameksistens mellom petroleumsvirksomheten og fiskerinæringen vises det til kapittel 4.8 i dette dokumentet.

Det vises videre til kapittel 4.2 "Oljevern" i dette dokumentet.

313. Av nasjonale og regionale hensyn er det viktig at petroleumsvirksomheten etter 2005 ikke blir for sterkt nedbygget. Det er derfor av avgjørende betydning at tidligere tildelte områder i nord gjenåpnes og at nye områder tildeles så snart som mulig.

Det finnes neppe andre næringer som kan gi tilsvarende vekstimpulser i nord som petroleumsnæringen. Dette vil ha stor betydning regionalt, spesielt sett på bakgrunn av de store problemene fiskeri- og verkstedsnæringene har. Petroleumsvirksomhet representerer høy verdiskapning og vil også tilføre kompetansearbeidsplasser til landsdelen, noe som er sterkt etterspurt. Snøhvitutbyggingen viser betydelige næringsmessige ringvirkninger. Pr august 2003 er leveransemassen allerede 80 % høyere enn hva som var stipulert for hele utbyggingsfasen. Denne utbyggingen har skapt betydelig optimisme, spesielt lokalt, og har utløst andre investeringer, virksomhet og nyskaping.

Spørsmålet om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet må vurderes i

lys av alle samfunnsmessige forhold. Regjeringens beslutning i desember i fjor om å gjenoppta virksomheten i Barentshavet, men å avvente en beslutning om Lofoten inntil forvaltningsplanen foreligger må ses i dette lys, jf. kapittel 4.4 i dette dokumentet.

Konsekvensutredninger generelt og også ULB baserer anslag for samfunnsmessige virkninger på nøkterne premisser. Erfaringene fra Snøhvit viser et større potensial i form av muligheter som realiseres. Det har imidlertid vært viktig gjennom ULB ikke å skape for store forventninger, og således legge frem et nøkternt forventningsnivå.

314. SN påpeker viktigheten av at norske sentrale og regionale myndigheter videreutvikler det næringsmessige samarbeid mellom Norge og Russland. Forventet russisk vekst vil åpne nye muligheter for norsk industri, og representerer et nærliggende eksportmarked med betydelig potensial for verdiskaping og sysselsetting. Norske myndigheter bør snarest også åpne for helårig letevirksomhet i de østlige deler av Barentshavet.

Norge og Russland vil gjennom sin energidialog arbeide for å legge forholdene til rette for et bredt kommersielt samarbeid på petroleumssektoren i de to land. Regjeringens nordområdepolitikk vil eksempelvis bli nærmere beskrevet i en stortingsmelding som skal legges frem før sommeren.

Når det gjelder fortsatt petroleumsaktivitet i Barentshavet, vises til kapittel 4.4 i dette dokumentet.

Statens forurensningstilsyn (SFT)

315. SFT mener ULB må bygges ut for å bli et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for å åpne Lofoten-Barentshavet for helårig petroleumsvirksomhet. Sammendragsrapporten er ikke alene et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for myndighetene. Det må foretas en samlet vurdering av konsekvensene (pr. scenario) samt utarbeides en forpliktende plan for å fylle vesentlige kunnskapshull som er avdekket. For eksempel mangler ULB en vurdering av total miljørisiko forbundet med akutt forurensing fra helårig petroleumsvirksomhet. Grunnlagsrapportene må brukes i større grad ved vurdering av de samlede konsekvensene.

ULB består av en rekke delutredninger og en sammendragsrapport. Alt dette utgjør til sammen et beslutningsgrunnlag.

ULB er generelt tematisk bygget opp, hvor konsekvenser innen hvert tema er utredet. For å se disse delkonsekvensene i en større sammenheng ble det skrevet et eget kapittel "Vurdering av samlede konsekvenser" (kapittel 8 i sammendragsrapporten). Dette kapitlet er basert på grunnlagsrapportene, men da disse vurderer et og et tema, er kapittel 8 mer frittstående enn direkte referanse til grunnlagsutredningene. I kapittel 8 angis de totale konsekvenser for miljø, andre næringer og samfunn fra normal drift, samt verst tenkelige konsekvenser i forhold til utilsiktede oljeutslipp. I oppsummeringene er det i hovedsak referert til høyt aktivitetsnivå, for å angi verst tenkelige situasjoner. For utilsiktede oljeutslipp er det fokusert på sannsynlighet for større utslipp samt verst tenkelige konsekvenser. Sistnevnte i tråd med metodikk som fastsatt i arbeidet med den helhetlige forvaltningsplanen. Sannsynlighet for hendelser er angitt pr. scenario. Etter høringsrunden har OED fått utført en tilleggstudie av den totale risikoen for miljø knyttet til helårig petroleumsvirksomhet i området. Det er her

også sett på risikobidraget fra passerende skipstrafikk, samt hvordan oljevernberedskapstiltak vil påvirke der totale risikonivået. Det vises til kapittel 4.1 i dette dokumentet for en nærmere redegjørelse av dette.

Kunnskapshull som er avdekket er vurdert innen hvert tema. I tillegg fokuserer kapittel 9 i sammendragsrapporten på kunnskapshull og hvordan disse foreslås fulgt opp. Flere av disse kunnskapshullene er gjenstand for konkrete prosesser for oppfølging. Bedre kunnskap om sjøfugl i området er blant de høyest prioriterte temaene for oppfølging som er avdekket, og OED vil ta initiativ til en prosess for å forbedre kunnskapsgrunnlaget innen dette temaet. Det gjenstår å fastsette omfanget av arbeidet og hvordan dette skal organiseres.

316. ULB legger til grunn fysisk null utslipp. Det er ikke utredet et alternativ med driftsutslipp. SFT forutsetter derfor at felt der injeksjon er uaktuelt ikke vil bli bygget ut.

Forutsetningen for helårig petroleumsvirksomhet i området er null utslipp til sjø som definert i ULB. Under dagens regime kan dette ivaretas gjennom reinjeksjon. Dette ekskluderer imidlertid ikke at andre teknologier kan løse produsert vann problematikken (for eksempel nedihullsseparasjon). Av denne grunn er det ikke vurdert som aktuelt å utrede driftsutslipp som bryter med forutsetningen.

317. SFT etterspør hva reinjeksjon vil bety i forhold til utslipp til luft.

De anslagene som er gitt for utslipp til luft i ULB inkluderer utslipp knyttet til reinjeksjon. Hvor stor økningen i utslipp vil være vil variere fra felt til felt.

318. SFT savner en vurdering av sannsynlighet og konsekvens av mindre utslipp av olje og kjemikalier.

I ULB er scenariene i stor grad basert på verst tenkelige hendelser. Store oljeutslipp er derfor lagt til grunn i vurderingene. Mindre utslipp er tillagt mindre vekt da disse generelt vurderes å ha mindre konsekvenser. Mindre utslipp av olje er imidlertid omtalt i kapittel 7 og i delutredning 7-e. Utviklede kjemikalieutslipp er videre vurdert i delutredning 5 og referert i kapittel 3 av sammendragsrapporten.

319. SFT savner ambisiøse målsettinger for utslipp til luft der en tar utgangspunkt i ny teknologi og nye løsninger for energiforsyning mv.

Utgangspunktet for ULB er problemstillinger i hovedsak relatert til andre brukere av havet og miljøforhold knyttet til havområdene i Lofoten-Barentshavet. Arbeidet er derfor fokusert på tilhørende problemstillinger. For utslipp til luft er det lagt til grunn "normale forhold" som gjelder på sokkelen for øvrig. Andre prosesser og regimer vil være styrende for hvordan Norge planlegger å regulere utslipp til luft. I ULB er det imidlertid gjort beregninger av utslipp basert på dagens teknologinivå og foretatt vurderinger av eventuelle konsekvenser av disse utslippene. Med en planperiode for 2005-2020 og den teknologiutvikling som foregår er det imidlertid nærliggende å forvente at eventuelle utslippsnivå vil være lavere enn de nivåer som er lagt til grunn i ULB. Teknologistatus også for området utslipp til luft er behandlet i delutredning 10 Miljøteknologi.

320. Etter SFTs vurdering bør en være forsiktig med å åpne nye områder for videre petroleumsvirksomhet før konsekvensene av alle aktiviteter i området er vurdert samlet og

forvaltningsplanen er ferdigstilt. Som et minimum bør i hvert fall kunnskapshull som er av betydning for konsekvenser av petroleumsvirksomheten dekkes før Lofoten-Barentshavet kan åpnes for helårig petroleumsvirksomhet. Dersom det likevel besluttes å åpne for petroleumsvirksomhet før kunnskapshullene er dekket, må de områdene hvor kunnskapen er minst, og hvor antallet potensielt sårbare ressurser er størst, unntas fra videre virksomhet til kunnskapsnivået anses som tilstrekkelig for å ta en beslutning. De områdene som skiller seg ut i denne sammenheng er Nordland VI, Nordland VII og Troms II, samt de kystnære delene av de resterende områdene.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Spørsmålet om kunnskapsgrunnlaget er en sentral del av det totale beslutningsgrunnlaget. Kunnskapsgrunnlaget vil aldri være fullkomment. Det er derfor en vurdering hvilket kunnskapsnivå en trenger for de ulike beslutninger og for en forsvarlig forvaltning. Dagens kunnskap om naturressursene i området bygger på flere tiårs undersøkelser.

Kunnskapsgrunnlaget er ikke generelt dårligere i sårbare områder enn i mindre sårbare områder. Ofte tvert imot. Kunnskapen omkring petroleumsvirksomhetens konsekvenser i forhold til miljø, naturressurser og andre næringer er generelt god og bygger på mange års erfaringer og en kontinuerlig teknologiutvikling. Kunnskapen innen disse områdene vil også øke i fremtiden.

SFT har i tillegg en del konkrete kommentarer til sammendragsrapporten. Viktige kommentarer, og som ikke er dekket gjennom de overordnede kommentarene, er redegjort for nedenfor.

321. I kapittel 1.4 er det ikke utredet hvilke konsekvenser utslipp har når det ikke er normal drift.

For boring er det gjennomført modelleringer og konsekvensvurderinger for situasjoner med uhellsutslipp av boreslam. Utslipp av produsert vann er modellert og konsekvenser vurdert for situasjoner med fullt utslipp i hhv 3 døgn og 2 måneder. Et eventuelt uhellsutslipp av produsert vann (dvs. "unormal drift") vil ha en meget kort varighet, og konsekvenser vil være langt under de scenariene som er gjennomført.

322. Kapittel 2.3 Naturressurser og miljøforhold. Disse dataene er ikke brukt til å si noe om miljøsituasjonen eller hva konsekvensene av oljevirkosomhet kan bli.

I regi av forvaltningsplanen er det utarbeidet et felles grunnlag som beskriver naturressurser og miljøforhold. Dette grunnlaget er utgangspunkt for samtlige delutredninger og sammendragsrapporten. For at sammendragsrapporten skal være et håndterlig dokument ble det besluttet at denne i stor grad refererer til grunnlaget heller enn å gjengi dette. Dette skal imidlertid ikke svekke verken grunnlaget eller konsekvensvurderingene som er basert i grunnlaget.

323. NILU har i sin delrapport på utslipp til luft understreket at kunnskapen om forursingssituasjonen i Nord-Norge er mangelfull. SFT forventer derfor at relevante influensområder undersøkes ved eventuelle feltspesifikke konsekvensutredninger.

Eventuelle feltutbygginger vil være underlagt regelverket for konsekvensutredning. Forslag

til utredningsprogram vil da sendes på høring nettopp for at samtlige aktuelle problemstillinger innen det konkrete influensområde skal vurderes utredet. SFTs merknad kan da vurderes ifm konkrete prosjekter i de enkelte områder.

324. SFT understreker at beregninger av miljørisiko og konsekvensreducerende effekt av ulike beredskapstiltak er forbundet med store usikkerhetsmarginer.

Nettopp av denne grunn er det i ULB lagt til grunn bruk av verst tenkelige situasjoner. Det er blant annet lagt til grunn høye utslippsrater og betydelig lengre utslippsvarigheter enn hva statistikken tilsier. I sum gjør dette at de konsekvensvurderingene som er gjort bevisst er overdimensjonerte. Dette reduserer på mange måter effekten av den usikkerheten som er påpekt.

325. SFT viser konkret til delutredning 14 om skipstransport, med blant annet en forventning om bunkersutslipp over 1000 tonn hvert 15. år.

Det er viktig å understreke at disse beregningene ikke tar hensyn til tiltak, verken implementerte eller planlagte. Det vises for øvrig til kapittel 4.1 i dette dokumentet for en nærmere redegjørelse av sannsynlighet for oljeutslipp.

326. Delutredning 7-d Oljevern. SFT påpeker at en uansett utstyrstype og mengde ikke kan forvente 100 % effektivitet både generelt og i dette området spesielt pga ising. Infrastruktur vanskeliggjør i tillegg strandsonberedskapen. Det er også kunnskapshull når det gjelder bruk av dispergeringsmidler i kystnære farvann.

I delutredning 7-d er det lagt til grunn en statistisk effektivitet fordelt over året, og hvor det tas hensyn til ulike parametere, blant annet dårlig sikt. Problemet med ising er også omtalt og ulike tiltak er utprøvd for å avbøte på dette, blant annet bruk av frostvæsker og større grad av innebygging av utstyr og automatisering. Utfordringene knyttet til infrastruktur er også omtalt i utredningen. Bruk av mekanisk oljevernutstyr danner grunnlaget for industriens og myndighetenes oljevernberedskap. Bruk av dispergeringsmidler kan være aktuelt, men vil da være gjenstand for en forhåndsgodkjenning av SFT. Eventuelle kunnskapshull omkring mulige negative effekter av dette forventes således avklart i dialog med SFT som en del av beredskapsplanleggingen, og eventuelt konkret i forbindelse med et oljesøl.

327. Det er identifisert betydelige kunnskapshull som bør fylles for å sikre beslutningsgrunnlaget. De vesentligste av kunnskapshullene må fylles før det etableres rammer for bærekraftig utvikling og sameksistens i området, og etter SFTs vurdering bør en være forsiktig med å åpne nye områder for videre petroleumsvirksomhet før de helhetlige vurderingene er gjennomført i forvaltningsplanen.

SFT mener oppfølgingen av kunnskapshull er lite forpliktende og viser ikke hva sektormyndighetene selv vil ta ansvar for.

Det etterspørres videre hva myndighetene vil gjøre for å overvåke at aktivitetene ikke fører til uforutsett miljøskade. Dette er ikke gjort i ULB, til tross for at det er etterlyst i høringsprosessene.

Det er i ULB gjort en oppsummering av områdene med de viktigste kunnskapsmangler sett i forhold til virksomheten. For disse er det også søkt å skissere prosesser hvor disse temaene

kan følges opp og hvordan. En del av disse forholdene berører imidlertid områder hvor flere myndighetsområder og interesser må enes om den konkrete oppfølgingen. Det vil derfor bli tatt initiativ til en del prosesser for å lage konkrete oppfølgingsplaner og fordele ansvaret for gjennomføring og oppfølging.

I oppfølgingen av ULB vil OED, i samarbeid med andre etater/prosesser, særlig fokusere på sjøfugl, oljevern og risiko knyttet til skipstrafikk.

Andre prosesser, herunder forvaltningsplanen, vil følge opp sjøpattedyr, bunnfauna, samiske forhold med mer.

I sammendragsrapporten kapittel 9.4 diskuteres hvordan miljøovervåking kan utføres i området. Som følge av forutsetningen med null utslipp til sjø vurderes det som lite aktuelt kun å basere overvåkingen på dagens system. Fokus på sårbare miljøkomponenter og oljeutslipp er foreslått. Videre er det foreslått økt grad av samordning mellom ulike miljøovervåkingsprogrammer. Dette er imidlertid forslag som krever grundig vurdering både i forhold til tema og omfang. Det forventes at SFT vil være sentral i videre diskusjon omkring miljøovervåking i området.

Statens strålevern

328. Etter Stråle vernets oppfatning kan det se ut som om grunnlagsrapporten (5) gir uklare, tvetydige konklusjoner, og at sammendragsrapporten har gjengitt kun en av versjonene. Strålevernet mener at man på bakgrunn av de opplysningene som har kommet fram i grunnlagsrapporten ikke har grunnlag for å trekke konklusjonen som gjengis i sammendragsrapporten, og ønsker å påpeke den betydelige kunnskapsmangelen som fortsatt gjelder på dette feltet.

Grunnlagsrapporten understreker nettopp den usikkerheten som Strålevernet påpeker. Samtidig gjøres det faglige betraktninger omkring spørsmålet basert på den kunnskap en besitter i dag. Med null utslipp til sjø som forutsetning vurderes dette som en problemstilling med lavt potensial for negative konsekvenser på miljø. Det er dette som ligger til grunn for konklusjonen i sammendragsrapporten.

329. Radioaktive loggekilder og sporstoffundersøkelser burde også vært inkludert i utredningen.

De nevnte forhold ble vurdert i behandlingen av utredningsprogrammet, og konkludert ikke å innlemmes i ULB, men følges opp gjennom andre prosesser da disse er generelle og ikke spesifikke for nordområdene.

330. Konkrete anslag for lavradioaktive avleiringer (LRA) for de tre aktivitetsnivåene er ikke beregnet konkret i grunnlagsstudien om avfall (13), men utledet fra erfaringsdata for norsk sokkel. Eventuell LRA fra opphogging av utrangerte installasjoner er angitt men ikke inkludert i totalanslagene. Anslagene vurderes således som underdimensjonerte.

Anslagene i ULB delrapport 13 bygger på erfaringer fra norsk sokkel. Siden det i ULB ligger til grunn fiktive felt og utbyggingskonsept vurderes dette som representativt for å kunne angi størrelsesorden av LRA avfall. Anslagene er beheftet med usikkerhet, men er vurdert som

retningsgivende. LRA knyttet til opphogging av utrangerte innretninger er ikke vurdert som en del av avfallsbehandlingen for landsdelen, da denne type virksomhet har liten geografisk betydning. Det vises for øvrig til Strålevernets anmerkning om at Norge arbeider med en varig løsning for sluttbehandling av LRA, og at denne med stor sannsynlighet vil være på plass innen feltavslutning er aktuelt i området.

Sør-Troms Regionråd

331. Regionrådet peker på den betydningen en jevn og balansert petroleumsvirksomhet vil ha for Sør-Troms, både for oljemiljøet i Harstad og som ringvirkninger i regionen. Dette understrekes blant annet ved prognoser (ULB 9-a) som viser betydelig nedgang i befolkningsutviklingen for viktige aldersgrupper. Leteboring og mulige drivverdige funn i området vil åpne nye muligheter for regionen og bidra som vekstimpuls som reduserer fraflytting og sentralisering. Det er en forutsetning at virksomheten samvirker med fiskerinæringen og at nødvendige hensyn til sikkerhet, beredskap og miljø ivaretas.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

OED er enig at petroleumsvirksomheten skal samvirke med fiskerinæringen og at nødvendige hensyn til sikkerhet, beredskap og miljø ivaretas. Det vises til kapittel 4.2 "Oljevern", 4.5 "Null utslipp til sjø" og 4.8 "Sameksistens" i dette dokumentet.

Sør-Trøndelag Fylkeskommune

332. Det er viktig at oljeselskapene får visshet om at rammevilkårene blir kommersielt interessante og forutsigbare. En forutsetning for dette er at det åpnes for aktivitet i nye interessante områder i Norskehavet. Det er lagt ned betydelige ressurser i utredning i området. ULB bør nå kunne gi et svar som åpner for helårig petroleumsvirksomhet i båndlagte områder i Norskehavet, slik at søknader om konsesjonstildelinger i 18. konsesjonsrunde også kan omfatte blokker i Nordland IV, V, VI og VII.

Det understrekes at deler av Nordland VI og hele Nordland VII ikke er åpnet for petroleumsvirksomhet, og således ikke var gjenstand for vurdering om utlysning i 18. konsesjonsrunde. Regjeringen besluttet i desember i fjor at det ikke skulle åpnes for videre petroleumsvirksomhet i Nordland VI. En vurdering av dette spørsmålet vil bli foretatt når den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet foreligger. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Sør-Varanger kommune

333. ULB anses som vel gjennomarbeidet hva gjelder mulige miljørisiki og forholdene til fiskeriinteressene. Kommunen er enig i at det stilles strenge vilkår til virksomhet i området. Kommunen finner ikke at det er avdekket nye vesentlige problemer, eller særegne risikofaktorer, som skulle tilsi at det i dette området er nødvendig med videre utredninger eller opprettholdelse av stans i letevirksomheten.

Nær 40 års erfaring fra sokkelen, senest i forbindelse med Snøhvit-utbyggingen, viser at det kan finnes utbyggingsløsninger som tar hensyn til fiskernes interesser. Kommunen finner derfor ingen tungtveiende grunner for å begrense ressurskartleggingen ved å opprette ”petroleumsfrie soner” i området.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

For en omtale av sameksistens mellom petroleumsvirksomheten og fiskerinæringen vises det til kapittel 4.8 i dette dokumentet.

334. Petroleumsvirksomhet med sine ringvirkninger kan fremstå som en av få nye næringer med potensial til å motvirke bortfall av arbeidsplasser, skape vekstimpulser og opprettholde bosetning i kystsamfunnene i Troms og Finnmark.

I ULB er det gjort beregninger for landsdelen og ulike regioner, som eksempler, for å vise hva en helårig petroleumsvirksomhet kan medføre i in vesteringer og sysselsettingsvirkninger. Det er klart at petroleumsvirksomhet alene heller ikke kan løse de utfordringer landsdelen står overfor hva gjelder sysselsetting og bosetning, men kan allikevel gi et viktig bidrag til sysselsetting og næringsutvikling.

335. Uavhengig av norsk virksomhet må det bygges opp ytterligere beredskap, herunder spesielt en styrket statlig/statlig finansiert slepebåtkapasitet. Slepebåt- og oljevernberedskap mot russisk transport kan kombineres med en oppdragsmengde for norske operatørselskaper for å minimalisere kostnader. Dette taler for en opptrapping av norsk petroleumsvirksomhet i området.

Med referanse til russisk aktivitet, og mulig omlasting, må det utarbeides en særskilt beredskapsplan mot oljeforurensning for Varange rfjorden.

Regjeringen arbeider med flere tiltak for å styrke beredskapen langs kysten. I arbeidet med Utredning av Skipstrafikk vil FID konkret vurdere ulike behov og løsninger, herunder beredskapsplaner. Det vises for øvrig til kapittel 4.2 i dette dokumentet.

336. Sør-Varanger kommune ser det som en nødvendig forutsetning for en kontrollert og betryggende utnyttelse av petroleumsressursene i nord at ULB følges opp av en aktiv norsk oljepolitikk i nordområdene. Det kan skapes et samarbeidsmiljø mellom Norge og Russland som gjør det mulig å etablere en felles forståelse om sikkerhetsnormer og komme frem til en fellesløsning i gråsonen.

I et slikt perspektiv kan ULB legge grunnlag for en miljømessig, næringsmessig, teknologisk og økonomisk utvikling som er samfunnsmessig nødvendig for Troms og Finnmark, samtidig som den kan bidra til å sikre forsvarlige standarder og bilaterale og internasjonale avtaler for beredskap og sikkerhet i Barentshavet som helhet.

Det vises til kommentar nr. 314.

Teknologibedrifte nes landsforening (TBL Offshore)

337. Fra et funn blir erklært drivverdig til kontrakter tildeles leverandørindustrien kan det ta 3 – 5 år. Derfor haster det mest for leverandørindustrien å få åpnet/gjenåpnet nordområdene. Sviktende marked vil medføre at hovedleverandørene flytter ut hele eller deler av sin virksomhet. Dette vil igjen ramme underleverandørene, ca 70-80 % av de ansatte i norsk leverandørindustri. Dette kan bety tap av 20.000 direkte arbeidsplasser og i størrelsesorden 60-80.000 arbeidsplasser indirekte frem mot 2006. Et stabilt og forutsigbart marked er en viktig basis også for videre internasjonalisering. Hvis en velger å utsette de beslutningene som nå må tas, vil det gå hardt ut over leverandørindustrien og arbeidsplassene knyttet til denne.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

338. Med referanse til økende russisk transport av olje mener TBL at tilstedeværelse av norsk aktivitet i Lofoten og Barentshavet vil være et verdifullt supplement til å bidra til en mer effektiv totalberedskap.

Det vises til kapittel 4.2 "Oljevern" i dette dokumentet.

Troms Fylkeskommune

339. ULB synes grundig og omfattende. Det generelle inntrykket er at utredningen på en balansert måte gir en god presentasjon av forventede konsekvenser som følge av eventuell petroleumsvirksomhet i området. Utredningen er konstruktiv i sin skissering av mulige avbøtende tiltak og hvilke områder man ikke har tilstrekkelig kunnskap om. Med unntak av enkelte felt som kunne vært mer omfattende diskutert gir utredningen generelt en god oppsummering av mulige konsekvenser. I forhold til tidligere utredninger inkluderes nå hele virksomheten og ikke bare letevirksomhet.

Fylkeskommunens kommentarer tas til etterretning.

340. Det skal utredes tre sektorvise utredninger som skal danne grunnlag for en helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet. For direkte å kunne vurdere, sammenligne og rangere påvirkninger på samfunn, miljø og ressurser i området fra Lofoten og nordover, som følge av så forskjellige påvirkningsfaktorer som petroleumsaktiviteter, fiskeri- og havbruk, skipstransport eller ytre påvirkninger, kreves det at hver delutredning er basert på rimelig sammenlignbar metodikk og data med lik detaljeringsgrad og geografisk dekning. Dette synes å være en metodisk svakhet i rapporten.

Tidsmessig er det noe ulik prosess for de ulike delutredningene som vil utgjøre et grunnlag for forvaltningsplanen. Likevel er det utarbeidet en rekke felles nå-beskrivelser som grunnlag for disse, samt at det er etablert et sett med felles konsekvensvariable for å sikre mulighet for sammenligning og rangering. Så langt som mulig er det derfor søkt å ivareta de metodiske utfordringene som nevnes.

341. Siden utredningsprogrammet for ULB ble fastsatt har det skjedd betydelige endringer

relatert til svikt i fiskeri- og havbruksnæringen, russisk aktivitet i Barentshavet og at delelinjeforhandlingene er inne i en dynamisk utvikling. Dette er naturlig nok ikke behandlet i ULB ut fra den betydning det har i dag.

Fylkeskommunens kommentarer tas til etterretning

342. ULB gir et godt beslutningsgrunnlag relatert til miljørisiko og forhold til fiskerinæringen, men er lite dekkende når det gjelder de samfunnsmessige konsekvenser og sammenhenger. Det er nødvendig at Regjeringen i sin vurdering legger vesentlig vekt på de muligheter virksomheten vil ha for nasjonal og regional næringsutvikling, ivaretagelse av viktige nasjonale interesser og utvikling av en felles Barentshav-standard sammen med Russland. En raskest mulig åpning for helårig letevirksomhet i den østlige del av den norske Barentshav-sokkel er viktig for å ivareta norske selskapers interesser og gi nasjonalt og regionalt næringsliv incentiver for aktivt å forberede seg på utkommet av en delelinjeavtale med Russland og at funn gjøres i områder utenfor Øst-Finnmark.

Delutredningene til ULB er utført av en rekke uavhengige forsknings- og utredningsmiljøer. For å sikre en god faglig kvalitet var delutredningene gjenstand for anbudsrunder, og utredningene er utført av godt kvalifiserte fagmiljø. Dette gjelder også for utredningen av samfunnsmessige konsekvenser. Konsekvensutredninger generelt og også ULB baserer anslag for samfunnsmessige virkninger på nøkterne premisser. Erfaringene fra Snøhvit viser et større potensial i form av muligheter som realiseres. Det har imidlertid vært viktig gjennom ULB ikke å skape for store forventninger, og således legge frem et nøkternt forventningsnivå.

Spørsmålet om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet må vurderes i lys av alle samfunnsmessige forhold. Regjeringens beslutning i desember i fjor om å gjenoppta virksomheten i Barentshavet, men å avvente en beslutning om Lofoten inntil forvaltningsplanen foreligger, må ses i dette lys. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

343. ULB vurderes som et meget godt grunnlag for en betydelig økning av petroleumsvirksomheten i Barentshavet, hvor en snarlig gjenåpning av tidligere tildelte og nye områder bør iverksettes.

Det vises til kommentar 342 angående regjeringens beslutning i desember i fjor.

344. ULB reiser en rekke spørsmål knyttet til sammenhengen mellom de ulike aktiviteter og sammenhenger i Barentshavet. Oppfølgende studier som identifiseres må gjennomføres og implementeres i den endelige forvaltningsplanen, herunder blant annet en fremtidig overvåkingsmetodikk og overvåkingsprogram. Dette planverktøyet bør utvikles til et dynamisk verktøy samt å sette nasjonale standarder som igjen kan etablere sterke føringer på den internasjonale utviklingen i hele Barentshavet.

Dette vil vurderes ifm forvaltningsplanen.

345. ULB burde ha utredet de samfunnsmessige forhold av russisk aktivitet som kan ha relevans for norske forhold.

ULB utreder helårig petroleumsvirksomhet på norsk sokkel. Det er således ikke utredningens mandat å vurdere utenlandsk aktivitet. Mulige miljøkonsekvenser fra russisk virksomhet vil

imidlertid utredes under hhv Utredning av Skipsfart og Ytre påvirkning under forvaltningsplanen for Barentshavet. Eventuelle samfunnsmessige virkninger fra russisk virksomhet for Norge vil eventuelt styrke de beregninger og anslag som er gjort for norsk virksomhet i ULB. At dette kan gi et ytterligere potensial er derfor klart, men dette er ikke nærmere vurdert.

346. Ulike typer uhell er utredet, men ikke ulike alternative løsninger (eks knyttet til landbaserte anlegg).

I ULB er det lagt til grunn at vurderingene av konsekvenser i størst mulig grad skal reflektere verst tenkelige hendelser. Basert på erfaring er det derfor lagt til grunn hendelser relatert til oljeutblåsning, rørlekkasjer eller tankskipshavari. Landbaserte anlegg i ULB er i hovedsak knyttet til gassanlegg, med et generelt lavere konsekvenspotensial i forhold til miljø. Konsekvenspotensialet relatert til en oljeterminal vil i stor grad være styrt av lokale miljøforhold, noe som vil utredes i en eventuell feltspesifikk konsekvensutredning, og i mindre grad lar seg utrede generelt. Dette er likevel gjort med et par eksempler.

347. ULB gir ikke en oversikt over koraller. Eventuelle virkninger på koraller er heller ikke utredet.

Miljø- og ressursbeskrivelsen som ligger til grunn for utredningene under forvaltningsplanen inkludert ULB gir en oversikt over avdekkede korallrev pr høsten 2002. Sommeren 2003 ble nye koraller avdekket av HI. Disse er ikke konkret vurdert i ULB.

Eventuelle virkninger på koraller er vurdert i delutredning 5, hvor det blant annet er fokusert på mulig nedslemming fra utslipp av borekaks. Det er en forutsetning for petroleumsvirksomhet i området at korallrev ikke skal skades, og kartlegging og innføring av tiltak for å hindre skade samt miljøovervåking av koraller er således tiltak som vil stilles til konkrete prosjekter i området.

I forbindelse med en eventuell tildeling av utvinningstillatelse i området vil rettighetshaverne pålegges å foreta nødvendig kartlegging av eventuelle forekomster av korallrev som kan bli berørt i de aktuelle blokkene, og å sikre at slike eventuelle forekomster ikke skades av petroleumsaktiviteten.

348. Effekter av beredskapstiltak på strandmiljø kunne vært mer omfattende diskutert, herunder eventuelle giftvirkninger ved bruk av dispergeringsmidler.

Den primære beredskapen knyttet til offshore virksomhet er forankret i mekaniske metoder for opptak på havoverflaten. Dette er derfor viet mest oppmerksomhet. Beredskapstiltak i strandsonen er likevel en viktig del av den totale beredskapen. Denne er omtalt i delutredning 7-d. Det er i tillegg studier i gang innen industrien som fokuserer på strandberedskapstiltak i det aktuelle området. Bruk av kjemiske dispergeringsmidler er regulert gjennom en egen forskrift og krever tillatelse fra SFT.

349. Zooplankton burde vært viet større plass i utredningen. Med unntak av dette er TF enig i temaene for oppfølging og overvåking.

I delutredning 7c om virkninger av utilsiktede oljeutslipp på organismer i vannsøylen ble det i samråd med Havforskningsinstituttet valgt ut de arter/organismer som vurderes som

representative for vurdering av konsekvenser i området. Med sin brede utbredelse er *Calanus finnmarchicus* vurdert som mindre sårbar enn de valgte artene. I grunnlaget for vurdering av konsekvenser på fiskelarver er effektgrense for skade på dyreplankton lagt til grunn, som en konservativ tilnærming.

Hva gjelder overvåking av eventuell helårig petroleumsvirksomhet i området er denne ikke fastsatt, men en del prinsipper er foreslått. Arter og andre indikatorparametere vil således bestemmes på et senere tidspunkt, gitt virksomhet i området.

350. Etablering av petroleumsfrie soner vurderes som interessant og bør utredes nærmere. Det vises til kommentar nr. 352.

351. TF fremhever konseptet "Barents på skjerm" som et eksempel på den kompetansen som finnes i landsdelen, og som det vil være naturlig å bygge på ved utvikling av en petroleumsvirksomhet i de nordlige deler av norsk sokkel.

Informasjonen tas til etterretning.

352. Sameksistens med fiskerinæringen er en viktig forutsetning for den videre petroleumsvirksomheten i Barentshavet. Tidligere studier og ULB bekrefter at en slik sameksistens er fullt mulig å få til. Dette forutsetter imidlertid en tidlig involvering og dialog med lokale/regionale fiskeriorganisasjoner. Tilsvarende gjelder for eventuelle landanlegg i forhold til havbruksnæringen.

Petroleumsvirksomhet i området vil videre bidra til å øke sikkerheten for alle brukerne av havet. Servicetilbud, transport og logistiktjenester tilknyttet petroleumsnæringen vil også kunne bety et forbedret tilbud til fiskerinæringen.

OED er enig i at det er viktig med god dialog mellom petroleumsnæringen og fiskerinæringen i området Lofoten-Barentshavet. For sameksistens mellom petroleumsvirksomheten og fiskerinæringen vises til kapittel 4.8 i dette dokumentet.

353. Norge er tjent med en best mulig kartlegging av hvilke petroleumsressurser sokkelen utenfor Nord-Norge representerer. Dette kan bare oppnås ved å opprettholde en fornuftig letevirksomhet i årene fremover. Sentrale myndigheter må sørge for at denne blir på et jevnt nivå og at den helhetlige forvaltningsplanen ikke fører til letestans, men danne et godt grunnlag for nye tildelinger og større aktivitet i nord.

Mangel på stabilitet og forutsigbarhet i letevirksomheten i området har vært et stort problem for lokalt og regionalt næringsliv. Mange milliarder kroner er investert i Barentshavet, men det er usikkerhet om hvorvidt en kan regne med produksjon og således avkastning på investeringene. En slik situasjon kan ikke fortsette. Det bør derfor snarest gjenåpnes for letevirksomhet i åpne områder samt tildelinger i nye områder. Det forutsettes at tidligere åpne områder gjenåpnes i inneværende år.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

354. Opprettholdelse og videre utvikling av den norske velferden forutsetter en noenlunde jevn verdiskapning i petroleumsnæringen. Hensynet til opprettholdelse av norske arbeidsplasser og norsk kompetanse i en høyteknologisk næring som petroleumsnæringen og i leverandørindustrien veier tungt. Disse hensynene er i praksis ikke mulig å ivareta uten en videre petroleumsutvikling i nord.

Det vises til kommentar nr. 353.

355. Petroleumsnæringen er en kystnæring, og i realiteten den eneste næring som har mulighet til å tilføre kysten av Troms og Finnmark ny aktivitet i en størrelsesorden som kan motvirke den sterkt negative utviklingen som er på gang. Videre er dette den næringen som i sterkeste grad vil være i stand til å synliggjøre en fremtidsrettet og positiv distriktpolitikk som fremmer "tilflytting".

Det vises til kommentar nr. 353.

356. TF understreker betydningen av offentlig medvirkning for å avdekke næringsmessige muligheter og for å utnytte potensialet til beste for sysselsetting og bosetting. De krever videre en omfattende offentlig satsing og investeringer innen kommunikasjon og infrastruktur.

De næringsmessige perspektiver som her er diskutert av TF er i liten grad berørt i ULB og svekker de samfunnsmessige argumenter for å starte helårig petroleumsvirksomhet i Barentshavet.

ULB har fokusert på samfunnsmessige beregninger basert på et nøkternt grunnlag. At det i slik virksomhet vil finnes ytterligere potensial og muligheter er klart, men kan ikke tas for gitt. Tilsvarende er ikke muligheter på russisk side vektlagt i de norske vurderingene. Det vises for øvrig til omtale av lokal og regional verdiskapning i kapittel 4.7 i dette dokumentet.

Tromsø kommune

Tromsø kommune ønsker ikke å ta stilling til om det er riktig å åpne området for petroleumsvirksomhet. De har imidlertid noen kommentarer.

357. Konsekvensanalysene burde vært mer omfattende og bygget på et bedre datagrunnlag. Dersom det velges å åpne for helårig virksomhet må det derfor stilles strenge miljøkrav.

Strenge miljøkrav er en forutsetning for virksomheten. Herunder nevnes særskilt forutsetningen om null utslipp til sjø ved normal drift. Kunnskapsgrunnlaget er omtalt generelt i kapittel 4.3 i dette dokumentet.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

358. Kommunen fremhever viktigheten av miljøovervåking i området og "Barentshavet på skjerm" som en interessant mulighet i denne sammenheng. De viser videre til byens kompetansemiljø innen området.

Miljøovervåking vil gjøres for eventuell petroleumsvirksomhet, men også knyttet til annen virksomhet og forvaltningens behov. Innhold og metoder for overvåking vil vurderes for konkret virksomhet og generelt under arbeidet med forvaltningsplanen.

359. At norske oljeselskap er til stede og leder an i arbeidet med miljøstandarder kan være en fordel også sett i forhold til samarbeid med Russland og arbeidet med å få til felles miljøkrav.

Kommunens kommentar tas til etterretning.

360. Petroleumsvirksomhet vil gi gode effekter for næringslivet i nord. Dette skjer ikke automatisk. Nærhetsfordeler finnes og bør utnyttes. Det vises blant annet til nærings- og kompetansemiljøer i Tromsø, Harstad og Hammerfest.

Det kan reises faglige innvendinger mot ULB, men det er opplagt at helårig petroleumsvirksomhet vil kunne være en stimulans for næringsutviklingen i nord.

Miljøkravene må være strenge og samarbeidet med russerne omkring felles standarder for virksomheten må framskyndes.

Strenge miljøkrav er en forutsetning for petroleumsvirksomhet i området, se kapittel 4.5 og 4.2 i dette dokumentet.

Venstre

Det er mottatt kommentarer fra Unge Venstre, fylkeslagene fra Oslo, Nordland, Akershus, samt Orkdal Unge Venstre. Disse er likelydende og også likelydende med uttalelser fra Natur og Ungdom, og det henvises til behandlingen av disse. I tillegg er det gitt uttalelse fra Finnmark Venstre og Akershus Venstre (to ulike brev) som i innhold ikke avviker fra de andre kommentarene.

361. Hovedpunktene er:

- Vent på forvaltningsplanen
- Det må brukes tid og ressurser på forskning for å dekke påviste kunnskapshull
- Det må ikke åpnes for petroleumsvirksomhet i området, da dette vil bety store klimagassutslipp, og kan gi store skader på økosystemet
- Avgjørelse om petroleumsfrie soner må bestemmes før en beslutning om petroleumsutvinning tas

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Bedre kunnskap om sjøfugl i området er blant de høyest prioriterte temaene for oppfølging som er avdekket, og OED vil ta initiativ til en prosess for å forbedre kunnskapsgrunnlaget innen dette temaet. Det gjerstår å bestemme omfanget av arbeidet og hvordan dette skal organiseres. For en redegjørelse av kunnskapsgrunnlaget/kunnskapshull, se kapittel 4.3 i dette dokumentet.

Norsk klimapolitikk har ikke vært en del av mandatet til ULB, jf. utredningsprogrammet.

Andre prosesser ivaretar tiltak og virkemidler i forhold til klimagassutslipp. For regjeringens klimapolitikk vises det til St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk Klimapolitikk og St. meld. nr. 15 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001).

For en omtale av sameksistens mellom petroleumsvirksomheten og fiskerinæringen vises det til kapittel 4.8 i dette dokumentet.

Vest-Finnmark Regionråd

362. Over 35 års olje- og gassvirksomhet på norsk sokkel viser at petroleumsnæringen og fiskerinæringen har kunnet utvikle seg side om side til beste for verdiskaping og arbeidsplasser. Basert på denne erfaringen samt de studier som er utført i ULB mener Regionrådet at det ikke er nødvendig å opprette petroleumsfrie soner i Barentshavet. Det vil være en viktig oppgave å kartlegge petroleumsressursene, og det bør tillates leteboring i alle geologisk interessante områder.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. Regjeringen har besluttet at petroleumsvirksomheten i Barentshavet syd kan gjenopptas. Industrien vil i inneværende år gjennomføre leteboringer i allerede tildelte utvinningstillatelser i Barentshavet. Regjeringen har videre i årets utlysning av "Tildeling i forhåndsdefinerte områder 2004" for første gang valgt å inkludere områder i Barentshavet, i nærområdet til Snøhvitfeltet, i en konsesjonsrunde for modne områder. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

363. Petroleumsaktivitet vil være et svært viktig element for økt verdiskaping og stabilisering av bosettingen i regionen og landsdelen, noe Snøhvit er et godt eksempel på. Sikkerheten på norsk sokkel er i dag større enn noen gang, og virksomheten har pågått i 35 år uten alvorlige miljøskader. ULB avdekker ikke noen vesentlige problemer eller risikofaktorer som skulle tilsi ytterligere stans i lete- og produksjonsvirksomheten. Regionrådet mener derfor at en snarlig gjenåpning av tidligere tildelte områder og åpning av nye områder bør iverksettes.

Det vises til kommentar 362, samt kapittel 4.7 i dette dokumentet.

364. Den største miljøtrusselen i området er ikke leteboring, men frakt av russisk olje langs norskekysten. Det er derfor påkrevd med en større og bedre beredskap snarest.

Det vises til kapittel 4.2 i dette dokumentet angående oljevernberedskap.

365. En videreutvikling av norsk petroleumsvirksomhet i Barentshavet vil være viktig også for å få etablert en miljøstandard i området. En satsing på å videreutvikle det næringsmessige samarbeidet med Russland er viktig. Økt norsk virksomhet vil gi muligheter også for norsk industri, og Russland er et nærliggende eksportmarked med et betydelig potensial for verdiskaping og sysselsetting.

ULB er avgrenset til ikke å vurdere ulike virkninger eller konsekvenser av russisk aktivitet.

Norge og Russland vil gjennom sin energidialog arbeide for å legge forholdene til rette for et bredt kommersielt samarbeid på petroleumssektoren i de to land. Regjeringens

nordområdepolitikk vil eksempelvis bli nærmere beskrevet i en stortingsmelding som skal legges frem før sommeren.

Vesterålen Regionråd

366. Arbeidsutvalget viser til at Vesterålen er en av de mest fiskeri- og havbruksrike områder i landet. En eventuell petroleumsvirksomhet utenfor Vesterålen kan derfor ikke startes opp uten absolutte krav i forhold til teknologiske løsninger og beredskap som hindrer at framtidige fornybare fiskeressurser settes i fare. Utvalget har tillit til at statlige myndigheter og industrien selv sørger for at disse forutsetninger oppfylles.

Null utslipp og en effektiv beredskap er forutsetninger i ULB for petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet. I konkrete prosjekter vil myndigheter og industrien sørge for at løsninger velges som oppfyller krav og forutsetninger.

367. Det vises videre til arbeidet med en helhetlig forvaltningsplan for området Lofoten Barentshavet. Vesterålen regionråd har forventninger til at denne planen blir et godt styrings- og utviklingsdokument som tilrettelegger for å realisere muligheter i framtiden.

I St.meld. nr. 12 (2001-2002) *Rent og rikt hav* (Havmiljømeldingen) presenterte Regjeringen et opplegg for en helhetlig forvaltning av våre havområder. Det skal etableres helhetlige forvaltningsplaner for havområdene, med Barentshavet som første område. Disse må ha bærekraftig utvikling som sentral målsetning, og forvaltningen av økosystemene må bygge på føre-var-prinsippet og skje ut fra respekt for naturens tålegrenser. Viktige elementer vil være økosystemtilnærming, bl.a. gjennom etablering av miljøkvalitetsmål. Formålet med forvaltningsplanen for Barentshavet er å etablere rammebetingelser som gjør det mulig å balansere næringsinteressene knyttet til fiskeri, sjøtransport og petroleumsvirksomhet innenfor rammen av en bærekraftig utvikling.

368. Vesterålen regionråd slutter seg til planer om å åpne for petroleumsvirksomhet i området Lofoten — Barentshavet.

Det stilles som vilkår for «sameksistensen mellom fisk og olje» at prinsippet om nullutslipp er absolutt for petroleumsvirksomheten. Nødvendig beredskap må etableres for å håndtere ev. utilsiktede utslipp fra letevirksomhet, produksjon og nasjonal/internasjonale skipstrafikk.

Arbeidsutvalget forutsetter også at en eventuell petroleumsvirksomhet utenfor Vesterålen, og ringvirkninger av denne, i meget stor grad skal komme regionen til gode ved at regionens muligheter i forhold til virksomheten blir utnyttet fullt ut. Vår region åpner for baseetableringer og ilandføringsanlegg ved eventuell olje og gassvirksomhet utenfor kysten.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Det vises til kapittel 4.2 "Oljevern" og kapittel 4.5 "Null utslipp til sjø" i dette dokumentet.

369. WWF mener at ULB slik den foreligger ikke er et egnet beslutningsgrunnlag for en så viktig avgjørelse. Den er beheftet med vesentlige faglige svakheter og kunnskapshull, og sammendragsrapporten vurderes som en tendensiøs gjengivelse av innholdet i grunnlagsrapportene. WWF er også meget kritisk til oljeindustriens tidligere involvering i prosessen. De mener videre at mye av teknologien som forutsettes anvendt verken er utviklet eller utprøvd. Det etterspørres petroleumsfrie soner samt at forvaltningsplanen må foreligge før en kan ta beslutning om eventuell petroleumsvirksomhet.

Basert på dette oppfordrer WWF regjeringen ”til å ta seg tid til å få et skikkelig beslutningsgrunnlag på bordet, og utsette beslutninger om videre petroleumsvirksomhet i Barentshavet til helhetlig forvaltningsplan er ferdig i 2005. hensynet til miljø, fiskerier, oppdrettsnæring og turisme må veie tyngre enn oljeindustriens motvilje mot å vente halvannet år”.

WWF mener at før ytterligere industriell virksomhet settes i gang i Barentshavet må det etableres vernede områder. Herunder et nettverk av representative verneområder samt sektorvise beskyttede områder. I forvaltningsplanen bør det videre inkluderes midlertidig beskyttede områder, som med dagens kunnskap må antas svært sårbare, men som kan revurderes basert på ny kunnskap. Områdene Nordland VI, Nordland VII, troms II samt de kystnære områdene i resten av utredningsområdet vurderes som opplagte kandidater som ”petroleumsfrie områder”.

Delutredningene til ULB er utført av en rekke uavhengige forsknings- og utredningsmiljøer. I ULB-arbeidet er det forsøkt å balansere materialet fra en rekke ulike fagtema. Det er imidlertid klart at en slik utredning ikke kan dekke ”alt”. Delutredningene er alle forankret i de tema som er presentert i endelig utredningsprogram. Betydelig med dokumentasjon er innhentet og systematisert. I ULB arbeidet er det også lagt betydelig vekt på de kommentarer og innspill som er mottatt både til utredningsprogram og utredningen, og det er skissert prosesser for på sikt å bedre kunnskapsgrunnlaget hvor dette er avdekket som nødvendig. Det totale arbeidet som er gjennomført har fremskaffet informasjon som til sammen utgjorde et godt beslutningsgrunnlag for regjeringen da den skulle vurdere helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten – Barentshavet.

Resultater som er beskrevet i delrapportene er sammenfattet i sammendragsutredningen, noe stoff er naturlig nok her redusert, men det er fokusert på at resultatene skal angis mest mulig enhetlig i forhold til grunnlagsarbeidene. Mengden stoff er i tillegg balansert slik at sammendragsrapporten favner samtlige utredningstema, men likevel fokuserer mest på de viktigste konsekvensene.

For bruk av eksterne eksperter vises det til kommentar nr. 12 og 13.

Oljedirektoratet har vurdert eksisterende teknologi og teknologi under utvikling i forhold til forutsetningene som er stilt i området (null utslipp til sjø). Det er funnet at tilgjengelig teknologi kan ivareta de forutsetningene som er satt.

I forhold til spørsmålet om petroleumsfrie fiskerisoner vises det til kapittel 4.8 i dette dokumentet. Det er også igangsatt et arbeid med en nasjonal marin verneplan, jf. St. meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona* og St. meld. nr. 12 (2001-2002) *Rent og rikt hav*. Planen skal sikre at et utvalg av representative, særegne, sårbare eller truede marine undersjøiske naturtyper og naturverdier blir sikret for fremtiden, bl.a. som referanseområder

for forskning og overvåking. Dette arbeidet vil pågå parallelt med utviklingen av forvaltningsplanen for Barentshavet.

Detaljerte kommentarer er behandlet i det følgende:

370. WWF nevner en del forhold som er omtalt i grunnlagsdokumentene, men som ikke er tilstrekkelig omtalt og tatt hensyn til i sammendragsrapporten. Dette gjelder blant annet virkninger i næringskjeden, opptak av miljøgifter i fettvev, naturlige svingninger i bestandsstørrelser, lav nedbrytning av olje i kalde farvann.

Sammendragsrapporten søker å trekke den mest sentrale informasjonen ut av delutredningene, sette dette i system, samt at samlede konsekvenser vurderes. I denne prosessen vil naturlig en del informasjon kortes ned for at sammendragsrapporten skal være håndterbar i størrelse og lesbarhet. Dette medfører imidlertid at en del detaljer må utelates. ULB utgjøres av sammendragsrapporten samt delutredningene. De nevnte forhold er således ivaretatt gjennom den totale dokumentasjonen.

Det er videre avdekket grove eksempler på fordreininger og selektiv bruk av innholdet i delutredningene:

371. Vedlegg 1: "sameksistens er mulig de fleste steder i Lofoten – Barentshavet"

Det vises til behandling av kommentarer fra Norges Fiskarlag og Fiskeridirektoratet om dette, nr. 113 og nr. 209.

372. Inkonsistens om radioaktive stoffer i produsert vann, hvor sammendragsrapporten sier "for det omfang av utslipp som legges til grunn kan ikke forventes noen vesentlig oppbygging av de radioaktive komponentene i næringskjeden"

I delutredningen er dette hentet fra følgende tekst (side 58): "På grunn av at utslippenes temporære karakter vil vannmassene i det meste av tiden være upåvirket. Dessuten er områdene som påvirkes under utslippet (med verdier større enn 0.1 mBq/L) av orden noen 100 km² hvilket er lite sett i forhold til arealene på vannoverflaten i utredningsområdet. Det er derfor ikke ventet at disse utslippene vil medføre noen vesentlig oppbygging av radioaktivitet av komponentene ²⁶⁶Ra og ²²⁸Ra i næringskjedene innenfor utredningsområdet. Oppbygging av radioaktivitet i næringskjedene utover det som vil være det "normale" eller "naturgitte" i utredningsområdet vil derfor bare være lokal (og dessuten temporær), og vil i den store sammenhengen jevne seg etter hvert ut over hele området til å være neglisjerbar." Det synes således å være godt samsvar mellom delutredningen og sammendragsrapportens gjengivelse.

373. Usikkerhet om trusselen fra ballastvann skjules. WWF mener at ballastvann utgjør en like stor trussel som olje. Ingen konkrete tiltak lanseres for å sikre nullutslipp av urensset ballastvann. WWF ber Regjeringen redegjøre for hvorvidt et nullutslippskrav for urensset ballastvann er aktuelt.

Naturlig nok er det vanskelig å forutsi hvilke arter som har potensial til å etablere seg og påvirke økosystemet. Delutredningen sier imidlertid: "... er allikevel sannsynligheten svært liten for en permanent etablering av fremmede arter. Konsekvensen av denne typen hendelser kan imidlertid være meget stor ...". Delutredningen anbefaler videre: "Det bør derfor stilles krav til behandling av ballastvannet". Sistnevnte vurderes som langt viktigere enn hvilke arter som eventuelt kan etableres, og eventuell usikkerhet knyttet til dette. Som kjent arbeider

Norge med utarbeidelse av en forskrift på området (i tillegg er en internasjonal konvensjon vedtatt). Knyttet til konkret virksomhet vil også norske myndigheter kunne stille krav om tiltak for derigjennom å styre risikoen for innførsel av fremmede arter. Dette er omtalt i sammendragsrapportens side 44 samt at ulike teknologier er gjennomgått i delutredning 16. Det synes således å være godt samsvar mellom delutredningen og sammendragsrapportens gjengivelse. For kommentar om null utslipp henvises til arbeidet med utarbeidelse av nasjonale forskrifter på området. Se for øvrig også behandling av kommentar nr. 25.

374. Ved å legge sammen sannsynligheter for utslipp fra petroleumsvirksomhet og skipstrafikk kan en rent statistisk forvente et stort oljeutslipp (over 1000 tonn) hvert 11. år. Sannsynligheten for utslipp av olje fra russisk transport kommer i tillegg.

Det vises til kapittel 4.1 i dette dokumentet for en omtale av hvorfor ULB ikke presenterte totale sannsynlighetstall, samt hvor slike tall nå presenteres.

375. Det er ikke vurdert hvordan utslipp kan påvirke totalbestander av truede arter eller norske "ansvarsarter". Det kreves derfor at det gjennomføres en studie av dette, slik at særskilte tiltak for å beskytte disse kan vurderes.

Som grundig beskrevet i delutredning 7-b, og gjengitt i sammendragsrapporten, er datagrunnlaget for sjøfugl beheftet med mangler og usikkerhet. Fagutrederen har således utredet i forhold til hva de vurderte at kunnskapsgrunnlaget muliggjør. Det er ønskelig å forbedre kunnskapen omkring sjøfugl i de aktuelle havområdene, og et konkret forslag på dette er presentert i ULB, basert på innspill fra NINA. I dette arbeidet vil det måtte gjøres prioriteringer av områder/tema/arter, og de forhold WWF fremlegger vil da bli vektlagt, i tillegg til andre parametere.

376. Økonomiske tap og tap av arbeidsplasser er ikke beregnet for fiskeri og havbruk. WWF krever at dette gjennomføres som for reiselivsnæringen.

Det vises til behandling av kommentar nr. 26 og nr. 139.

377. WWF mener at ULB ikke ser på effekter på fiskebestander fra akutte overflateutslipp, og krever at en slik utredning gjennomføres.

I ULB er det utført modelleringer av både undervannsutslipp og utslipp over dekk. I forhold til effekter på fiskebestander er det lagt til grunn den type hendelser som vurderes å gi størst potensial for skade. Et utslipp fra havbunnen vil medføre at en del av oljen blandes i vannmassene, mens det resterende danner et oljeflak på havoverflaten. Dette flaket vil igjen utsettes for en rekke prosesser, herunder nedblanding i øvre del av vannmassene som følge av bølgeaktivitet. I disse lagene er det størst potensial for overlappning med fiskelarver av utvalgte arter. Den valgte tilnærmelsen gir således mulighet til å vurdere konsekvensene både fra olje i vannmassene og olje som sekundært blandes ned i vannmassene. Et overflateutslipp vil gi mulighet til å belyse det sistnevnte, og vil således normalt ha et mindre effektpotensial i forhold til fiskelarver.

378. Om kunnskapsgrunnlaget anfører WWF: "En helhetlig og økosystembasert forvaltning krever ikke nødvendigvis detaljkunnskap om Barentshavets økosystem. Derimot

krever en økosystembasert forvaltning at vi erkjenner kunnskapshullene og tar tilstrekkelig grad av føre-var tilnærming i forhold til disse”.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Følgende kunnskapshull er påpekt:

379. ULB inneholder ingen vurdering av sannsynlighet for mindre utslipp. Andre sannsynlighetstall angis kun enkeltvis og ikke samlet.

I delutredning 7-e gis det en oppsummering av statistiske utslipp av olje og kjemikalier på sokkelen etter 1982 (se også omtale i sammendragsrapporten side 67). Dette viser at antallet småhendelser er langt hyppigere enn større. Siden det ikke nødvendigvis er en direkte sammenheng mellom størrelsen av utslipp og konsekvens er dette bekymringsfullt, og det er stor fokus innen bransjen for å redusere antallet av små oljesøl. For eventuell virksomhet vil det stilles strenge krav for å unngå denne type hendelser. Generelt sett vil det imidlertid være et større potensial for skade ved større utslipp enn ved små – selv om dette nødvendigvis ikke er korrekt i alle tilfeller (jamfør for eksempel *Stylis* utslippet i Skagerrak i 1980). Som grunnlag for konsekvensvurderingene ble det derfor lagt til grunn ”verst tenkelig” hendelser, det betyr store utslippshendelser. Dette er også vanlig praksis innen miljørisikoanalyser.

380. WWF krever at det gjøres en egen vurdering av miljørisiko relatert til mindre utslipp som en del av helhetlig forvaltningsplan og enhver vurdering av ny petroleumsvirksomhet i området.

I forhold til en miljørisikoanalyse av små utslipp, vil dette være mer aktuelt knyttet til eventuell konkret virksomhet, hvor dette kan ses i sammenheng med konkret miljørisiko og også i forhold til konkrete beredskapstiltak. Det vurderes ikke som hensiktsmessig å gjøre dette på generell basis og det er således ikke vektlagt i ULB.

381. WWF krever at OED redegjør for den samlede sannsynligheten for uhellsutslipp fra installasjoner og skipsfart man mener petroleumsvirksomhet i området vil medføre.

En oppsummering av samlet sannsynlighet for hendelser med utslipp over 1000 tonn er utarbeidet etter høringsrunden. Dette inkluderer både petroleumsvirksomhet og tilhørende skipstrafikk. Det vises til kapittel 4.1 i dette dokumentet for en omtale av dette.

382. ULB inneholder ingen vurdering av de samlede (kumulative) effektene av ulike aktiviteter, verken oljesøl eller regulær drift. Effekter vurderes kun for enkeltarter og ikke for økosystemet samlet.

Det er generelt riktig at en i ULB-arbeidet i utgangspunktet har fokusert på enkeltaktiviteter. Tilsvarende er det riktig at konsekvensvurderingene i utgangspunktet vurderes i forhold til en type miljøkomponenter. Dette ses imidlertid i sammenheng i sammendragsrapportens kapittel 8. Det vises her særlig til kapittel 8.2.5 som vurderer de ”Særlige verdifulle områder” med tanke på totale konsekvenser.

WWF har videre etterspurt kumulative effekter i forhold til langtransporterte forurensninger (og særlig miljøgifter). Med null utslipp til sjø som forutsetning er det vist at konsekvensene

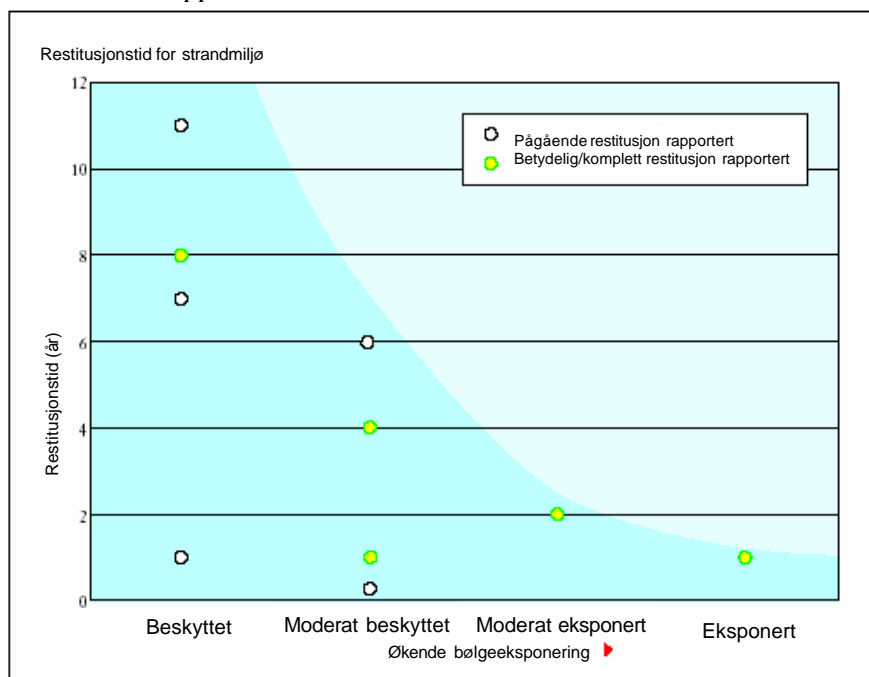
fra virksomheten ved normalt drift vil være helt marginal, og målbare konsekvenser forventes ikke på Barentshavets økosystem. Mulige kumulative effekter sett i sammenheng med utilsiktede utslipp, og innhold av giftige og bioakkumulerende stoffer i råolje som eventuelt slippes ut er ikke belyst. Slike vurderinger vil inneholde store usikkerheter, da dette vil være avhengig av samspillet mellom en rekke variable, og sannsynligheten for en slik hendelse er generelt svært lav.

383. ULB sier ingenting om langtidseffekter på økosystemet av petroleumsvirksomhet.

Null utslipp til sjø ved normal drift er vurdert å redusere muligheten for eventuelle langtidseffekter betydelig. Om slike langtidseffekter kan inntreffe som følge av utslipp av produsert vann er som kjent et uavklart forskningstema.

Det er betydelig med kunnskap om effekter etter større oljeutslipp (ref blant annet delutredning 7-b). Mange faktorer spiller inn på konsekvensomfanget, og det vil derfor alltid finnes unntak til generelle betraktninger. Generelt viser erfaringene fra store hendelser full restitusjon for strandsamfunn innen 5-12 år (se figur under). Ekstreme eksempler finnes imidlertid med restitusjon inntil 20 år for strandsamfunn. For sjøfugl kan omfang av restitusjon være enda verre å besvare generelt. Normalt viser litteraturen at de fleste bestander er restituert etter 2-5 år, men dette avhenger av omfang av skade og om hvilken bestandssituasjon det var før hendelsen. Etter Exxon Valdez ble det antatt en restitusjonstid på 50-70 år. Undersøkelser viser imidlertid at det har gått langt hurtigere, og mange bestander var restituert etter 2-5 år.

I konklusjon viser dette at det er vanskelig å være helt eksakt når det gjelder langtidseffekter etter et større oljesøl. Normalt vil imidlertid bestander og økosystem restitueres innen 2-10 år, unntaksvis opp mot 20 år.

384. ULB har knapt vurdert konsekvenser for viktige bunnsamfunn som korallrev og

svampområder. Skader på havbunnen beskrives som tilnærmet neglisjerbare. Det stilles spørsmålstegen til dette fordi:

1) kunnskap om havbunnsnatur i området er begrenset

2) kunnskap om påvirkning av bunnsamfunn fra sedimenter og utslipp er begrenset

Forutsetning for virksomhet er null utslipp til sjø. Kartlegging av havbunn vil være påkrevd for konkrete prosjekter, relatert til aktuelt influensområde. Det er en uttrykt forutsetning at korallrev eller annen sårbar bunnfauna ikke skal skades. I ”sårbare” områder må derfor ulike tiltak iverksettes før drift godkjennes.

I forbindelse med en eventuell tildeling av utvinningstillatelse i området vil rettighetshaverne pålegges å foreta nødvendig kartlegging av eventuelle forekomster av korallrev som kan bli berørt i de aktuelle blokkene, og å sikre at slike eventuelle forekomster ikke skades av petroleumsaktiviteten.

385. ULB kan ikke redegjøre for vinterutbredelse av viktige sjøfuglbestander, eller hvilken risiko disse vil utsettes for.

Kunnskapsgrunnlaget for sjøfugl er mangelfullt. Dette er viet betydelig oppmerksomhet både i delutredning 7-b og sammendragsrapporten. Konsekvenspotensial er imidlertid vurdert generelt basert på NINAs fagkunnskap. Dette temaet er også blant de høyest prioriterte områdene for oppfølging. OED vil ta initiativ til en prosess for å forbedre kunnskapsgrunnlaget innen dette temaet. Det gjenstår å bestemme omfanget av arbeidet og hvordan dette skal organiseres.

386. Det er ikke redegjort for hvordan kraftig økning i norske klimagassutslipp vil påvirke norske Kyoto-forpliktelser og eventuelt påvirke annen industri.

Norsk klimapolitikk har ikke vært en del av mandatet til ULB, jf. utredningsprogrammet. Andre prosesser ivaretar tiltak og virkemidler i forhold til klimagassutslipp. For regjeringens klimapolitikk vises det til St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk Klimapolitikk og St. meld. nr. 15 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001).

387. ULB gir ingen vurdering av totalrisikoen naturverdiene i området vil bli utsatt for ved petroleumsaktivitet.

Flere forhold er årsak til dette. Metoden lagt til grunn for ULB belyser konsekvenser for deretter å vurdere tiltak. For ikke-planlagte hendelser er i tillegg sannsynlighet vurdert. Det har vært vektlagt å belyse konsekvenspotensial heller en risiko, da risiko normalt skal måles i forhold til en referanseverdi.

Videre bygger ULB på fiktive felt, både hva gjelder plassering, type virksomhet og totalt omfang. Det er derfor valgt primært å fokusere på konsekvenspotensial enn risiko. Risiko måles normalt mot en referanse, og er normalt relatert til konkret virksomhet eller planer for dette.

Da forholdet omkring en manglende totalrisiko er påpekt er det utført et tilleggsarbeid på dette (se kapittel 4.1 i dette dokumentet). Det er her vurdert den totale sannsynligheten for hendelser med og uten petroleumsvirksomhet, samt at miljørisikoen med og uten petroleumsvirksomhet er vurdert i form av mengde olje på havet. Det er her ikke vurdert geografiske forskjeller, eller miljørisiko i forhold til ulike naturverdier. Denne type utredning

er lovpålagt knyttet til konkret virksomhet.

388. Worst case forhold er ikke lagt til grunn for vurderinger på fiskebestander, hvor gjennomsnittlig bestandsstørrelse er lagt til grunn. Det kreves derfor at dette gjøres for de viktigste fiskebestandene.

Worst case betingelser er i det refererte arbeidet lagt til grunn for utslippets type, varighet, tidspunkt, drivretning osv., samt at skadelig konsentrasjon er lagt betydelig lavere enn antatt. Dette er totalt vist å gi en "usannsynlig" sannsynlighet. Å videre relatere dette til en situasjon hvor en bestand er på et minimum vil gjøre scenariet urealistisk. En basis med en gjennomsnittlig bestand vurderes som en mer fornuftig forutsetning. Se også behandling av kommentar 140.

389. WWF krever at en utreder mulige effekter på andre fiskebestander, herunder uer og kysttorsk.

Konsekvensparameter er i hovedsak forsøkt lagt til de "felles konsekvensvariable" som er grunnlaget for de sektorvise utredningene, etablert av HI og NP. For den konkrete studien på konsekvenser på fiskebestander er arter og datagrunnlag utvalgt i samarbeid med HI, og er vurdert som et tilstrekkelig grunnlag for konsekvensvurdering.

Andre forhold:

390. WWF etterspør en klargjøring av "95 % regularitet" begrepet. Videre forutsettes at nullutslipp ved regulær drift er absolutt, og ikke er gjenstand for en kostnytte vurdering. Det forutsettes videre at det vil bli stilt et absolutt krav om en rensegrad på 90 % for alkylfenoler og PAH.

Det henvises til kapittel 4.5 i dette dokumentet for en klargjøring av null utslipp til sjø.

Rensegrad av det utslippet som tillates vil være gjenstand for en sak-til-sak vurdering av fagmyndighetene (OD og SFT). Utvikling og testing av teknologi med en høyest mulig rensegrad er og vil være meget sentralt.

391. Det vises til kommentarer fra SFT knyttet til isingsproblemer relatert til oljevernets effektivitet. En effektivitet under 60 % i 8 av årets måneder vurderes som lite betryggende.

Ising er en problemstilling knyttet til både design og operasjoner, og tillegges betydelig vekt i selskapenes og myndighetenes arbeid både i planfase og drift. Knyttet til oljevern er temaet behandlet i delutredning 7-d, inkludert beregninger av mengde og varighet.

Den statistiske effektiviteten for første barriere er en del av faktagrunnlaget. Økt effektivitet kan oppnås ved ulike virkemidler, som det vil bli stilt krav til for konkret virksomhet etter en vurdering av denne virksomhetens risikobidrag. Det vises for øvrig til kapittel 4.2 i dette dokumentet for en omtale av oljevern.

392. En sentral oppgave for ULB bør være å fremskaffe faglig basis for å kunne etablere akseptkriterier for miljørisiko. Dette bør gjøres før ULB er et brukbart beslutningsgrunnlag.

I henhold til norsk regelverk for petroleumsvirksomhet er det å etablere akseptkriterier for sin

virksomhet et krav som påfaller operatøren. Myndighetene vurderer og godkjenner dette relatert til spesifikk virksomhet. I senere tid er kravet utvidet til et regionalt perspektiv. Det har ikke vært en oppgave for ULB å etablere akseptkriterier i forhold til spørsmålet om helårig petroleumsvirksomhet i området. ULB skal etablere et beslutningsgrunnlag. Hva som er akseptabelt vurderes derfor politisk på et faglig grunnlag. Det faglige grunnlaget er lagt frem i form av en oversikt over positive og negative konsekvenser av virksomhet ved normal drift og eventuelle utilsiktede utslipp.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

ZERO

393. Zero konkluderer sin uttalelse med noen krav til Regjeringen:

- Petroleumsvirksomhet i Lofoten og Barentshavet må vurderes i forbindelse med forvaltningsplanen, og ikke i forkant som en selvstendig utredning
- Utredningen må revurderes og utarbeides på et faglig nøytralt grunnlag, herunder må det tas hensyn til de miljøfaglige instansenes innvendinger, igangsettes forskning slik at kunnskapshullene tettes.
- Det må ikke åpnes for olje- og gassvirksomhet i Lofoten og Barentshavet, da dette vil øke de norske klimagassutslippene.
- Petroleumsfrie soner må bestemmes før beslutning om petroleumsutvinning tas
- Landanlegg må få samme krav om nullutslipp som rene offshore løsninger

De viser videre til at arbeidet bærer preg av hastverk, og kritiserer at oljeindustrien var involvert i deler av arbeidet. De viser videre til de faglige innvendinger mot åpning av Barentshavet, fra miljøinstitusjonene, på 1980-tallet.

Regjeringen tok en beslutning om videre petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet i desember i fjor. For en redegjørelse av regjeringens beslutning vises til kapittel 4.4.

Delutredningene til ULB er utført av en rekke uavhengige forsknings- og utredningsmiljøer. I ULB-arbeidet er det forsøkt å balansere materialet fra en rekke ulike fagtema. Det er imidlertid klart at en slik utredning ikke kan dekke "alt". Delutredningene er alle forankret i de tema som er presentert i endelig utredningsprogram. Betydelig med dokumentasjon er innhentet og systematisert. I ULB arbeidet er det også lagt betydelig vekt på de kommentarer og innspill som er mottatt både til utredningsprogram og utredningen, og det er skissert prosesser for på sikt å bedre kunnskapsgrunnlaget hvor dette er avdekket som nødvendig. Det totale arbeidet som er gjennomført har fremskaffet informasjon som til sammen utgjorde et godt beslutningsgrunnlag for regjeringen da den skulle vurdere helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten – Barentshavet.

Resultater som er beskrevet i delrapportene er sammenfattet i sammendragsutredningen, noe stoff er naturlig nok her redusert, men det er fokusert på at resultatene skal angis mest mulig enhetlig i forhold til grunnlagsarbeidene. Mengden stoff er i tillegg balansert slik at sammendragsrapporten favner samtlige utredningstema, men likevel fokuserer mest på de viktigste konsekvensene.

Norsk klimapolitikk har ikke vært en del av mandatet til ULB, jf. utredningsprogrammet. Andre prosesser ivaretar tiltak og virkemidler i forhold til klimagassutslipp. For regjeringens klimapolitikk vises det til St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk Klimapolitikk og St. meld. nr. 15 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001).

I forhold til spørsmålet om petroleumsfrie fiskerisoner vises det til kapittel 4.8 i dette dokumentet.

Når det gjelder landanlegg vises til kommentar nr. 24.

For bruk av eksterne eksperter vises det til kommentar nr. 12 og 13.

ULB-prosessen har et tidsløp på ca 2 år. De ulike delutredninger har hatt et tidsperspektiv på fra ett par til ni måneder. De fleste studier har hatt en gjennomføringsperiode på flere måneder, og det understrekes at de fleste studiene som er gjennomført har hatt et avgrenset arbeidsomfang og således et tidsløp tilpasset dette. Oversikt over utredningstiden ble ikke ansett som sentralt i ULB sluttrapporten, men denne informasjonen ble gjort tilgjengelig fra departementet våren 2003. ULB er basert på et utredningsprogram som har vært gjenstand for en bred høring. Det er således lagt opp til et vidt omfang i studier for å gi et godt helhetsbilde, noe som er søkt ivare tatt gjennom oppsummeringen i sammendragsrapporten.

Faglige kommentarer er behandlet nedenfor:

394. Kunnskapen om Barentshavet er liten, herunder for eksempel sjøbunnen.

I ULB har det vært sentralt å avdekke og vurdere kunnskapshull. De viktigste kunnskapshull om miljøforhold og naturressurser er omtalt i et dokument fra HI og NP, se tabell 1-2 i sammendragsrapporten. Videre er kunnskapshull identifisert og vurdert i de enkelte delutredninger i ULB, og vurdert totalt i sammendragsrapporten (kapittel 9). Se for øvrig kapittel 4.3 i dette dokumentet om kunnskapsgrunnlaget og behandlingen av kommentar nr. 327 og nr. 20.

395. Zero hevder at miljøteknologirapporten viser at teknologiregimet som trengs ikke foreligger.

Rapporten fra OD viser at for de store forutsetningene for å nå null utslipp (som definert) så finnes teknologi. Det er videre en del teknologi under utvikling og testing. Med det tidsaspektet som er reelt for en eventuell feltutvikling vurderes teknologiregimet som godt i forhold til forutsetningene. For boring er det avdekket teknologi/løsninger som ivaretar avhending av borekaks. For produsert vann er dagens løsning som kan møte forutsetningen bruk av reinjeksjon. I fremtiden vil teknologiutvikling kunne gi alternative løsninger for dette. Det vises for øvrig til kommentar nr. 19.

396. Zero viser til ulike forutsetninger for rene offshoreløsninger og løsninger med landanlegg.

Produksjon av gass gir lite ”produsert vann”. Ved ilandføring av gass er derfor ikke nødvendigvis reinjeksjon en miljømessig gunstig løsning. Zero påpeker selv klimagassutfordringene relatert til petroleumsvirksomhet. For landanlegg er imidlertid areal mindre kritisk enn for offshore utbygginger, og andre løsninger enn reinjeksjon kan således

benyttes. Konesjonsmyndighetene vil påse at best tilgjengelige løsninger velges også for landanlegg. Det vises for øvrig til behandling av kommentar nr. 24.

397. Kunnskap om sjøfugl i åpent hav er mangelfullt. Konsekvensvurderinger av dette er derfor ikke gjort i delutredningen (7-b), men sammendragsrapporten gir inntrykk av at dette er gjort. Slik kunnskap kunne angitt betydelig større konsekvenser. En firedelt skala i utkast til rapport ble endret til en tredelt skala, noe som vurderes å vise mindre konsekvenser. Finnmark Øst og Lopparyggen er angitt som med "ubetydelige konsekvenser".

Det henvises til behandling av kommentar nr. 136.

Mangelfullt kunnskapsgrunnlag for sjøfugl, særlig for åpent hav vinterstid, er et faktum som er viet mye oppmerksomhet i ULB. Dette er derfor blant de mest sentrale temaene for oppfølging og OED vil ta initiativ til en prosess for å forbedre kunnskapsgrunnlaget innen sjøfugl. Det har likevel vært sentralt også å vurdere sjøfugl når en har vurdert det generelle konsekvenspotensialet for ulike delområder. I teksten er det da understreket at datagrunnlaget for sjøfugl er mangelfullt. På en relativ skala er sjøfugl vurdert med stort konsekvenspotensial for 4 av 6 delområder. For de resterende henholdsvis moderat og lite. Den inndelingen som er gitt er utført av fagutrederne (NINA og Alpha). De har selv internt tilpasset sin metode fra fire til tre kategorier uten involvering fra oppdragsgiver.

398. Det er ikke utført kostnadsberegninger for konsekvenser for fiskerinæringen ved et eventuelt oljeutslipp. Heller ikke i forhold til renommè-effekter. Samfunnmessige konsekvenser av oljeutslipp i forhold til sysselsetting burde vært utredet. Utredningen av samiske forhold ble bare tildelt noen uker på å ferdigstille.

Det vises til behandling av kommentar nr. 26, nr. 139 og nr. 215.

Utredning av samiske forhold pågikk fra oktober 2002 til juni 2003.

399. Ambisjonsnivået for ballastvann må være som for andre regulære driftsutslipp.

Det vises til behandling av kommentar nr. 25 og nr. 373.

400. Med referanse til de norske klimaforpliktelsene, krever Zero nullutslipp til luft på lik linje med nullutslipp til sjø.

Norsk klimapolitikk har ikke vært en del av mandatet til ULB, jf. utredningsprogrammet. Andre prosesser ivaretar tiltak og virkemidler i forhold til klimagassutslipp. For regjeringens klimapolitikk vises det til St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk Klimapolitikk og St. meld. nr. 15 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001).

For NOX vises det til det pågående arbeidet med vurderinger knyttet til å oppfylle Norges forpliktelser ihht Gøteborgprotokollen.